

UCHWAŁA Nr XXV/262/2017

Rady Gminy Węgierska Górka

z dnia 28 grudnia 2017r.

w sprawie zmiany Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023

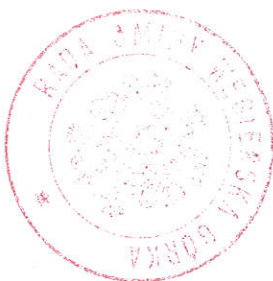
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875) oraz na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j.Dz.U. z 2017 poz. 1023)

Rada Gminy Węgierska Górka uchwala, co następuje:

§ 1. W Uchwale Nr XXII/229/2017 Rady Gminy Węgierska Górka z dnia 29 czerwca 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023 zmienia się załącznik do tej uchwały i nadaje mu brzmienie jak w załączniku do niniejszej uchwały.

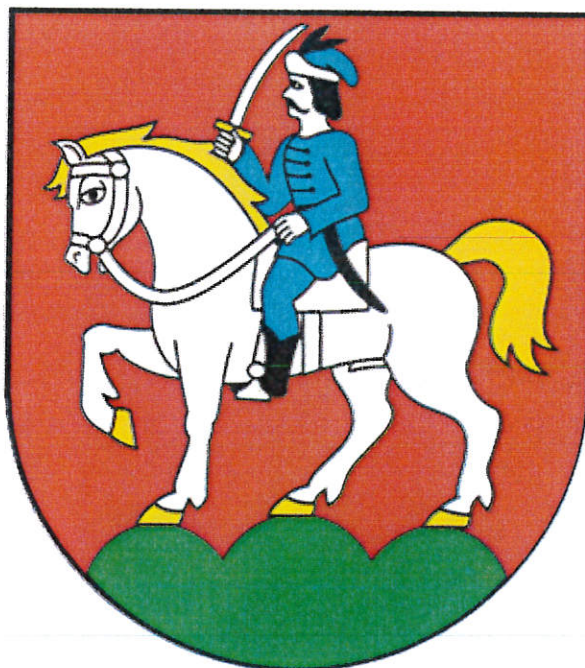
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Węgierska Górka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady
Wojciech Sobel

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023

**Aktualizacja
Węgierska Górka 2017**

Metryka dokumentu					
Tytuł dokumentu	<i>Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023</i>				
Zamawiający	GMINA WĘGIERSKA GÓRKA ul. Zielona 43 34-350 Węgierska Górka				
Wykonawca	TECHMASTER Sp. z o.o. ul. Kabaty 2 34-300 Żywiec www.techmaster.com.pl tel. +48/33-861-16-87 				
Nr wersji	1.0	Status:	Kończowa	Data:	Grudzień 2017 r.

SPIS TREŚCI:

1. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	5
1.1st Diagnoza obejmująca kwestie społeczne	6
1.1.1 Ruch naturalny i migracje	7
1.1.2 Specyficzne trendy demograficzne	10
1.1.3 Bezrobocie w gminie	16
1.1.4 Pomoc społeczna na terenie Gminy Węgierska Górka	20
1.1.5 Dane dotyczące świadczeń przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węgierskiej Górze.	20
1.1.6 Skala zjawiska przemocy domowej	22
1.1.7 Mniejszości narodowe zamieszkujące obszar Gminy.....	23
1.1.8 Aktywność organizacji pozarządowych oraz uczestnictwo mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym.....	24
1.1.9 Szkolnictwo.....	26
1.2nd Diagnoza obejmująca kwestie gospodarcze	31
1.2.1 Wskaźniki aktywności gospodarczej	31
1.2.2 Ceny nieruchomości na terenie gminy Węgierska Górka.....	34
1.3rd Diagnoza obejmująca kwestie techniczne oraz przestrzenno- funkcjonalne.....	35
1.3.1. Infrastruktura sportowo- rekreacyjna.....	35
1.3.2. Tkanka mieszkaniowa na terenie Gminy Węgierska Górka	36
1.3.3 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna	36
1.3.4 Infrastruktura drogowa oraz dostępność komunikacyjna	39
1.3.5 Gospodarka odpadami na terenie gminy.....	41
1.3.7 Zanieczyszczenie powietrza.....	44
Podsumowanie diagnozy	46
2. Analiza SWOT dla obszarów zdegradowanych	55
3. Zasięgi przestrzenne obszarów rewitalizacji	57
Wyznaczenie obszarów rewitalizacji	57
4. Pogłębiona diagnoza obszaru wskazanego do rewitalizacji	59
5. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy	70
6. Wizja i cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk.....	73

7. Opis projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	76
Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	76
Lista dodatkowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	77
8. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi	94
9. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	100
10. System wdrażania programu rewitalizacji.....	101
11. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	104

1. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Poniższa diagnoza obejmuje analizę wszystkich sfer, tj. sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno- funkcjonalnej, technicznej, a w szczególności pogłębianą analizę kwestii społecznych, dla całego obszaru Gminy, z wyodrębnieniem poszczególnych miejscowości.

Na tym etapie posłużono się danymi pozyskanymi z Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Gminy Węgierska Górka, Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu, Komendy Policji, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Krajowego Rejestru Sądowego, Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie, i innych.

Pozyskane informacje statystyczne pozwoliły na dokonanie oceny każdej miejscowości względem Gminy i wyodrębnić obszary, w których koncentracja problemów jest największa. Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają zaproponowane mierniki rozwoju, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Kolejnym etapem będą konsultacje z lokalną społecznością (mieszkańcami, podmiotami gospodarczymi, przedstawicielami innych lokalnie działających instytucji, itd.) aby dokonać dogłębnej analizy wyodrębnionych obszarów w oparciu o informacje inne niż statystyczne.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1) gospodarczych – w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub

2) środowiskowych – w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub

3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub

4) technicznych – w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców Gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

1.1st Diagnoza obejmująca kwestie społeczne

Gmina Węgierska Górka jest gminą wiejską, w powiecie żywieckim. Gmina, w której obręb administracyjny wchodzi wsie Cięcina, Cisiec, Węgierska Górka i Żabnica zajmuje urokliwy zakątek Żywiecczyny, wzdłuż biegu rzeki Soły. Jej południowo wschodnie granice geograficzno – administracyjne wyznaczone są wzdłuż grzbietów masywów Romanki (1366m n.p.m.), Lipowskiej (1324m n.p.m.) i Prusowa (1010m n.p.m.). Północno – zachodnia granica gminy opiera się o jeden ze szczytów masywu Baraniej Góry – Glinne (1021m n.p.m.) Węgierska Górka i Cisiec usytuowane są po obydwóch stronach rzeki Soły.

Pod względem powierzchni, miejscowości Gminy można uszeregować w następujący sposób:

- a) Węgierska Górka – 725,19 ha (9,41% powierzchni Gminy),
- b) Cięcina – 1608,93 ha (21% powierzchni Gminy),
- c) Cisiec – 1846,38 ha (23,98% powierzchni Gminy),
- d) Żabnica – 3520,43 ha (45,71% powierzchni Gminy).

1.1.1 Ruch naturalny i migracje

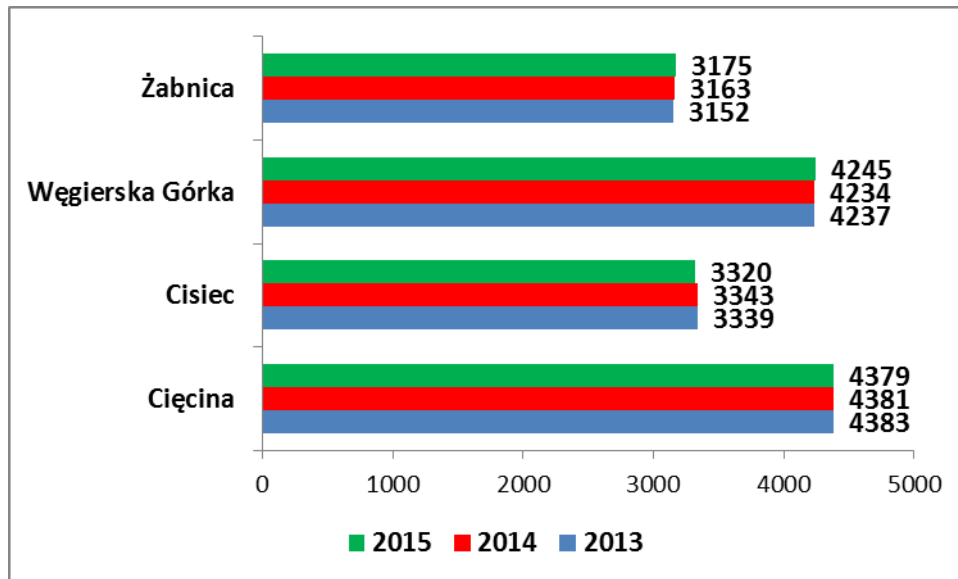
W 2015 r. obszar Gminy Węgierska Górka zamieszkiwało łącznie 15 119 osób, w tym 7634 kobiet. Według danych Urzędu Gminy, liczba mieszkańców z podziałem na poszczególne miejscowości, kształtuje się następująco:

- Cięcina – 4379 osób, w tym 2203 kobiet,
- Cisiec – 3320 osób, w tym 1681 kobiet,
- Węgierska Górka – 4245 osób, w tym 2186 kobiet,
- Żabnica – 3175 osób, w tym 1564 kobiet.

Dane te wskazują, iż najwięcej mieszkańców jest w miejscowości Cięcina, a najmniej w Żabnicy.

Porównując liczbę mieszkańców na przestrzeni 3 lat (2013-2015) można zauważyć, iż tylko w dwóch z czterech miejscowości odnotowano wzrost liczby mieszkańców – w Węgierskiej Górze i Żabnicy. Natomiast w Cięcinie i Ciścu widać nieznaczny spadek. Dane pokazuje poniższy wykres.

Wykres 1 Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości Gminy Węgierska Górka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Węgierska Górka

Wskaźnik depopulacji w poszczególnych miejscowościach kształtuje się następująco:

- Cięcina: -0,09 (przyrost w roku 2015 w stosunku do roku 2013),
- Cisiec: -0,56,
- Węgierska Górka: +0,18,

- Żabnica: +0,72,
- Gmina ogółem: +0,05.

W przeciągu trzech lat zwiększyła się liczba urodzeń w gminie ze 169 w roku 2013 do 174 w roku 2015 (wzrost o 2,87 %). Jeśli chodzi o poszczególne miejscowości, to niekorzystnie wypada Cisiec, gdzie mamy do czynienia ze stałym spadkiem liczby urodzeń, w Cięcinie – wzrost w 2014 r. i spadek w 2015 r. Natomiast najlepszą sytuację zauważamy w Węgierskiej Górze i Żabnicy, gdzie w ostatnich 3 latach, liczba urodzeń stale wzrastała. Poniższa tabela prezentuje szczegółowe dane.

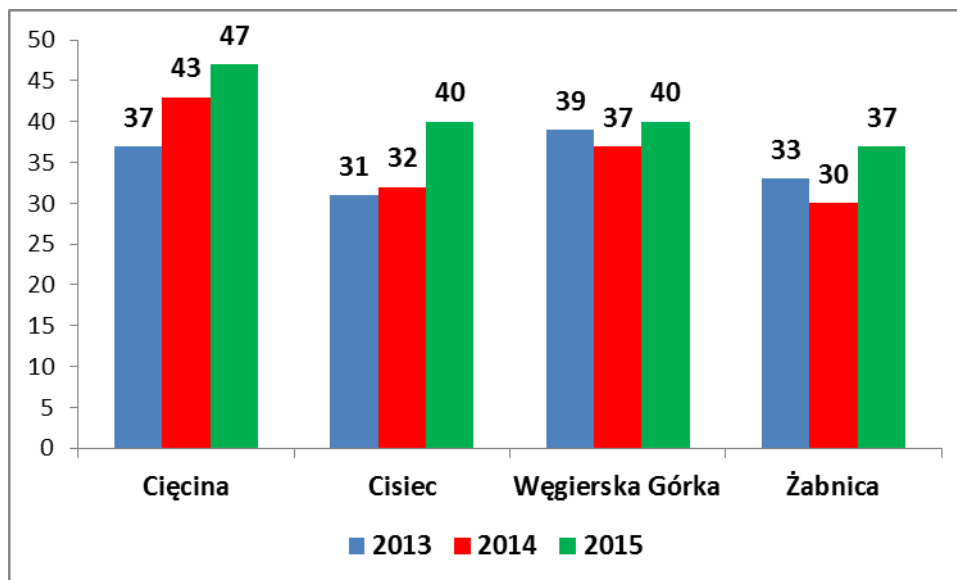
Tabela 1 Urodzenia na terenie Gminy Węgierska Górka

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
Cięcina	45	59	48
Cisiec	47	37	29
Węgierska Górka	40	44	49
Żabnica	37	46	48
RAZEM	169	186	174

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Węgierska Górka

Niestety na terenie gminy zwiększyła się liczba zgonów. Porównując z rokiem 2013 (140 zgonów), w 2015 roku zanotowano wzrost o 24. Najwięcej zgonów było w sołectwie Cięcina, bo aż 47, natomiast najmniej w Żabnicy. Nadal niepokojąco pod względem demograficznym kształtuje się Cisiec i Cięcina, gdyż tam na przestrzeni lat 2013-2015 liczba zgonów stale wzrasta, natomiast w Węgierskiej Górze i Żabnicy raz mamy spadek, raz wzrost. Szczegółowe dane ukazuje poniższy wykres.

Wykres 2 Liczba zgonów w miejscowościach Gminy Węgierska Górka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Węgierska Górka

Na obszarze całej Gminy pozytywnym zjawiskiem jest dodatni przyrost naturalny. W poszczególnych latach (2013-2015), analizując powyższe dane, dotyczące liczby urodzeń oraz liczby zgonów można zaobserwować, że przyrost naturalny jest znaczący. W podziale na poszczególne miejscowości, przyrost naturalny/ 1000 mieszkańców, w latach 2013- 2015, prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2 Przyrost naturalny w poszczególnych sołectwach w latach 2013-2015

Miejscowości	2013	2014	2015
Cięcina	+1,8	+3,6	+0,22
Cisiec	+4,7	+1,4	-3,31
Węgierska Górka	+0,2	+1,6	+2,12
Żabnica	+1,2	+5,0	+3,46
Gmina ogółem	+1,9	+2,9	+0,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Węgierska Górka

Z powyższych danych wynika, że w 2015 r., tylko poza miejscowością Cisiec, gdzie odnotowano ujemny przyrost naturalny, trend dodatni utrzymuje się. Analizując wyniki łącznie z ostatnich lat i odnosząc je do danych dla całej Gminy, w roku 2015 miejscowości Cięcina i Cisiec wypadły słabo poniżej średniej Gminy, w 2014 r. były to Cisiec i Węgierska Górka, a już w 2013 r. były to Cięcina, Węgierska Górka i Żabnica.

Dane dotyczące migracji ludności z terenu Gminy całościowo również kształtują się bardzo dobrze, gdyż obserwuje się dodatnie saldo migracji. Rozbicie na poszczególne lata od 2013 do 2015 roku przedstawia tabela.

Tabela 3 Migracje na terenie Gminy Węgierska Górka

Rok	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo migracji
2015	250	128	+122
2014	226	124	+102
2013	139	132	+7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Węgierskiej Górze

1.1.2 Specyficzne trendy demograficzne

Biorąc pod uwagę wiek mieszkańców Gminy, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, dominują osoby w wieku 70 i więcej lat i 30-34 lat, jest ich odpowiednio 1469 i 1247. Prawie co 10 mieszkańców, to osoba po 70 roku życia. Dane te przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4 Ludność według wieku w Gminie Węgierska Górka w 2014 roku

Wiek	Ludność	% ogółu ludności
0-4	831	5,50%
5-9	973	6,43%
10-14	797	5,27%
15-19	893	5,91%
20-24	1083	7,16%
25-29	1159	7,66%
30-34	1247	8,25%

35-39	1114	7,37%
40-44	1050	6,94%
45-49	1011	6,69%
50-54	1036	6,85%
55-59	1042	6,89%
60-64	882	5,83%
65-69	644	4,26%
70 i więcej	1469	9,71%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (stat.gov.pl)

Udział osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Węgierska Górka w latach 2012-2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Węgierska Górka

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Wiek przedprodukcyjny (do 18 roku życia)	20,5	20,2	20,1	19,8
Wiek produkcyjny (18-60 dla kobiet, 18-65 dla mężczyzn)	63,1	63,2	62,9	62,8
Wiek poprodukcyjny (po 60 roku życia dla kobiet, po 65 roku życia dla mężczyzn)	16,4	16,6	17,0	17,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (stat.gov.pl)

Z powyższej tabeli wynika, że w 2015 r. najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (62,8% ogółu mieszkańców), natomiast najmniejszą w wieku poprodukcyjnym (17,4 % ogółu mieszkańców). Niestety niepokojący jest fakt starzejącego się społeczeństwa względem spadku osób w wieku przedprodukcyjnym.

Wskaźnik obciążenia demograficznego prezentuje poniższa tabela.

Tabela 6 Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Węgierska Górka

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,4	58,2	58,9	59,3
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	79,8	82,2	84,7	87,7
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	25,9	26,3	27,0	27,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (stat.gov.pl)

Wskaźnik dla ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 59,3%. Wskaźnik ten niestety się zwiększył. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi aż 87,7%, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wyniosła w 2015 r. 27%.

Taka sytuacja prowadzi do sformułowania następujących wniosków:

- W Gminie, proporcjonalnie mała grupa osób w wieku produkcyjnym (62,8%) utrzymuje stosunkowo znaczną grupę osób nieprodukcyjnych (37,2%). Jest to sytuacja niekorzystna.
- Niski udział osób w wieku przedprodukcyjnym (19,8%) rodzi obawę niskiego dopływu liczby osób na rynek pracy.

Biorąc pod uwagę poszczególne miejscowości, według danych udostępnionych przez Urząd Gminy w Węgierskiej Górze, sytuację ludności według grup ekonomicznych, przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 7 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w miejscowości Węgierska Górką

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Wiek przedprodukcyjny (do 18 roku życia)	19,7	19,5	19,5
Wiek produkcyjny (18-60 dla kobiet, 18-65 dla mężczyzn)	63,1	62,8	62,2
Wiek poprodukcyjny (po 60 roku życia dla kobiet, po 65 roku życia dla mężczyzn)	17,2	17,7	18,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Węgierska Górką

Tabela 8 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w miejscowości Cisiec

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Wiek przedprodukcyjny (do 18 roku życia)	20,2	19,9	19,5
Wiek produkcyjny (18-60 dla kobiet, 18-65 dla mężczyzn)	63,9	63,8	63,6
Wiek poprodukcyjny (po 60 roku życia dla kobiet, po 65 roku życia dla mężczyzn)	15,9	16,3	16,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Węgierska Górką

Tabela 9 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w miejscowości Cięcina

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Wiek przedprodukcyjny (do 18 roku życia)	20,8	20,5	20,9
Wiek produkcyjny (18-60 dla kobiet, 18-65 dla mężczyzn)	62,9	63,2	62,8
Wiek poprodukcyjny (po 60 roku życia dla kobiet, po 65 roku życia dla mężczyzn)	16,3	16,3	16,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Węgierska Górką

Tabela 10 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w miejscowości Żabnica

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Wiek przedprodukcyjny (do 18 roku życia)	21,2	21,5	21,8
Wiek produkcyjny (18-60 dla kobiet, 18-65 dla mężczyzn)	63,3	63,1	62,5
Wiek poprodukcyjny (po 60 roku życia dla kobiet, po 65 roku życia dla mężczyzn)	15,5	15,4	15,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Węgierska Górka

Analizując poszczególne miejscowości, wszędzie należy dostrzec podobny trend w skali całej Gminy. Na przestrzeni ostatnich 3 lat, dane potwierdzają fakt starzejącego się społeczeństwa. Z wyjątkiem Cięciny, w pozostałych sołectwach mamy do czynienia ze wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym – w Cięcinie poziom ten jest niezmienny. Problem pogłębia fakt malejącej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, z którym mamy do czynienia w Ciścu, w pozostałych miejscowościach mamy do czynienia ze wzrostem, co w przyszłości dobrze rokuje pod względem większego dopływu osób w wieku produkcyjnym (przy założeniu, że nie pojawią się inne czynniki powodujące odpływ ludności z miejscowości).

Tabela 11 Wskaźniki obciążenia demograficznego w miejscowościach Gminy Węgierska Górka w latach 2014-2016

Wyszczególnienie	Cięcina	Cisiec	Węgierska Górka	Żabnica
2014				
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,9	56,4	58,4	57,9
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	78,3	78,7	87,3	73,1
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	25,9	24,8	27,2	24,4

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023

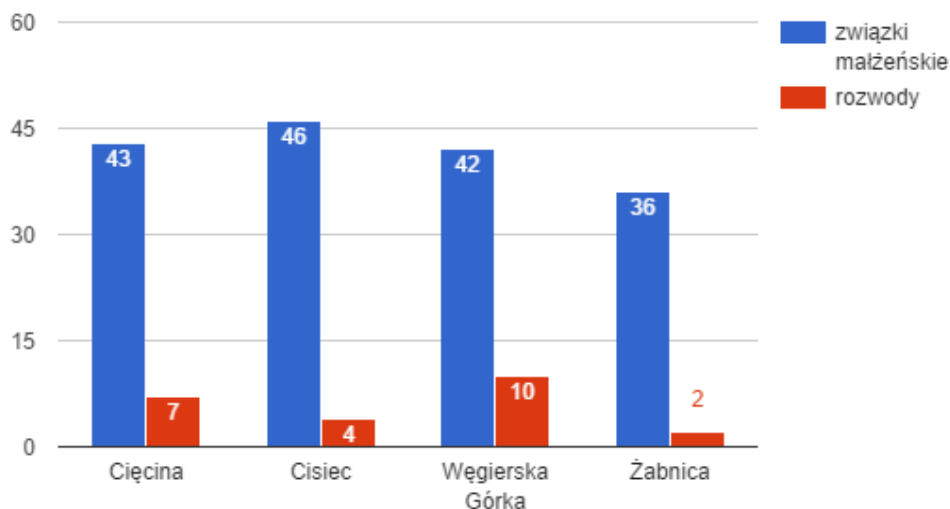
2015				
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,2	56,7	59,2	58,4
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	79,5	81,9	90,7	71,6
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	25,7	25,5	28,1	24,4
2016				
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	59,2	56,9	60,7	60,0
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	77,9	86,6	93,8	72,0
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	25,9	26,5	29,4	25,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Węgierska Górka

Biorąc pod uwagę wskaźniki obciążenia demograficznego w poszczególnych miejscowościach, potwierdzają one fakt starzejącego się społeczeństwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w miejscowościach Cisiec i Węgierska Górka, w ostatnich 3 latach stale rośnie, natomiast w pozostałych sołectwach nie ma trwałego trendu – wskaźnik raz rośnie, raz spada. Najtrudniejsza sytuacja jest w Ciścu, co potwierdza również wskazany już wcześniej spadek liczby urodzeń oraz ujemny przyrost naturalny.

W roku 2015 w Gminie Węgierska Górka 167 osób zawarło związek małżeński, natomiast liczba rozwodów sięga 23. W poszczególnym sołectwach dane prezentuje poniższy wykres:

Wykres 3 Liczba zawieranych małżeństw i rozwodów w poszczególnych sołectwach Gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Węgierska Górka

Z powyższego wykresu wynika, że najwięcej związków małżeńskich zawarli mieszkańcy Cięcia (13,85% na 1000 mieszkańców), a najmniej w Węgierskiej Górze (9,89% na 1000 mieszkańców). Na przykładzie Cięcia, aspekt ten można odebrać jako pozytywny czynnik, mogący mieć wpływ na liczbę urodzeń w przyszłości.

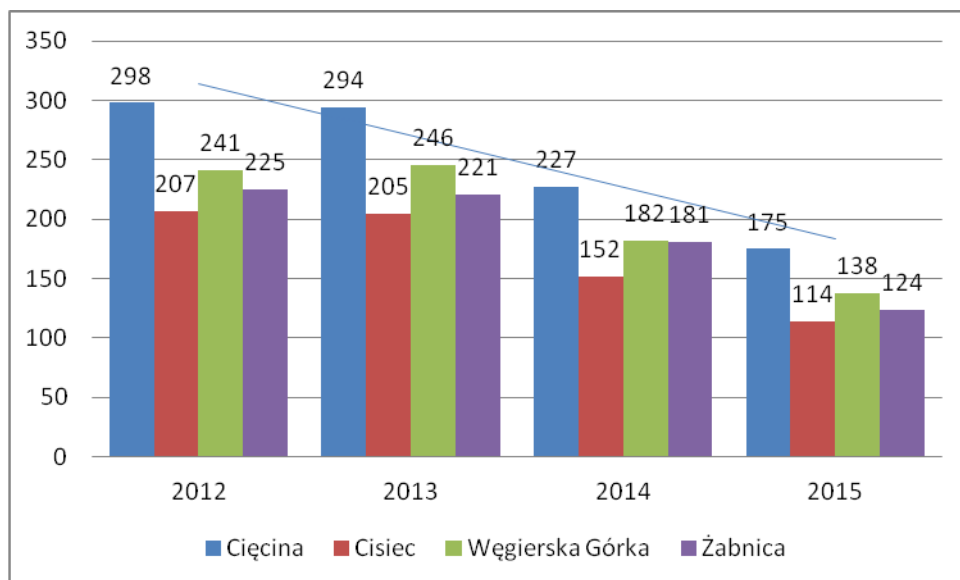
1.1.3 Bezrobocie w gminie

Według danych na dzień 31.12.2015 roku liczba osób bezrobotnych z obszaru Gminy Węgierska Górka, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żywcu wyniosła 551 (5,7% mieszkańców w wieku produkcyjnym). Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych sołectwach kształtuje się następująco:

- Cięcina – 175 osób (6,3% wszystkich mieszkańców miejscowości w wieku produkcyjnym),
- Cisiec – 114 osób (5,3% wszystkich mieszkańców miejscowości w wieku produkcyjnym),
- Węgierska Górka – 138 osób (5,1% wszystkich mieszkańców miejscowości w wieku produkcyjnym),

- Żabnica – 124 osoby (6,1% wszystkich mieszkańców miejscowości w wieku produkcyjnym).

Wykres 4 Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Węgierska Górka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Z danych tych wynika, iż największy problem z bezrobociem jest w miejscowości Cięcina, a najmniejszy w Węgierskiej Górze. Pozytywnym zjawiskiem jest zmniejszający się poziom bezrobocia na przestrzeni ostatnich lat w całej Gminie. Najwyższe było w roku 2012 a najniższe 2015. Dane te prezentuje poniższa tabela.

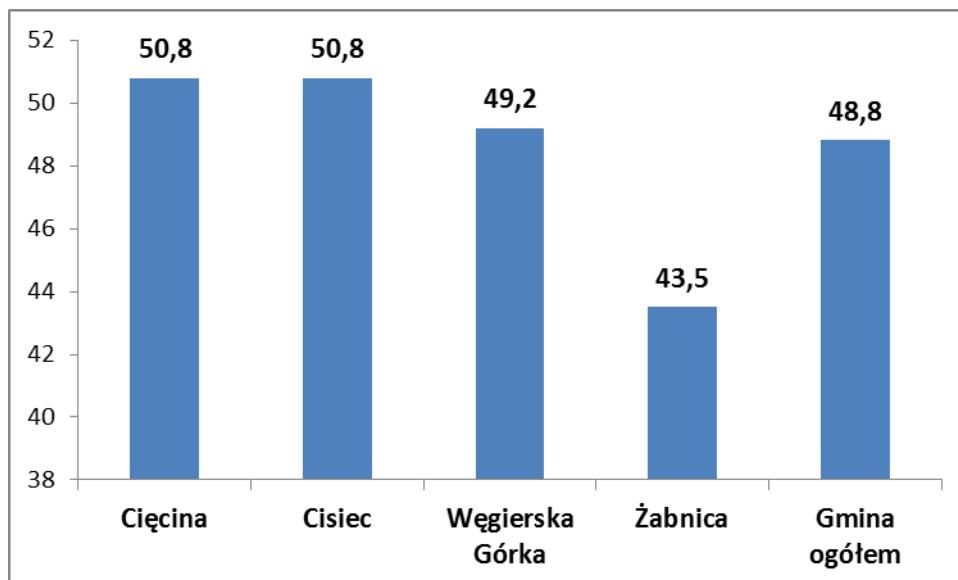
Tabela 12 Bezrobocie w Gminie Węgierska Górka w latach 2011-2015

BEZROBOCIE W GMINIE WĘGIERSKA GÓRKA W LATACH 2011-2015				
	2012	2013	2014	2015
M	482	501	370	282
K	489	465	372	269
RAZEM	971	966	742	551

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Zadowalającym czynnikiem jest zmniejszająca się liczba kobiet bezrobotnych w 2015 roku do 48,8% w porównaniu z rokiem 2012, w którym ich udział wynosił 50,3%.

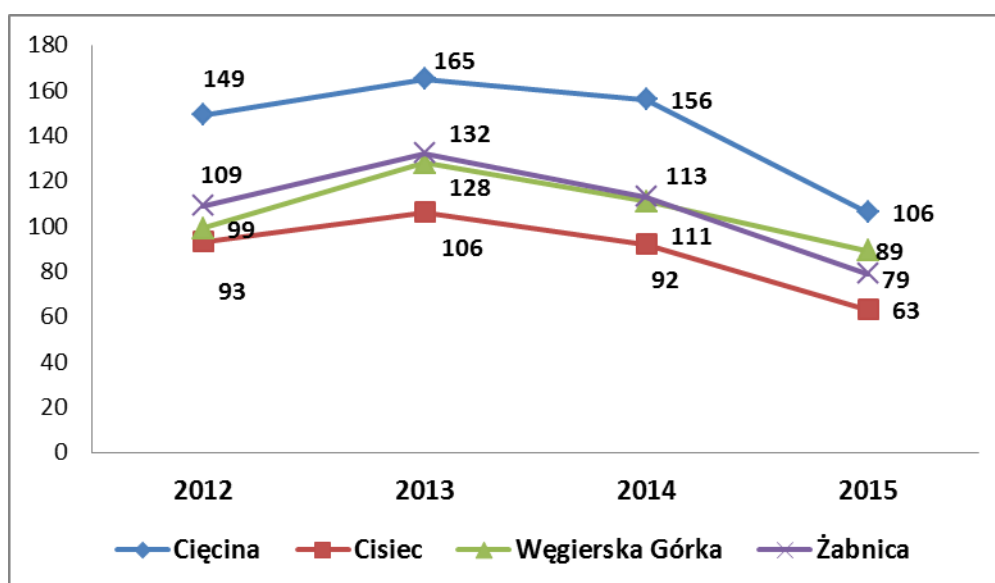
Wykres 5 Udział kobiet w ogóle bezrobotnych w sołectwach Gminy Węgierska Górka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Na terenie gminy utrzymuje się zjawisko, iż w grupie osób bezrobotnych dominują osoby długotrwale bezrobotne, których jest 61,05 % ogółu bezrobotnych.

Wykres 6 Liczba osób długotrwale bezrobotnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle osób bezrobotnych w poszczególnych miejscowościach kształtuje się następująco:

- Cięcina – 60,6 %,
- Cisiec – 55,3 %,
- Węgierska Górka – 64,5 %,
- Żabnica – 63,7 %.

Najgorszy wskaźnik dotyczy Węgierskiej Górki, a najlepszy Ciśca.

W zakresie osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, dokonano także analizy biorąc pod uwagę osoby do 25 roku życia, osoby powyżej 50 roku życia oraz osoby bez kwalifikacji. Ich udział w ogóle bezrobotnych w rozbiu na poszczególne sołectwa kształtuje się następująco:

- w Cięcinie i Ciścu co trzecia osoba bezrobotna to osoba powyżej 50 lat a także bez kwalifikacji,
- w Węgierskiej Górcie również co trzecia osoba bezrobotna to osoba po 50 roku życia,
- w Żabnicy natomiast co trzecia osoba bezrobotna jest bez kwalifikacji.

Dane te obrazuje poniższa tabela.

Tabela 13 Bezrobotni w tzw. szczególnej sytuacji na rynku pracy

Wyszczególnienie	Cięcina	%	Cisiec	%	Węgierska Górka	%	Żabnica	%
Osoby do 25 roku życia	25	14,3	9	7,8	13	9,4	24	19,3
Osoby powyżej 50 roku życia	56	32,0	39	34,2	42	30,4	34	27,4
Osoby bez kwalifikacji	50	29,0	34	29,8	30	21,7	42	33,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

1.1.4 Pomoc społeczna na terenie Gminy Węgierska Górka

Uchwałą Nr XIII/49/90 z dnia 26 kwietnia 1990 roku Rada Gminy Węgierska Górka powołała do działania Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węgierskiej Górcie. GOPS wykonuje zadania gminy w zakresie pomocy społecznej działając w oparciu o ustawę z dn. 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. Nr 13/93 poz. 60) oraz inne przepisy, jeśli wynika z nich właściwość jednostki. Do zadań jednostki należą:

a. zadania własne określone w u. o. p. s. lub w innych przepisach. Przepisy określają, które z zadań własnych mają charakter obligatoryjny.

b. zadania zlecone z zakresu administracji rządowej określone przez u. o. p. s. lub przyjęte na podstawie porozumienia z właściwym organem administracji rządowej.

Obowiązujący dokumentem strategicznym dotyczącym rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Węgierska Górka jest „Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Gminy Węgierska Górka na lata 2014-2020”, który został powołany Uchwałą Nr XXXI/304/2014 dnia 10 października 2014 roku przez Radę Gminy Węgierska Górka. Dokument ten ma na celu pokazanie problemów społecznych występujących na terenie gminy oraz wyznaczenie działań, dzięki którym te problemy zostaną zminimalizowane.

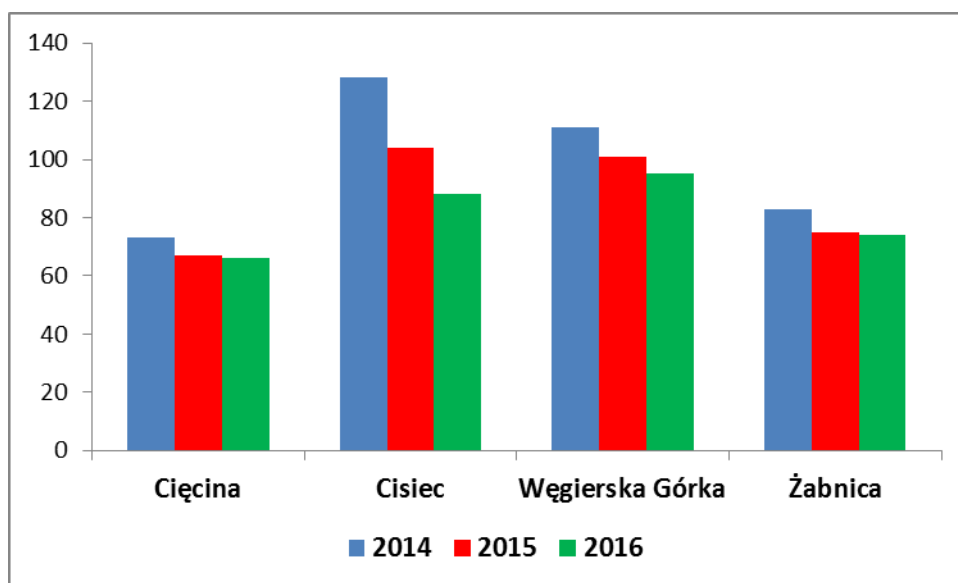
1.1.5 Dane dotyczące świadczeń przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węgierskiej Górcie.

Według danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węgierskiej Górcie, w roku 2016, liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka wyniosła 323 (liczba osób w rodzinach – 973). Porównując te dane z rokiem 2015, są one korzystne – wówczas do Ośrodka zgłosiło się łącznie 347 rodzin (1083 osób w rodzinach).

Biorąc pod uwagę poszczególne miejscowości Gminy, w 2016 r., sytuacja wyglądała następująco:

- Cięcina – 66 rodzin i 207 osób w rodzinach (4,69 na 100 mieszkańców),
- Cisiec – 88 rodzin i 279 osób w rodzinach (8,37 na 100 mieszkańców),
- Węgierska Górka – 95 rodzin i 256 osób w rodzinach (6,08 na 100 mieszkańców),
- Żabnica – 74 rodzin i 231 osób w rodzinach (7,28 na 100 mieszkańców).
- Gmina ogółem – 6,32 na 100 mieszkańców.

Wykres 7 Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w sołectwach Gminy Węgierska Górka w latach 2014-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Analizując dane dla poszczególnych miejscowości, pozytywny jest trend, iż we wszystkich sołectwach liczba rodzin/ osób korzystających ze wsparcia GOPS spada. Pomimo, tego, najwięcej osób korzystających z pomocy GOPS-u w odniesieniu do liczby mieszkańców danej miejscowości, to mieszkańcy Ciśca i Żabnicy.

Liczba osób niepełnosprawnych w całej Gminie w 2016 r. wyniosła 397, w tym: w Węgierskiej Górcie – 127, w Cięcinie – 94, w Ciścu – 83 i w Żabnicy – 93. Odnosząc te liczby do ogólnej liczby mieszkańców sołectw, wychodzą następujące wskaźniki:

- Węgierska Górka – 3,01%,
- Cięcina – 2,13%,
- Cisiec – 2,49%,
- Żabnica – 2,93%,
- Gmina ogółem – 2,57%.

Biorąc pod uwagę, iż niepełnosprawność jest jednym z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej, najtrudniejsza sytuacja występuje w sołectwach Węgierska Górka i Żabnica, w których to liczba osób niepełnosprawnych jest największa. Zestawiwszy te dane jednak z przyrostem/spadkiem osób niepełnosprawnych w ostatnich latach,

najtrudniejsza sytuacja jest w Żabnicy, gdyż udział tych osób jest jednym z wyższych, dodatkowo spadek liczby osób niepełnosprawnych jest najniższy. W Węgierskiej Górcie, udział jest najwyższy, jednakże w ostatnich latach maleje liczba osób niepełnosprawnych w stosunku do innych miejscowości.

1.1.6 Skala zjawiska przemocy domowej

Niestety na terenie Gminy Węgierska Górka, pojawia się problem przemocy w rodzinie. Pokrzywdzonymi w wyniku przemocy w rodzinie są głównie kobiety i nieletni. Analizując dane z poprzednich lat, zauważyć należy jednak poprawę w tej kwestii.

Tabela 14 Interwencje związane z przemocą w rodzinie w Gminie Węgierska Górka

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie	30	37	35	37
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie:				
- ogółem	72	89	77	92
- kobiety	30	37	35	37
- nieletni	28	29	31	34
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem	30	34	32	35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KP w Węgierska Górce

Porównanie informacji, biorąc pod uwagę miejscowości, prezentują poniższe tabele. Odnosząc się do liczby mieszkańców poszczególnych miejscowości, z danych tych wynika, iż najwięcej pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie jest w sołectwie Cisiec, na dalszym miejscu w Cięcina. Niestety niepokojące jest, iż pokrzywdzonymi są kobiety.

Tabela 15 Przeprowadzone interwencje domowe dotyczące przemocy w rodzinie

Lp.	Miejscowości	2012	2013	2014	2015
1	Cięcina	8	8	11	12
2	Cisiec	6	7	10	11
3	Węgierska Górka	11	7	7	7
4	Żabnica	5	8	7	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KP w Węgierskiej Górcie

Tabela 16 Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie – ogółem

Lp.	Miejscowości	2012	2013	2014	2015	% mieszkańców dla roku 2015
1	Cięcina	8	8	11	12	0,27%
2	Cisiec	6	7	10	11	0,33%
3	Węgierska Górka	11	7	7	7	0,16%
4	Żabnica	5	8	7	7	0,22%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KP w Węgierskiej Górze

Tabela 17 Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie - kobiety

Lp.	Miejscowości	2012	2013	2014	2015	% wszystkich kobiet dla roku 2015
1	Cięcina	8	8	11	12	0,54%
2	Cisiec	6	7	10	11	0,65%
3	Węgierska Górka	11	7	5	7	0,32%
4	Żabnica	5	8	2	7	0,44%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KP w Węgierskiej Górze

Tabela 18 Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie - nieletni

Lp.	Miejscowości	2012	2013	2014	2015
1	Cięcina	3	6	11	10
2	Cisiec	6	5	10	12
3	Węgierska Górka	12	6	5	7
4	Żabnica	7	12	5	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KP w Węgierskiej Górze

Tabela 19 Liczba sprawców przemocy domowej

Lp.	Miejscowości	2012	2013	2014	2015
1	Cięcina	8	8	11	12
2	Cisiec	6	7	10	11
3	Węgierska Górka	11	7	7	7
4	Żabnica	5	8	7	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KP w Węgierskiej Górze

1.1.7 Mniejszości narodowe zamieszkujące obszar Gminy

Na terenie Gminy nie występują żadne mniejszości narodowe.

1.1.8 Aktywność organizacji pozarządowych oraz uczestnictwo mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym

Kolejną weryfikacją aktywności społecznej jest ilość organizacji pozarządowych na obszarze Gminy i poszczególnych sołectw.

Łączna ilość stowarzyszeń i fundacji na terenie Gminy wynosi 21, w tym:

4 Ochotnicze Straże Pożarne, w tym:

- a. Ochotnicza Straż Pożarna w Cięcinie,
- b. Ochotnicza Straż Pożarna w Ciścu,
- c. Ochotnicza Straż Pożarna w Węgierskiej Górze,
- d. Ochotnicza Straż Pożarna w Żabnicy.

16 Stowarzyszeń i Fundacji, w tym:

a. Cięcina:

- Stowarzyszenie ochrony zabytków i rozwoju Cięciny - „Magura”,
- Stowarzyszenie rozwoju społeczności lokalnej – „Cięcina.eu”,
- Stowarzyszenie miłośników małej Ojczyzny „Cięcina” w Cięcinie.

b. Cisieć:

- Stowarzyszenie promocji turystyki i rekreacji „Grań”.

c. Węgierska Górka:

- Stowarzyszenie hodowców owiec, kóz i producentów zdrowej żywności,
- Związek Zawodowy pracowników samorządowych przy Urzędzie Gminy Węgierska Górka,
- Stowarzyszenie kulturalne „Górka”,
- Beskidzkie Stowarzyszenie turystyki aktywnej „Strażnicy Beskidów”,
- Koło PTTK im. Jana Pawła II w Węgierskiej Górze,
- BMW Klub Podbeskidzkie,
- Żywieckie Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych “Chorągiew Piotra Komorowskiego”,

- Związek Zawodowy pracowników „Metalpol” Węgierska Górka Sp. z o.o.,
- Fundacja Inaara PL,
- Stowarzyszenie rodziców i przyjaciół osób niepełnosprawnych „Węgierka”,
- Fundacja twórczej pomocy i rozwoju “Proactivus”,

d. Żabnica:

- Stowarzyszenie przyjaciół szkoły „Żabnica”.

3 Kółka rolnicze, w tym:

- Kółko Rolnicze w Cięcinie,
- Kółko Rolnicze w Ciścu,
- Kółko Rolnicze w Żabnicy.

Tabela 20 Ilość organizacji pozarządowych przypadających na 100 mieszkańców Gminy Węgierska Górka

Lp.	Sołectwo	Ilość mieszkańców	Ilość organizacji pozarządowych	Ilość organizacji na 100 mieszkańców
1	Cięcina	4379	5	0,11
2	Cisiec	3320	3	0,09
3	Węgierska Górka	4245	11	0,26
4	Żabnica	3175	2	0,06
5	Łącznie	15119	21	0,14

Źródło: opracowania własne na podstawie Krajowego Rejestru Sądowego

Patrząc na powyższe zestawienie, odnosząc się do liczby organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców danego sołectwa, największa aktywność w tym zakresie jest w Węgierskiej Górze, natomiast najniższa w Żabnicy.

Na terenie Gminy Węgierska Górka funkcjonuje 8 instytucji działających na rzecz sportu:

1. Ludowy Klub Sportowy „METAL W.G - Skalka” Żabnica.
2. UKS Maksymilian Cisiec.
3. Ludowy Klub Sportowy „Świt” w Cięcinie.

4. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy Węgierska Górka.
5. Klub Sportowy „MASYW” z Cięciny.
6. Towarzystwo Sportowe „METAL” Węgierska Górka.
7. Klub Sportowy „HALNY” z Węgierskiej Górki.
8. Klub Sportowy „FUTSAL” z Węgierskiej Górki.

Na terenie gminy działają również organizacje nie posiadające osobowości prawnej, a które dbają o zachowanie kultury i dziedzictwa kulturalnego- Koła Gospodyń Wiejskich, które działają na terenie każdego z sołectw.

Według powyższych danych, najliczniejszą grupę tego typu podmiotów odnotowuje się w Węgierskiej Górze, a najmniej w Żabnicy.

1.1.9 Szkolnictwo

Na terenie Gminy działa 5 przedszkoli publicznych i 1 niepubliczne:

Przedszkola publiczne:

- Przedszkole Nr 1 Cisiec, ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 197,
- Przedszkole Nr 2 Cisiec, ul. Cisowa 49,
- Przedszkole Cięcina, ul. Jana Pawła II 30,
- Przedszkole Węgierska Górka, ul. Zielona 39,
- Przedszkole Żabnica, ul. Szkolna 3.

Przedszkole niepubliczne:

- Przedszkole AKUKU, ul. Kościuszki 35, Węgierska Górka.

Ilość dzieci uczęszczających do przedszkoli publicznych w roku szkolnym 2014/2015 wyniosła **440**, natomiast w przedszkolu niepublicznym **71**.

Poniżej zaprezentowano dane dotyczące każdej placówki publicznej wychowania przedszkolnego w podziale na rok szkolny 2013/2014 i 2014/2015:

Tabela 21 Dane odnośnie placówek wychowania przedszkolnego

Placówka	Liczba oddziałów		liczba wychowanków		Liczba dzieci 6-letnich	
	2013/2014	2014/2015	2013/2014	2014/2015	2013/2014	2014/2015 ur. II połowa 2008
Przedszkole Nr 1 Cisiec	2	2	49	50	14	8
Przedszkole Nr 2 Cisiec	2	3	33	40	7	8
Przedszkole Cięcina	6	6	134	124	50	24
Przedszkole Węgierska Górka	5	5	125	125	41	28
Przedszkole Żabnica	5	5	92	101	37	29
Ogółem	20	20	433	440	149	97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Węgierskiej Górze

W ostatnich latach Gmina Węgierska Górka zrealizowała inwestycje w zakresie zwiększenia dostępności do wychowania przedszkolnego, poprzez budowę przedszkola w Cięcinie, a także inne z zakresu tworzenia dodatkowych miejsc przedszkolnych (dotyczy przedszkoli w innych miejscowościach) oraz wydłużania godzin pracy przedszkoli. W zakresie powyższych danych, a także przeprowadzonych rozmów, ilość miejsc wychowania przedszkolnego jest wystarczająca. Pojawiają się jednak potrzeby w zakresie realizacji dodatkowych zajęć dla dzieci.

Szkoły podstawowe i gimnazja na terenie gminy Węgierska Górka:

Organizacja Publicznych Szkół Podstawowych i Gimnazjalnych rok 2013/2014 oraz 2014/2015:

Tabela 22 Dane odnośnie placówek szkolnych

Placówka	Rok 2013/2014		Rok szkolny 2014/2015	
	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
SP Nr 1 Cięcina	11	256	13	282
SP Nr 2 Cięcina	6	60	6	64
SP Węgierska Górka	12	252	13	268
SP Żabnica	9	194	10	215
ZSP Cisiec Szkoła Podst.	7	149	7	159

Gimnazjum	3	77	3	79
Gimnazjum Cięcina	8	186	8	185
Gimnazjum Węgierska Górka	6	129	6	134
Gimnazjum Żabnica	4	100	4	90
Ogółem	66	1403	70	1476

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Węgierskiej Górze

Szkoły podstawowe i gimnazja w roku szkolnym **2014/2015:**

1. Szkoły podstawowe

Do 5 szkół podstawowych w naszej gminie uczęszczało **976** uczniów w **49** oddziałach. Średnia liczba uczniów w oddziale wynosiła **19,91** ucznia. W klasach I-III było 537 uczniów, a w klasach od IV-VI 439 uczniów. W klasach pierwszych naukę podjęło 231 uczniów, w 12 oddziałach. W szkole podstawowej nauka trwa 6 lat i jest obowiązkowa. Uczniowie klas szóstych obowiązkowo przystępują do ogólnopolskiego sprawdzianu organizowanego przez Centralną Komisję egzaminacyjną.

Tabela 23 Liczba uczniów w szkołach podstawowych, w poszczególnych oddziałach i liczba oddziałów /wg SIO – stan na 31.03.2015r./

klasy	liczba uczniów	liczba oddziałów	średnio/oddział
I	231	12	19,25
II	159	8	19,87
III	147	7	21,00
IV	151	8	18,87
V	161	8	20,12
VI	127	6	21,16
Razem	976	49	19,91

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z SIO

Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych utrzymuje się od czterech lat na porównywalnym poziomie, ale zwiększa się liczba oddziałów klas pierwszych, co polepsza warunki nauki i pracy.

2. Gimnazja

Do 4 gimnazjów w naszej gminie w roku szkolnym 2014/2015 uczęszczało **480** uczniów, nauka zorganizowana była w **21** oddziałach. Średnia liczba uczniów na oddział **22,85**.

**Tabela 24 Liczba uczniów w gimnazjach, w poszczególnych klasach i liczba oddziałów /wg SIO-
stan na 31.03.2015r./**

Klasy	liczba uczniów	liczba oddziałów	średnio/oddział
I	152	6	25,33
II	180	8	22,50
III	148	7	21,14
Razem:	480	21	22,85

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z SIO

W poniższych tabelach zaprezentowano jak na tle Województwa Śląskiego, kształtują się wyniki ze sprawdzianu po szkole podstawowej oraz wyniki z egzaminów gimnazjalnych, z punktu widzenia każdej szkoły działającej na terenie Gminy.

W przypadku szkół podstawowych najlepiej wypada SP nr 1 w Cięcinie, gdyż wyniki nie są gorsze od średniej wojewódzkiej. W pozostałych przypadkach, poza j. polskim wyniki są słabsze.

Tabela 25 Wyniki ze sprawdzianu w szkołach podstawowych w 2016 r. (średnia z przedmiotów)

Wyszczególnienie	Język polski	Matematyka	Język angielski
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Konstytucji 3 Maja w Cięcinie	74,2	56,5	72,8
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zespole Szkół Publicznych w Ciścu	75,7	46,4	66,8

Szkoła Podstawowa im. Obrońców Węgierskiej Górki	76,4	51,5	69,6
Szkoła Podstawowa nr 2 im. św. Franciszka z Asyżu w Cięcinie	77,5	51,5	68,9
Szkoła Podstawowa im. Partyzantów Polskich w Żabnicy	75,3	50,1	64,1
Województwo Śląskie	69,47	52,22	71,49

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE Jaworzno
<http://www.oke.jaworzno.pl/>

W przypadku egzaminów gimnazjalnych wszystkie szkoły wypadają słabo na tle średniej wojewódzkiej, a najgorzej wypada Gimnazjum w Żabnicy.

Tabela 26 Wyniki z egzaminu gimnazjalnego w 2016 r. (średnia z przedmiotów)

Wyszczególnienie	Publiczne Gimnazjum w Cięcinie im. ks. prof. J. Tischnera	Publiczne Gimnazjum im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Węgierskiej Górcie	Publiczne Gimnazjum w Żabnicy	Gimnazjum w Zespole Szkół Publicznych w Ciścu	Województwo Śląskie
J. polski	71,39	74,40	59,94	76,07	68,71
Historia i WOS	52,39	59,15	46,14	58,38	55,92
Matematyka	45,42	44,77	33,31	45,10	47,78
Przedmioty przyrodnicze	49,87	50,55	42,89	51,69	50,76
J. angielski podstawowy	69,79	59,37	49,92	57,17	65,33
J. angielski rozszerzony	50,0	37,78	29,48	42,93	45,22
J. niemiecki podstawowy	58,76	-	49,27	-	57,93

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE Jaworzno
<http://www.oke.jaworzno.pl/>

Problem słabych wyników ze sprawdzianu/ egzaminów w szkołach z terenu Gminy Węgierska Górka, jest bardzo złożony i składa się z wielu czynników:

- przyczyny społeczno- ekonomiczne – złe warunki materialne w domach (wynikające z bezrobocia, niskich dochodów rodziców/opiekunów) często obniżają motywację do nauki, uniemożliwiają zapewnienie właściwych warunków do nauki,

- niskie wykształcenie rodziców, którzy nie motywują dzieci do zdobycia lepszego wykształcenia (niska świadomość wychowawcza). Często idzie to w parze z brakiem zaangażowania się rodziców w sprawy szkolne,

- brak motywacji u uczniów, związany z funkcjonującym systemem oświaty (dzieci niechętnie się uczą, gdyż mają przeświadczenie, że i tak dostaną się do gimnazjum czy do szkoły średniej – spada poziom nauczania),

- metody i środki nauczania – mała dostępność zajęć wyrównawczych i rozwijających zainteresowania, prowadzenia zajęć z wykorzystaniem nowoczesnych pomocy dydaktycznych (brak takiej formy wsparcia jest dużym ograniczeniem dla uczniów).

Biorąc pod uwagę powyższe należy przewidzieć w planowanych działaniach projekty z zakresu organizacji dodatkowych zajęć wyrównawczych w szkołach, w których sprawdziany/egzaminy wypadają najslabiej, z uwzględnieniem czynników, które wpływają na taki stan rzeczy.

1.2nd Diagnoza obejmująca kwestie gospodarcze

1.2.1 Wskaźniki aktywności gospodarczej

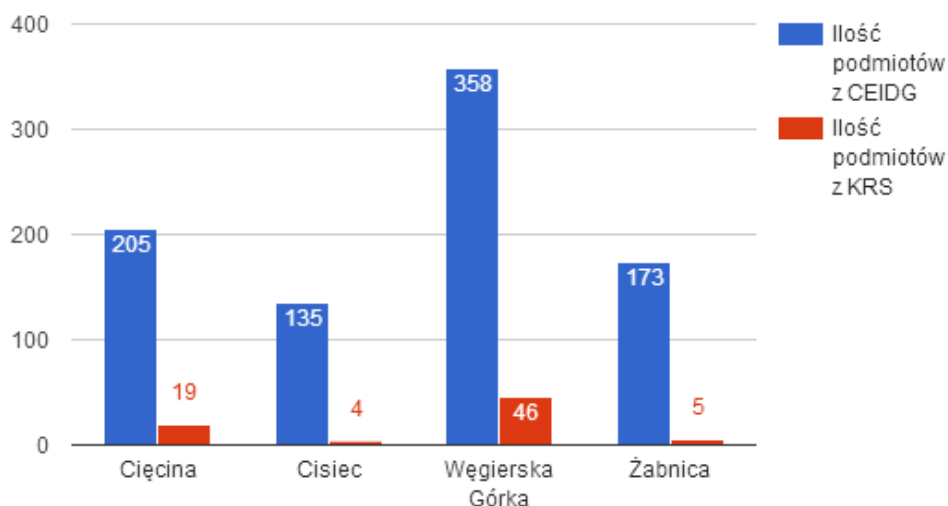
Według danych Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej (2016 rok) na terenie Gminy Węgierska Górka działalność gospodarczą prowadzi 871 firm, natomiast 74 to firmy zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym. Poniższa tabela przedstawia podział podmiotów gospodarczych na poszczególne sołectwa.

Tabela 27 Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Węgierska Górka

L.p.	Sołectwo	Ilość podmiotów z CEIDG	Ilość podmiotów z KRS	Łączna ilość
1	Cięcina	205	19	224
2	Cisiec	135	4	139
3	Węgierska Górka	358	46	404
4	Żabnica	173	5	178
	Łącznie	871	74	945

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej oraz Krajowego Rejestru Sądowego

Wykres 8 Ilość podmiotów gospodarczych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej oraz Krajowego Rejestru Sądowego

Sama ilość podmiotów gospodarczych nie przekazuje informacji o efektywności danego społeczeństwa w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej. Dopiero powiązanie tej informacji z ilością osób zamieszkującą dany teren da nam więcej informacji.

Tabela 28 Efektywność mieszkańców poszczególnych sołectw w zakresie prowadzenie działalności gospodarczej

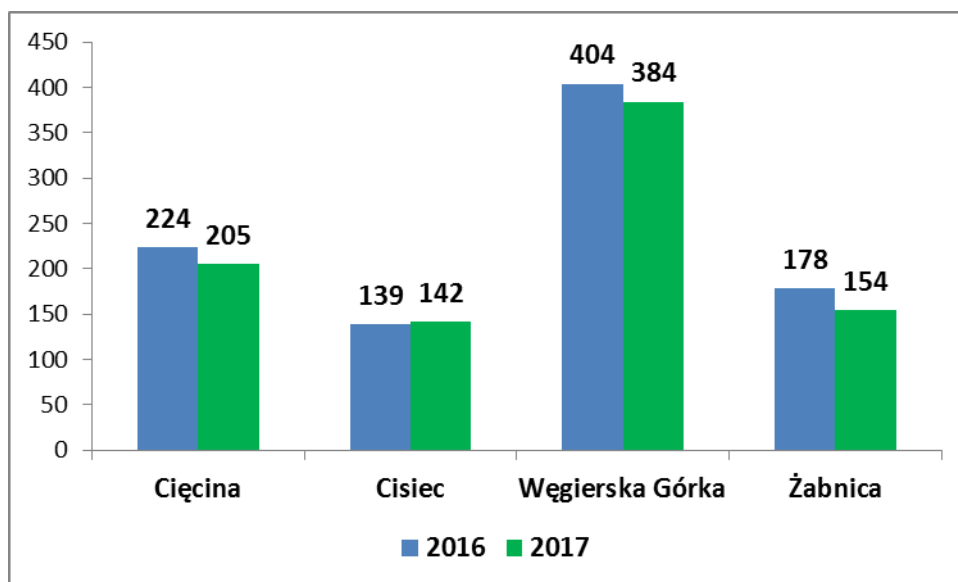
Lp.	Sołectwo	Ilość mieszkańców w 2016	Ilość przedsiębiorstw w 2016	Ilość przedsiębiorstw na 100 mieszkańców w 2016
	Cięcina	4379	224	5,12
	Cisiec	3320	139	4,19
	Węgierska Górka	4245	404	9,52
	Żabnica	3175	178	5,61
	Łącznie	15119	945	6,25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej i Krajowego Rejestru Sądowego

Z tabeli można zaobserwować, że najniższy wskaźnik ilości przedsiębiorstw na 100 mieszkańców posiada Cisiec, co świadczyć może o niskiej aktywności gospodarczej tamtejszych mieszkańców. Najlepiej w tym zestawieniu wypada Węgierska Górka znacząco przewyższając średnią.

Analizując sytuację przyrostu liczby podmiotów gospodarczych, szczegółowe informacje można zaobserwować na poniższym wykresie. Poza miejscowością Cisiec, wszędzie odnotowano spadek liczby podmiotów gospodarczych.

Wykres 9 Przyrost liczby podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Węgierska Górka

Wskaźniki przyrostu w roku 2017, w stosunku do roku 2016, są następujące:

- Cięcina – - 8,4%,
- Cisiec – + 2,1%,
- Węgierska Górka – - 4,9%,
- Żabnica – - 13,4%,
- Gmina – - 6,3%.

Z uwagi na brak informacji o liczbie ludności w 2017 r., dane o liczbie podmiotów wg stanu na dzień 27.09.2017 r. (źródło: CEIDG) odniesiono do liczby ludności w 2016 r. Pomimo, iż w Ciścu nastąpił przyrost podmiotów, nadal ich ilość w stosunku do liczby ludności jest mniejsza niż w innych miejscowościach.

1.2.2 Ceny nieruchomości na terenie gminy Węgierska Górka

Ze względu na korzystne położenie oraz górzysty teren ceny nieruchomości w Gminie Węgierska Górka są wysokie, porównując z innymi gminami powiatu żywieckiego.

Tabela 29 Średnia cena działek budowlanych w sąsiednich gminach

L.p.	Gmina	Średnia cena za 1 m ² działki budowlanej
1	Milówka	49,75
2	Rajcza	40,50
3	Ujszoły	45,75
4	Węgierska Górka	78,50

Źródło: opracowania własne na podstawie ogólnodostępnych ogłoszeń internetowych

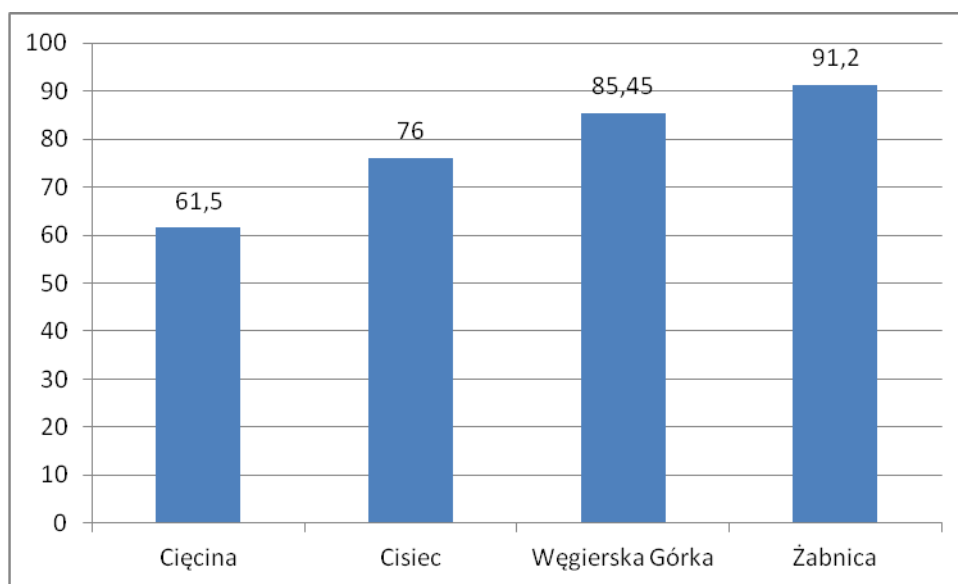
Sytuacja na rynku nieruchomości na terenie Gminy Węgierska Górka została przeanalizowana na podstawie dostępnych ogłoszeń w konkretnych sołectwach. W analizie wzięto pod uwagę działki budowlane, uzbrojone. Średnia cena 1 m² na terenie całej gminy wyniosła 78,50 zł, co stanowi około 138 % średniej ceny z obszaru północnej części Powiatu Żywieckiego. Cena jest uzależniona od usytuowania i wielkości. Poniżej zestawiono podstawowe informacje na temat średnich cen w danym sołectwie.

Tabela 30 Średnie ceny nieruchomości w poszczególnych sołectwach Gminy Węgierska Górka

L.p.	Sołectwo	Średnia cena za 1 m ² działki budowlanej	Procent średniej ceny na terenie gminy
1	Cięcina	61,50 zł	79,0%
2	Cisiec	76,00 zł	96,8%
3	Węgierska Górka	85,45 zł	108,3%
4	Żabnica	91,20 zł	115,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie ogłoszeń na portalach internetowych

Wykres 10 Średnia cena za 1 m² w poszczególnych sołectwach

Źródło: opracowanie własne na podstawie ogłoszeń na portalach internetowych

Biorąc pod uwagę ceny nieruchomości, ich wysokość podyktowana jest przede wszystkim względami komunikacyjnymi, ale także prestiżem lokalizacji. Liczy się także otoczenie wpływające na klimat i komfort zamieszkiwania. Negatywny wpływ ma sąsiedztwo uciążliwych obiektów (np. warsztaty samochodowe, oczyszczalnia ścieków, hałaśliwość ciągów komunikacyjnych).

1.3rd Diagnoza obejmująca kwestie techniczne oraz przestrzenno-funkcjonalne

1.3.1. Infrastruktura sportowo- rekreacyjna

Z punktu widzenia dostępności do infrastruktury sportowo- rekreacyjnej, Gmina Węgierska Górka jest bardzo dobrze rozwinięta. Na zwolenników aktywnego wypoczynku czeka wiele atrakcji, m.in.: korty tenisowe, boiska do siatkówki plażowej i koszykówki, basen otwarty i kryty, hala widowiskowo – sportowa z pełnowymiarowym boiskiem do piłki ręcznej, siatkowej i koszykówki, ścianka wspinaczkowa, zespół wielofunkcyjnych boisk sportowych „Orlik”, ścieżki dydaktyczne, szlaki rowerowe, forty z okresu II Wojny Światowej, platforma widokowa, trakt cesarski, bulwary nad Sołą itd.

W każdej miejscowości występują: boisko, stadion, hala sportowa przy szkole, biblioteka, świetlica środowiskowa, siłownia zewnętrzna, plac zabaw. Dodatkowo w Węgierskiej Górze jest ścieżka pieszo-rowerowa, siłownia zamknięta i basen. Trasa przyrodniczo- tematyczna w formie ścieżek pieszo- rowerowych występuje także w Ciężynie, a w najbliższym czasie będzie budowana także w Żabnicy. Takiej infrastruktury brakuje w miejscowości Cisiec, co pod kątem planowania inwestycji związanych z infrastrukturą sportowo- rekreacyjną stawia tą miejscowość priorytetowo na pierwszym miejscu.

1.3.2. Tkanka mieszkaniowa na terenie Gminy Węgierska Górka

Na terenie Gminy według danych GUS (stat.gov.pl), w 2015 r. było 4548 budynków mieszkalnych, z tego 98 % wyposażonych w wodociąg, 96,2% wyposażonych w ustęp spłukiwany, 91,6 % w łazienkę i 80,3 % w centralne ogrzewanie. Domostwa podpięte do gazu to zaledwie 0,13 % wszystkich mieszkań w gminie. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi ok. 90,5 m². Sieć kanalizacyjna jest doprowadzona do domostw 87,1% mieszkańców gminy Węgierska Górka, natomiast do wodociągowej 56,6 % ogółu ludności zamieszkujących teren gminy.

Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców Gminy oraz liczbę budynków mieszkalnych, średnia liczba osób zamieszkujących w mieszkaniu kształtuje się na poziomie ok. 3 osób.

W 2015 r. na terenie Gminy odnotowano jeden pustostan.

1.3.3 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Na terenie Gminy Węgierska Górka działa Spółka „Beskid – Ekosystem”, która powstała na bazie majątku wniesionego przez Gminę w formie aportu rzeczowego obejmującego Oczyszczalnię Ścieków wraz z siecią kanalizacyjną, ujęcia wody wraz z siecią wodociągową oraz majątek Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Węgierskiej Górze.

Przedmiotem działalności Spółki jest:

- odprowadzanie i oczyszczanie ścieków,
- ujmowanie i uzdatnianie wody,
- dystrybucja wody,

- zbieranie i wywóz odpadów oraz surowców wtórnych,
- odśnieżanie dróg gminnych,
- administracja Cmentarzami Komunalnymi.

W 2016 r. spółka sprzedawała w całej Gminie 190,8 tys. m³ wody, w tym do gospodarstw domowych 154,6 tys. m³. Rozdział na miejscowości jest następujący: Węgierska Górka – 101,8 tys. m³, Cięcina – 66,3 tys. m³, Cisiec – 12,6 tys. m³, Żabnica – 10,1 tys. m³.

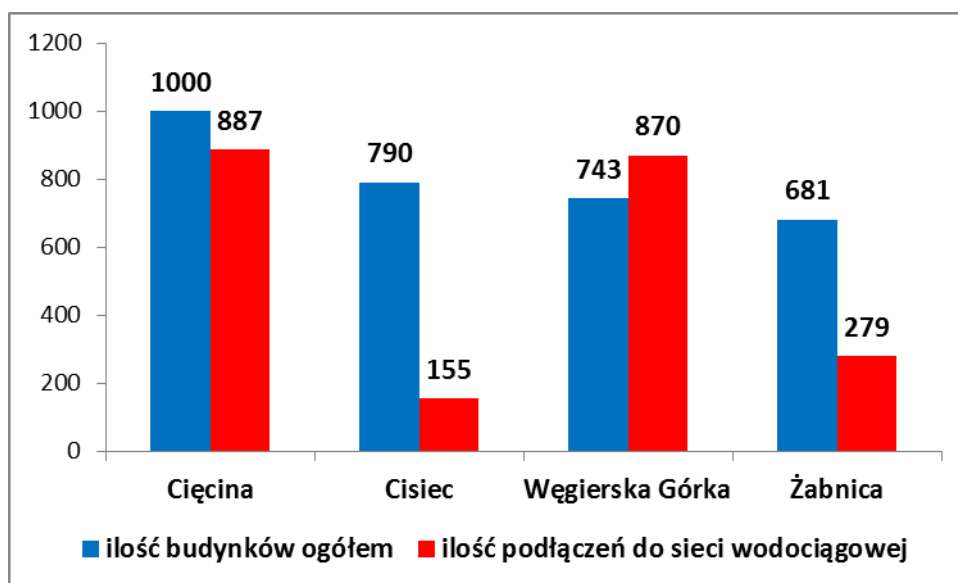
W tym samym czasie ilość oczyszczonych ścieków wyniosła 406,3 tys. m³, z tego: Węgierska Górka 137,2 tys. m³, Cięcina – 138,7 tys. m³, Cisiec – 71,4 tys. m³, Żabnica – 59,0 tys. m³.

W zakresie dostępności mieszkańców i podmiotów gospodarczych do sieci wodociągowej, w kontekście całej Gminy najslabiej wypada Cisiec i Żabnica. W pozostałych miejscowościach wskaźnik zwodociągowania jest bardzo wysoki, a w przypadku Węgierskiej Górki liczba przyłączy jest większa niż liczba budynków (sytuacja taka wynika z faktu, iż do danego budynku jest czasem więcej niż jedno podłączenie).

Na podstawie udostępnionych danych z Urzędu Gminy, % zwodociągowania w poszczególnych miejscowościach jest następujący:

- Cięcina – 88,7%,
- Cisiec – 19,6%,
- Węgierska Górka – 117,1%,
- Żabnica – 41,0%.

Wykres 11 Liczba podłączeń sieci wodociągowej do budynków w miejscowościach Gminy Węgierska Górka (dane z 2017 r.)

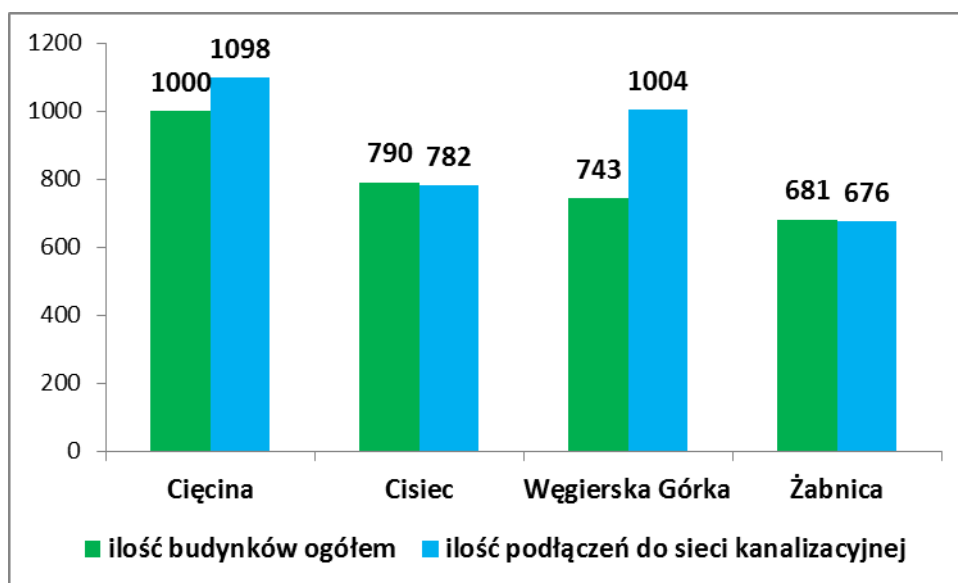
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Węgierskiej Górcie

W zakresie dostępności mieszkańców i podmiotów gospodarczych do sieci kanalizacyjnej, sytuacja w Gminie Węgierska Górka jest bardzo korzystna. Na podstawie udostępnionych danych z Urzędu Gminy, % skanalizowania w poszczególnych miejscowościach jest następujący:

- Cięcina – 109,8%,
- Cisiec – 99%,
- Węgierska Górka – 135,1%,
- Żabnica – 99,3%.

W przypadku Ciśca i Żabnicy wskaźnik ten jest bliski 100%, natomiast w Cięcinie i Węgierskiej Górcie, wskaźnik ten mocno przekracza 100%.

Wykres 12 Liczba podłączeń sieci kanalizacyjnej do budynków w miejscowościach Gminy Węgierska Górka (dane z 2017 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Węgierskiej Górze

1.3.4 Infrastruktura drogowa oraz dostępność komunikacyjna

Przez teren gminy Węgierska Górka przebiega łącznie 136,72 km dróg, w tym 112,91 km dróg gminnych oraz 23,81 km dróg powiatowych.

Spośród 112,91 km dróg gminnych 23,94 km (21,2 %) przebiega przez sołectwo Węgierska Górka, 32,99 km (29,2 %) sołectwo Cięcina, 27,32 km (24,2 %) Cisiec, 28,66 km (25,4 %) przez sołectwo Żabnica. Przy drogach gminnych wybudowano 17,75 km chodników, z czego:

- 10,46 km w sołectwie Węgierska Górka (czyli przy 43,6% dróg na terenie miejscowości),
- 2,72 km w sołectwie Cięcina (czyli przy 8,3% dróg na terenie miejscowości),
- 4,42 km w sołectwie Cisiec (czyli przy 16,2% dróg na terenie miejscowości),
- 0,15 km w sołectwie Żabnica (czyli przy 0,5% dróg na terenie miejscowości).

Z powyższego zestawienia wynika, iż w najgorszej sytuacji są miejscowości Cięcina i Żabnica.

Na 23,81 km dróg powiatowych składają się:

- droga 1432 S Cięcina – Wieprz
- droga 1435 S Cięcina – Węgierska Górka – Milówka
- 1423 S dojazd do stacji PKP Węgierska Górka
- 1436 S Cisiec do drogi krajowej 69
- ulica Cesarska Droga
- droga 1433 S Cięcina Dolna – Cięcina Górna
- droga 1434 S Węgierska Górka – Żabnica

Gmina Węgierska Górka cały czas pozyskuje środki na nowe odcinki dróg oraz modernizację i podwyższenie jakości o komfortu podróżującym, a szczególny nacisk kładzie na budowę chodników, które są niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom i odwiedzającym teren gminy.

Na 2017 r. Gmina w czasie prac Komisji Budżetowo- Gospodarczej wskazała drogi do remontu w poszczególnych miejscowościach. Według udostępnionych danych, określono % ulic do remontu w stosunku do wszystkich ulic na terenie sołectwa, celem określenia miejscowości, w której stan dróg jest gorszy. Informacje przedstawiają się następująco:

- Cięcina – 12,5%,
- Cisiec – 10%,
- Węgierska Górka – 12,3%,
- Żabnica – 8%,
- Gmina ogółem – 10,5%.

Z powyższych danych wynika, iż Cięcina i Węgierska Górka są miejscowościami w których zaplanowano najwięcej dróg do remontu w stosunku do liczby dróg ogółem w miejscowości. Jest to zatem informacja, iż stan dróg w tych sołectwach jest gorszy w stosunku do pozostałych.

Przez teren Gminy kursują wyłącznie prywatni przewoźnicy. Wyróżnić tu należy:

- PHU “Expres Bus II” 34-370 Rajcza, ul. Górska 19; Monika Kruczyńska;
- Józef Marszałek P.U.H. “DUMAR” s.c., ul. Żwirowa 24, 34-300 Żywiec;
- Biuro Turystyczno-Przewozowe “EXPRES BUS” J. Kruczyński, 34-370 Rajcza, ul. Górska 13 a;

- P.H.U. „Agawa” Mariusz Kruczyński, Sienna 261, 34-300 Żywiec;
- Firma „GLOB-TRANS” Aleksandra Jurasz, Żabnica ul. Ks. Karola Śmiecha 36,
- THERMO-CAR II Zając Arkadiusz, 34-311 Czernichów, ul. Sanitarna 3;
- THERMO-CAR Zakład Produkcyjno-Usługowo-Handlowy Zając Grzegorz, 34-311 Czernichów, ul. Sanitarna 3.

Firma GLOB-TRANS kursuje na trasie Żywiec – Żabnica (średnio co 2 godziny w jedną i drugą stronę). Pozostałe przejeżdżają z dużą częstotliwością przez Cięcinę, Węgierską Górkę i Cisiec. Najtrudniejsza sytuacja jest w Żabnicy, gdzie kursuje tylko jeden przewoźnik, dodatkowo z ograniczeniem w czasie weekendów. Trudności występują także w przysiółkach daleko oddalonych od głównej drogi, które występują w Żabnicy, Cięcinie Górnej (obszar słabo zamieszkały) oraz na „Małym” Ciścu (obszar mocno zamieszkały).

1.3.5 Gospodarka odpadami na terenie gminy

W 2015 roku Gmina Węgierska Górka przyjęła łącznie 4270 deklaracji dotyczących wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w tym 3770 od nieruchomości zamieszkałych i 500 od nieruchomości niezamieszkałych. Podział prezentuje poniższa tabela:

Lp.	Sołectwo	Nieruchomości zamieszkałe	Nieruchomości niezamieszkałe
1	Cięcina	1 125	90
2	Cisiec	904	80
3	Węgierska Górka	898	215
4	Żabnica	843	115
RAZEM		3 770	500

Odbiorem odpadów komunalnych na terenie gminy zajmuje się konsorcjum firm: Beskid -Ekosystem Sp. z o.o. i Beskid Żywiec. Na podstawie złożonych deklaracji wysokość należności za rok 2015 wyniosła 1 297 930,59 zł, natomiast wysokość wydatków związanych z odbiorem odpadów komunalnych to kwota 1 432 931,31 zł (na podstawie faktur „Beskid-Ekosystem” Sp. z o.o.). Przedstawiona wysokość wydatków wynika w dużym stopniu ze wzrostu odpadów w poszczególnych nieruchomościach- co należy wziąć za czynnik pozytywny.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023

Odpady niebezpieczne czyli azbest odbierany jest przez firmę EURO-GAZ Sp. z o. o .
W 2015 roku wywieziono odpady niebezpieczne na łączną kwotę 38 902,81 zł.

W 2015 roku z posesji wywieziono **3 620,4 ton** odpadów, w tym:

Lp.	Rodzaj odpadu	Ilość odpadów w tonach
1	Opakowania z papieru i tektury	15,96
2	Opakowania z tworzyw sztucznych	158,04
3	Opakowania ze szkła	270,43
4	Niesegregowane odpady komunalne- bez organiki	1 257,7
5	Niesegregowane odpady komunalne- kosze	105,64
6	Opony	15,68
7	Odpady- ulegające biodegradacji	166,82
8	Inne odpady nieulegające biodegradacji bez organiki	10,42
9	Inne odpady nie ulegające biodegradacji- z organiką	6,9
10	Odpady wielkogabarytowe	87,05
11	Papa	15,3
12	Wymieszany gruz	112,5
13	Materiały konstrukcyjne zawierające azbest- utylicacja z budynków mieszkalnych i gospodarczych oraz dzikie wysypisko	83,12
14	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu	64,68
15	Papier i tektura (gazety)	0,48
16	Popiół	1 194,9
17	Odpady kuchenne	3,82
18	Szkło	20,98
19	Lampy fluorescencyjne	0,019
20	Inne odpady	29 953
RAZEM		3 620,4

W ramach działającego na terenie gminy Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zebrano od mieszkańców gminy 235,6 Mg odpadów, w tym:

- Odpady segregowane- 22,90 Mg
- Odpady organiczne- 39,37 Mg
- Popiół- 5,53 Mg
- Elektrołom- 1,99 Mg
- Leki- 0,033 Mg
- Farby, kleje, substancje chemiczne – 1,5 Mg
- Odpady wielkogabarytowe- 26,77 Mg
- Zużyte opony – 3,58 Mg
- Odpady budowlane- 54,58 Mg
- Gruz- 69, 00 Mg
- Odpadowa papa – 10,40 Mg

Na terenie Gminy Węgierska Górka lokalnie występują dzikie wysypiska śmieci. Mimo, iż są one na bieżąco usuwane, stale występują miejsca na terenie Gminy, w których wysypiska pojawiają się na nowo. Miejsca takie występują na terytorium całej Gminy. Zalicza się do nich w szczególności:

Cięcina:

zajazd PKS k/ Potoka – cyklicznie co 2 miesiące

Cisiec:

ul. Trakt Cesarski – cyklicznie co 2 miesiące

ul. Modrzewiowa – 1 raz w roku

ul. Turystyczna k/ Potoka

ul. Doliny k/ Żabniczki – raz na 4 miesiące

Węgierska Górka:

Ul. Parkowa na końcu przed Sołą – raz na 4 miesiące, a w okresie letnim 1 raz w miesiącu,

Ul. Nad Sołą.

Żabnica:

Skalka k/ Potoka – cyklicznie 1 raz w miesiącu,

Zajazd PKS – cyklicznie 1 raz w miesiącu,

Ul. Rowerowa – sporadycznie, 2 razy w roku,

Ul. Za Wodą k/ Rzeki – sporadycznie 1 raz w roku.

Dzikie wysypiska są zagrożeniem dla środowiska, zwierząt i ludzi. Pod kątem człowieka, zagrożenie polega na fakcie emitowania przez dzikie wysypisko nieprzyjemnego zapachu, a także gromadzeniu się wokół nich ptaków, owadów, gryzoni, które mogą rozprzestrzeniać bakterie, które tam się wytwarzają. Pod kątem środowiska, wysypiska negatywnie wpływają na walory estetyczne krajobrazu – powodują zanieczyszczenia wód powierzchniowych i głębinowych. Wysypiska stwarzają też zagrożenie dla zwierząt, które kumulujące się tam odpady traktują jak wyżywienie.

Niestety w aspekcie występowania dzikich wysypisk niezbędna jest stała edukacja, zwłaszcza pod kątem wieloletnich złych nawyków, które przechodzą z pokolenia na pokolenie.

Patrząc przez pryzmat powyższych danych, trudno wyróżnić konkretnie miejscowość, w której problem wyróżnia się na tle innych. Problem ten dotyka mniej więcej jednakowo wszystkie sołectwa. Pomimo, iż ich ilość jest największa w miejscowościach Cisiec i Żabnica, należy podkreślić, iż są to dwa największe pod względem powierzchni sołectwa. Nie mniej jednak, pomimo zmienionych przepisów w zakresie gospodarki śmieciowej, problem ten nadal występuje, i wymusza na władzach Gminy podejmowanie stosownych kroków.

1.3.7 Zanieczyszczenie powietrza

Na terenie Gminy występuje problem związany z zanieczyszczeniem powietrza. Podstawowym źródłem zanieczyszczeń powietrza w Gminie jest emisja substancji toksycznych pochodzących z procesów spalania paliw dla pokrycia potrzeb grzewczych, stanowiąca źródło niskiej emisji.

W okresach grzewczych, na terenie Gminy, nadal występuje problem z przekraczaniem norm zanieczyszczeń powietrza pomimo, iż część mieszkańców w ostatnich latach zmieniła kotły węglowe na proekologiczne, czy też w procesie spalania używa lepszych gatunkowo

sortymentów węgla. Władze gminy aktywnie włączają się w ograniczanie niskiej emisji realizując zadania w ramach jej ograniczania czy termomodernizacji obiektów gminnych.

Pojazdy samochodowe poruszające się w ciągu roku po obszarze Gminy wprowadzają do atmosfery niskie wartości zanieczyszczeń, jednak lokalizacja transportu w częściach gminy o dużym zagęszczeniu zabudowy mieszkaniowej sprawia, że emisja ze spalin samochodowych jest poważnym problemem. Obecność spalin samochodowych najdotkliwiej odczuwana jest w letnie, słoneczne dni, ponieważ oprócz toksycznych spalin tworzy się bardzo szkodliwa dla zdrowia, przypowierzchniowa warstwa ozonu.

Na terenie Gminy zamontowane są czujniki, które wskazują na poziom pyłów. Według danych udostępnionych przez Urząd Gminy w Węgierskiej Górze, na przykładzie okresu 01.02.2017 r. – 13.09.2017, można stwierdzić następujące fakty (należy zaznaczyć, iż pomiar dokonywany jest kilkakrotnie w ciągu doby, stąd zdarzają się dni, kiedy przekroczenia są różne):

- z przekroczeniem poziomu dopuszczalnego 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (dobowy) Gmina ma do czynienia w miesiącach: luty, marzec, kwiecień, maj, sierpień i wrzesień,
- przekroczenie poziomu dopuszczalnego 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (dobowy) występuje w lutym (20 dni w miesiącu), marcu (16 dni w miesiącu), kwietniu (13 dni w miesiącu), maju i wrześniu.
- z przekroczeniem poziomu dopuszczalnego 300 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (dobowy) Gmina ma do czynienia w miesiącach: lutym (20 dni w miesiącu), marcu (11 dni w miesiącu), kwietniu, maju i wrześniu.

Na bazie powyższych informacji, uznać należy, iż poziom zanieczyszczenia powietrza jest jednakowy w każdej miejscowości. Konsekwencje takiego stanu rzeczy, pociągają za sobą bardzo poważne problemy zdrowotne mieszkańców, co w dalszym etapie może wiązać się z brakiem aktywności zawodowej, niepełnosprawnością a nawet śmiercią. Toksyny i pyły tkwiące w powietrzu przekładają się na możliwość występowania takich schorzeń i chorób jak: ból głowy, bezsenność, uszkodzenia błon śluzowych, nieżyt oskrzeli, alergie, nowotwory złośliwe, itd.

Gmina Węgierska Górka stoi przed dużym wyzwaniem w zakresie rozwiązania opisanego problemu i ograniczenia, a nawet zaprzestania dalszej degradacji środowiska, tak mocno wpływającego na stan zdrowia mieszkańców.

Podsumowanie diagnozy

Powyższa diagnoza ukazała problemy, jakie pojawiają się w poszczególnych miejscowościach Gminy Węgierska Górka, w zakresie kwestii społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technicznych i przestrzenno-funkcjonalnych. Odnosząc się do wybranych problemów, zaproponowano listę wskaźników, najlepiej ukazujących skalę danego problemu. Wskaźniki te zostały obliczone dla Gminy jako całości oraz dla każdej z miejscowości oddzielnie.

W związku ze znacznymi różnicami pod względem ilości mieszkańców zamieszkujących poszczególne miejscowości, wszystkie wskaźniki odniesiono do liczby mieszkańców zamieszkujących dane miejscowości (bądź też wybranej grupy mieszkańców, np. osób aktywnych zawodowo w kontekście wybranych problemów). Taka metodologia obliczania wskaźników sprawi, że dane staną się porównywalne, a dzięki temu możliwe stanie się zaobserwowanie prawdziwej skali problemów.

W ramach **diagnozy dotyczącej problemów społecznych** zaproponowano następujące wskaźniki:

- 1) ***wskaźnik depopulacji*** – obejmuje przyrost liczby ludności poszczególnych sołectw, dane za 2015 rok w odniesieniu do roku 2013.
- 2) ***przyrost naturalny*** – różnica pomiędzy ilością urodzeń i zgonów w danej miejscowości do liczby ludności danej miejscowości ogółem,
- 3) ***bezrobocie*** – liczba osób bezrobotnych w danej miejscowości do liczby ludności w wieku produkcyjnym danej miejscowości ogółem,
- 4) ***bezrobotne kobiety*** – wskaźnik wyliczono jako udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w danej miejscowości,
- 5) ***długotrwale bezrobotni*** – wskaźnik wyliczono jako udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w danej miejscowości,
- 6) ***liczba osób w rodzinie, którym przyznana została pomoc społeczna*** – liczba osób w rodzinie korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do liczby ludności danej miejscowości ogółem,
- 7) ***liczba osób niepełnosprawnych*** – liczba osób niepełnosprawnych do liczby ludności danej miejscowości ogółem,
- 8) ***przyrost osób niepełnosprawnych*** – liczba osób niepełnosprawnych w 2016 r. w stosunku do roku 2014.

- 9) *liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie* – liczba interwencji policji w związku z przemocą w rodzinie w danej miejscowości do liczby ludności danej miejscowości ogółem,
- 10) *liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców* – liczba organizacji pozarządowych z danej miejscowości do liczby ludności danej miejscowości ogółem,
- 11) *wyniki ze sprawdzianu z matematyki po szkole podstawowej* – wyniki zaczerpnięto ze stron Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej. Z uwagi na fakt, iż w Ciężynie działają dwie szkoły podstawowej przyjęto średnią wyników dla obu szkół.
- 12) *wyniki z egzaminu gimnazjalnego z matematyki* wyniki zaczerpnięto ze stron Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej.

W ramach diagnozy dotyczącej problemów gospodarczych zaproponowano następujące wskaźniki:

- 13) *liczba przedsiębiorstw na 100 mieszkańców* – liczba podmiotów gospodarczych z danej miejscowości do liczby ludności danej miejscowości ogółem,
- 14) *ceny nieruchomości* – średnia cena nieruchomości danej miejscowości w stosunku do ceny nieruchomości w Gminie.

W ramach diagnozy dotyczącej problemów przestrzenno- funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych zaproponowano następujące wskaźniki:

- 15) *stan dróg* - % ulic do remontu w stosunku do wszystkich ulic na terenie sołectwa.
- 16) *% zwodociągowania miejscowości* – posłużono się danymi odnośnie liczby podłączeń do budynków w stosunku do ogólnej liczby budynków w danej miejscowości.
- 17) *zanieczyszczenie powietrza* – problem dotyczy całej Gminy jednakowo, stąd każde sołectwo uzyskuje 1 punkt, z uwagi na dużą skalę problemu.
- 18) *Problem w dostępności komunikacyjnej* – problem dotyczy w dużym stopniu miejscowości Żabnica – 2 pkt, a także w mniejszym stopniu miejscowości Cisiec i Ciężyna (przysiółki oddalone od głównej drogi) – 1 pkt.

Wskaźniki zebrano w tabeli poniżej. Poziom wskaźnika w danej miejscowości gorszy/lepszy od średniej bądź też dotyczący wszystkich miejscowości jednakowo, zaznaczono kolorem w kratce.

Przyjęto, że każda wartość wskaźnika gorsza od średniej daje miejscowości 1 punkt, a w przypadku miejscowości, który ma najgorszy wskaźnik w całej Gminie – 2 pkt., co jednocześnie oznacza, że w danym zakresie miejscowość odbiega od średniej i wymaga działań naprawczych. Miejscowość/ miejscowości, które uzyskały największą liczbę punktów, czyli te dla których największa liczba wskaźników jest gorsza od średniej, zostaną uznane za zdegradowane.

Tabela 31 Wartości wskaźników opracowanych na podstawie diagnozy ilościowej dla miejscowości Gminy Węgierska Górka

Lp.	Nazwa wskaźnika	Cięcina	Cisiec	Węgierska Górka	Żabnica	Gmina Węgierska Górka
PROBLEMY SPOŁECZNE						
1	Wskaźnik depopulacji	-0,09	-0,56	+0,18	+0,72	+0,05
2	Przyrost naturalny	+0,22	-3,31	+2,12	+3,46	+0,66
3	Liczba osób bezrobotnych	6,3	5,3	5,1	6,1	5,7
4	Liczba bezrobotnych kobiet	50,8	50,8	49,2	43,5	48,8
5	Liczba długotrwale bezrobotnych	60,6	55,3	64,5	63,7	61,1
6	Liczba osób w rodzinie, którym przyznana została pomoc społeczna	8,47	10,87	7,02	9,76	8,86
7	Liczba osób niepełnosprawnych	2,13	2,49	3,01	2,93	2,57
8	Przyrost osób niepełnosprawnych	0,0	-6,7	-9,2	-3,1	-5,2
9	Liczba	0,27	0,33	0,16	0,22	0,24

	pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie					
10	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	0,11	0,09	0,26	0,06	0,14
11	Wyniki ze sprawdzianu z matematyki po SP w stosunku do średniej Wojewódzkiej	54,0	46,4	51,5	50,1	52,22
12	Wyniki z egzaminu gimnazjalnego z matematyki w stosunku do średniej wojewódzkiej	45,42	45,10	44,77	33,31	47,78
PROBLEMY GOSPODARCZE						
13	Liczba przedsiębiorstw na 100 mieszkańców	5,12	4,19	9,52	5,61	6,25
14	Ceny nieruchomości	61,5	76,0	85,45	91,2	78,5
PROBLEMY ŚRODOWISKOWE, TECHNICZNE I FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE						
15	Stan dróg	12,5	10,0	12,3	8	10,5
16	% zwodociągowania	88,7	19,6	117,1	41,0	68,2
17	Zanieczyszczenie powietrza	1	1	1	1	X
18	Problem w dostępności	1	1		2	X

	komunikacyjnej					
--	----------------	--	--	--	--	--

Tabela 32 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Lp.	Nazwa wskaźnika	Cięcina	Cisiec	Węgierska Górka	Żabnica
PROBLEMY SPOŁECZNE					
1	Wskaźnik depopulacji	1	2		
2	Przyrost naturalny	1	2		
3	Liczba osób bezrobotnych	2			1
4	Liczba bezrobotnych kobiet	2	2	1	
5	Liczba długotrwale bezrobotnych			2	1
6	Liczba osób w rodzinie, którym przyznana została pomoc społeczna		2		1
7	Liczba osób niepełnosprawnych			2	1
8	Przyrost osób niepełnosprawnych	1			2
9	Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie	1	2		
10	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	1	1		2
11	Wyniki ze sprawdzianu z matematyki po SP w		2	1	1

	stosunku do średniej Wojewódzkiej				
12	Wyniki z egzaminu gimnazjalnego z matematyki w stosunku do średniej wojewódzkiej	1	1	1	2
PROBLEMY GOSPODARCZE					
13	Liczba przedsiębiorstw na 100 mieszkańców	1	2		1
14	Ceny nieruchomości	2	1		
PROBLEMY ŚRODOWISKOWE, TECHNICZNE I FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE					
15	Stan dróg	2		1	
16	% zwodociągowania		2		1
17	Zanieczyszczenie powietrza	1	1	1	1
18	Problem w dostępności komunikacyjnej	1	1		2
Liczba problemów społecznych		10	14	7	11
Liczba problemów gospodarczych		3	3	0	1
Liczba problemów funkcjonalno- przestrzennych, technicznych i środowiskowych		4	4	2	4
Liczba problemów ogółem		17	21	9	16

Z podsumowania powyższego zestawienia wynika, iż najwięcej problemów społecznych występuje w miejscowościach Cisiec, słabo wypadają także miejscowości Cięcina i Węgierska Górka, jednakże biorąc pod uwagę rangę problemów przede wszystkim społecznych – najtrudniejsza sytuacja jest w miejscowości Cisiec. W każdej z miejscowości,

występuje przynajmniej jeden problem gospodarczy lub funkcjonalno- przestrzenny lub techniczny lub środowiskowy. Podsumowując wszystkie problemy największa sytuacja problemowa występuje w Ciścu (21 punktów, w tym aż 14 dotyczy problemów społecznych), w związku z tym obszary te można uznać jako zdegradowane.

Aby skonfrontować suche dane statystyczne, na spotkaniach organizowanych w 2016 roku w sołectwach Gminy, rozdano ankiety badające opinie mieszkańców poszczególnych miejscowości, a także przeprowadzono analizę SWOT. Wspólne wyniki przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 33 Opinie mieszkańców na temat jakości życia w poszczególnych sołectwach Gminy

Wyszczególnienie	Cięcina	Cisiec	Węgierska Górka	Żabnica
Problemy społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Bezrobocie, • Brak żłobka, • Za mało działań aktywizujących ludzi do podjęcia pracy, rosnące zagrożenie wykluczenia społecznego, • Brak programów dla wykluczonych społecznie, • Emigracja zarobkowa zwłaszcza ludzi młodych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezrobocie, • Brak żłobka, • Za mało działań aktywizujących ludzi do podjęcia pracy, rosnące zagrożenie wykluczenia społecznego, • Brak programów dla wykluczonych społecznie, • Częściowy brak mieszkań socjalnych, brak jadłodajni dla biednych, • Emigracja zarobkowa zwłaszcza ludzi młodych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostosowane kwalifikacje zawodowe do rynku pracy, • Emigracja zarobkowa zwłaszcza ludzi młodych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezrobocie, • Niski poziom edukacji podstawowej i gimnazjalnej, • Brak żłobka, • Brak programów dla wykluczonych społecznie, • Emigracja zarobkowa zwłaszcza ludzi młodych.
Problemy gospodarcze	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba możliwość znalezienia pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba możliwość znalezienia pracy, • Brak działek w atrakcyjnych miejscach 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba możliwość znalezienia pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba możliwość znalezienia pracy, • Brak pomocy dla rolników i małych przedsiębiorstw
Problemy środowiskowe, techniczne i funkcjonalno-przestrzenne	<ul style="list-style-type: none"> • Zła jakość powietrza, • Nadmierny hałas spowodowany natężeniem ruchu, • Niedostateczne połączenia z innymi miejscowościami, • Niska dostępność do obiektów służących 	<ul style="list-style-type: none"> • Zła jakość powietrza, • Słabe połączenia z innymi miejscowościami, • Zagrożenie powodziami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zła jakość powietrza, • Nadmierny hałas spowodowany natężeniem ruchu, • Obawa o włamanie, dewastację, napad. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zła jakość powietrza, • Uciążliwe sąsiedztwo osób zakłócających ład społeczny, • Nadmierny hałas spowodowany natężeniem ruchu, • Zła jakość infrastruktury drogowej,

	<p>wypoczynkowi i rekreacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zła jakość infrastruktury drogowej. 			<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczone wręcz brak połączeń komunikacyjnych z innymi miejscowościami, • Niska dostępność do obiektów służących wypoczynkowi i rekreacji.
--	--	--	--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie opinii mieszkańców Gminy Węgierska Górka

Z powyższego zestawienia, wynika, iż opinia mieszkańców w dużej mierze potwierdza występujące problemy na danych obszarach.

Obszar zdegradowany	Największe problemy wynikające z danych statystycznych, a także opinii mieszkańców
CISIEC	<ul style="list-style-type: none"> – Spadająca liczba mieszkańców, – Utrzymujący się trend w ostatnich 3 latach spadku liczby urodzeń, – Utrzymujący się trend w ostatnich 3 latach wzrostu liczby zgonów, – Przyrost naturalny (w ostatnich 2 latach najslabszy wynik w całej Gminie, dodatkowo w roku 2015 w jako jedynej miejscowości odnotowano ujemny przyrost naturalny), – Jeden z niższych wskaźników bezrobocia, jednakże bardzo duży udział kobiet w grupie osób bezrobotnych, – Co trzecia osoba bezrobotna jest powyżej 50 roku życia i bez kwalifikacji zawodowych, – Największa liczba rodzin i osób w rodzinach korzystająca z pomocy GOPS, – Największa liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie, w tym dominujący udział kobiet wśród pokrzywdzonych, – Najniższa liczba pomiotów gospodarczych w stosunku

	<p>do liczby mieszkańców, pomimo, iż w 2017 r. odnotowano przyrost podmiotów, to jednak nadal ten udział jest najniższy w całej Gminie,</p> <ul style="list-style-type: none">– Mała liczba organizacji pozarządowych w stosunku do liczby mieszkańców,– Wyniki ze sprawdzianu po SP z matematyka i j. angielskiego poniżej średniej wojewódzkiej,– Wyniki z egzaminu gimnazjalnego z matematyki i j. angielskiego poniżej średniej wojewódzkiej,– Niski % zwodociągowania miejscowości (najniższy w całej Gminie),– Dostępność infrastruktury sportowo – rekreacyjnej niższa niż w innych miejscowościach,– Cisiec Mały, który jest obszarem miejscowości mocno zamieszkałym ma utrudnioną komunikację z innymi miejscowościami,– Występowanie dzikich wysypisk,– Duże zanieczyszczenie powietrza. <p><u>Ponadto problemy dostrzeżone przez mieszkańców:</u></p> <ul style="list-style-type: none">– zagrożenia powodziąmi,– brak żłobka,– za mało działań aktywizujących ludzi do podjęcia pracy, rosnące zagrożenie wykluczenia społecznego,– brak programów dla wykluczonych społecznie,– częściowy brak mieszkań socjalnych, brak jadalni dla biednych,– emigracja zarobkowa zwłaszcza ludzi młodych,– słaba możliwość znalezienie pracy,– brak działek w atrakcyjnych miejscach.
--	---

2. Analiza SWOT dla obszarów zdegradowanych

Z uwagi na fakt wyznaczenia miejscowości Cisiec jako obszaru zdegradowanego, niniejsza analiza SWOT jest przeprowadzona tylko dla tej miejscowości.

Mocne strony	Słabe strony (problemy wewnętrzne)	Szanse	Zagrożenia (problemy z otoczenia)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ miejscowość o największej liczbie zawieranych małżeństw, ➤ najmniejszy udział osób długotrwale bezrobotnych w grupie osób bezrobotnych, ➤ wzrost liczby miejsc wychowania przedszkolnego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ spadająca liczba mieszkańców, ➤ ujemny przyrost naturalny, ➤ duży udział kobiet w grupie osób bezrobotnych, ➤ co trzecia osoba bezrobotna jest powyżej 50 roku życia i bez kwalifikacji zawodowych, ➤ największa liczba rodzin i osób w rodzinach korzystająca z pomocy GOPS ➤ największa liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie, ➤ dominujący udział kobiet w grupie osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie, ➤ najniższa liczba pomiotów gospodarczych w stosunku do liczby mieszkańców, ➤ mała liczba organizacji pozarządowych w stosunku do liczby mieszkańców, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ polityka prorodzinna państwa, ➤ trend związany z napływem ludności z miast na wieś, ➤ liczne inicjatywy związane z możliwością uzupełnienia wiedzy (bezpłatne kursy, szkolenia, praktyki), ➤ dostęp do instytucji oferujących pomoc w leczeniu uzależnień, ➤ liczne możliwości pozyskania finansowania na rozpoczęcie oraz prowadzenie działalności gospodarczej, ➤ możliwość pozyskania środków na działanie organizacji pozarządowych, ➤ liczne instytucje wspierające osoby będącymi ofiarami przemocy w rodzinie, ➤ zmiany w prawie wpływające na wymuszanie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niż demograficzny, ➤ brak rozwoju Gminy zniechęcający do zamieszkania, ➤ niewystarczająca liczba miejsc pracy, ➤ ubóstwo, ➤ bezrobocie, ➤ trendy w zakresie emigracji zarobkowej, ➤ brak dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych, ➤ wysokie koszty prowadzenie działalności gospodarczej, ➤ często zmieniające się przepisy prawne, ➤ brak środków finansowych na stałe dofinansowanie działalności organizacji pozarządowych, ➤ zwiększający się ruch samochodów ciężarowych stanowiących zagrożenie dla ludzi oraz środowiska naturalnego,

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wyniki ze sprawdzianu po SP z matematyka i j. angielskiego poniżej średniej wojewódzkiej, ➤ wyniki z egzaminu gimnazjalnego z matematyki i j. angielskiego poniżej średniej wojewódzkiej, ➤ niskie ceny nieruchomości, ➤ niski % zwodociągowania miejscowości (najniższy w całej Gminie), ➤ niższy w stosunku do innych miejscowości % skanalizowania. 	<p>proekologicznych zachowań,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój nowoczesnych technologii łączących ekologię z ekonomią (np. OZE), ➤ rozwój nowoczesnych metod nauki. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ problem z brakiem uregulowania kwestii własności części dróg, ➤ niskie zainteresowanie prywatnych przewoźników w rozwoju i dostosowaniu oferty do potrzeb mieszkańców, ➤ zmiany klimatu powodujące gwałtowne zjawiska pogodowe mające wpływ na niszczenie środowiska naturalnego, ➤ nastawienie ludności w stosunku do proekologicznych zachowań, ➤ biurokracja utrudniająca realizację zadań poprawiających stan środowiska naturalnego.
--	--	--	---

3. Zasięgi przestrzenne obszarów rewitalizacji

Wyznaczenie obszarów rewitalizacji

Na poniższej mapie zaznaczono obszar w ramach miejscowości Cisiec, który podlegać będzie procesom rewitalizacji. Jest to obszar o największym stopniu urbanizacji, obejmujący niezagospodarowane tereny rzeki Soły, wraz z obiektami użyteczności publicznej (szkoła, przedszkole, kościół, sołtysówka, przystanek stacji PKP, biblioteka, centrum aktywności lokalnej, boisko sportowe). Jednocześnie jest to obszar, na którym kumulują się negatywne zjawiska społeczne: mieszkańcy korzystający z pomocy społecznej, w tym z powodu bezrobocia czy niepełnosprawności. Koncentracja domów ogrzewanych starymi nie ekologicznymi piecami powoduje zanieczyszczenie wpływające na stan powietrza, a tym samym zdrowie mieszkańców. Do obszaru rewitalizacji dołączono także teren mocno zamieszkały, obejmujący mieszkańców częściowo wykluczonych z możliwości korzystania z podstawowych usług społecznych i edukacyjnych z uwagi na trudności komunikacyjne.

W poniższej tabeli wskazano wyliczenia co do zasięgu przestrzennego obszaru rewitalizacji. Zgodnie z zasadami, obszar nie przekracza 20% powierzchni Gminy, a liczba mieszkańców tego obszaru nie przekracza 30% mieszkańców całej Gminy.

Tabela 34 Obszar rewitalizacji

Obszar	Liczba mieszkańców obszaru rewitalizowanego	Liczba mieszkańców ogółem w Gminie	Udział osób w ogóle mieszkańców	Powierzchnia obszaru rewitalizowanego w ha	Powierzchnia gminy ogółem w ha	Udział w powierzchni Gminy ogółem
CISIEC	1960	15 119	12,97%	280,00	7700,93	3,63%

4. Poglębiona diagnoza obszaru wskazanego do rewitalizacji

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych wskazała, że ich największa kumulacja występuje w obszarze miejscowości Cisiec. W ramach niniejszego rozdziału dokonano pogłębionej diagnozy wyznaczonego obszaru.

Dalsza diagnoza została sporządzona przy udziale pracowników samorządowych (z Urzędu Gminy w Węgierskiej Górcie, z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej), sołtysa miejscowości Cisiec, lokalnych przedsiębiorców, a także mieszkańców.

Na podstawie diagnozy wyznaczonej w rozdziale I, wytypowano następujące problemy:

I. Problemy wynikające z porównania wszelkich danych statystycznych dla miejscowości Cisiec i odniesienia ich do Całej Gminy:

1. Spadająca liczba mieszkańców,
2. Utrzymujący się w ostatnich 3 latach trend spadku liczby urodzeń,
3. Utrzymujący się w ostatnich 3 latach trend wzrostu liczby zgonów,
4. Przyrost naturalny (w ostatnich 2 latach najniższy wynik w całej Gminie, dodatkowo w roku 2015 w jako jedynej miejscowości odnotowano ujemny przyrost naturalny),
5. Jeden z niższych wskaźników bezrobocia, w tym bardzo duży udział kobiet w grupie osób bezrobotnych,
6. Co trzecia osoba bezrobotna jest powyżej 50 roku życia i bez kwalifikacji zawodowych,
7. Największa liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy GOPS,
8. Największa liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie, w tym dominujący wśród pokrzywdzonych udział kobiet,
9. Najniższa liczba podmiotów gospodarczych w stosunku do liczby mieszkańców. Pomimo, iż w 2017 r. odnotowano przyrost podmiotów gospodarczych, to jednak nadal ten udział w całej Gminie jest najniższy,
10. Niska liczba organizacji pozarządowych w stosunku do liczby mieszkańców,
11. Wyniki ze sprawdzianu po szkole podstawowej z matematyki i j. angielskiego poniżej średniej wojewódzkiej,
12. Wyniki z egzaminu gimnazjalnego z matematyki i j. angielskiego poniżej średniej wojewódzkiej,
13. Niski % zwodociągowania miejscowości (najniższy w całej Gminie),

14. Dostępność infrastruktury sportowo – rekreacyjnej niższa niż w innych miejscowościach,
15. Utrudniona komunikacja z innymi miejscowościami na terenie Małego Ciśca, który jest obszarem miejscowości mocno zamieszkałym,
16. Występowanie dzikich wysypisk,
17. Duże zanieczyszczenie powietrza.

II. Ponadto problemy dostrzeżone przez mieszkańców:

1. Zagrożenie powodziowe,
2. Brak żłobka,
3. Za mało działań aktywizujących ludzi do podjęcia pracy, rosnące zagrożenie wykluczeniem społecznym,
4. Brak programów wsparcia dla wykluczonych społecznie,
5. Częściowy brak mieszkań socjalnych, brak jadłodajni dla ubogich,
6. Emigracja zarobkowa - głównie ludzi młodych,
7. Słaba możliwość znalezienia pracy,
8. Brak działek w miejscach atrakcyjnych.

W kontekście problemów demograficznych (cz. I, ad. 1-4), w miejscowości Cisiec mamy do czynienia z malejącą liczbą mieszkańców, która spowodowana jest głównie poprzez spadek liczby urodzeń, który utrzymuje się już od 3 lat. Z sugestii mieszkańców, wynika, iż problem spadku mieszkańców powiązany jest także z wyjazdami, zwłaszcza osób młodych, w celach zarobkowych. Wskaźniki demograficzne mają duże przełożenia na problemy społeczne i gospodarcze. Według wskaźników obciążenia demograficznego w miejscowości, podobnie jest w całej Gminie występuje zjawisko starzenia się społeczeństwa. Sytuacja jednak jest o tyle gorsza, iż analizując ostatnie 3 lata, liczba osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym stale wzrasta. Taka sytuacja prowadzi do sformułowania następujących wniosków:

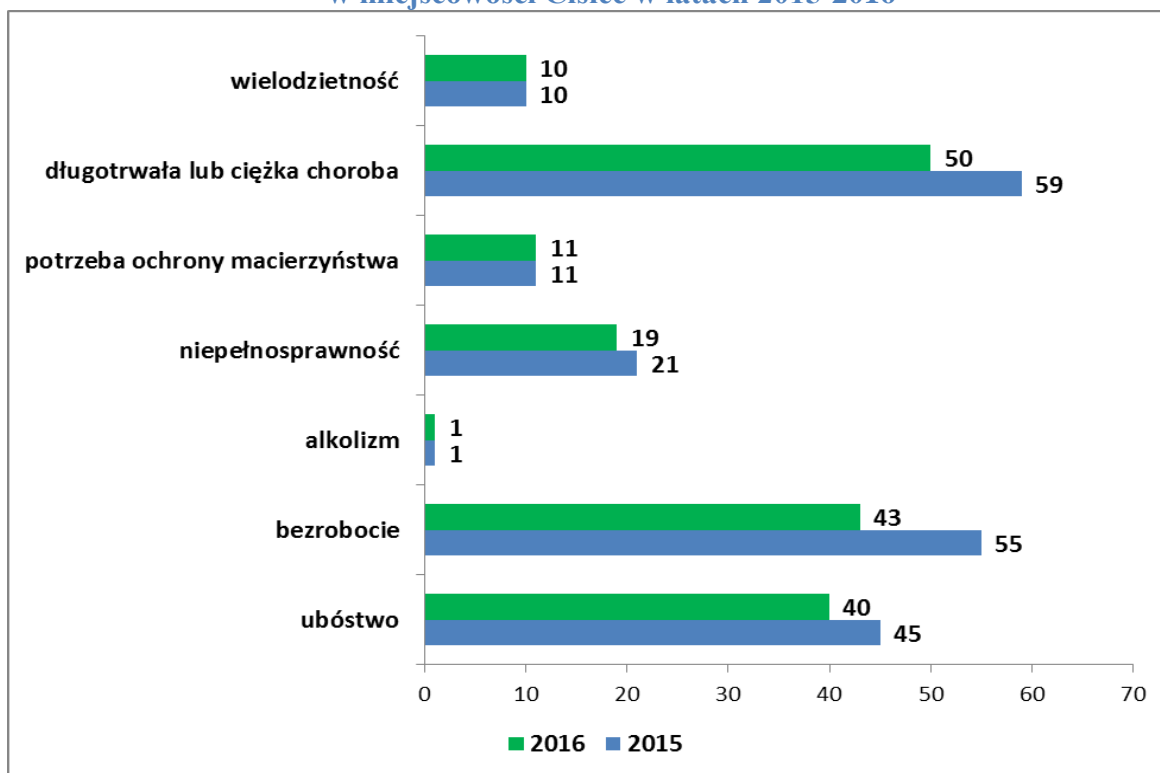
- w miejscowości, proporcjonalnie mała grupa osób w wieku produkcyjnym (63,6%) utrzymuje stosunkowo znaczną grupę osób nieprodukcyjnych (36,4%). Jest to sytuacja niekorzystna.
- Niski udział osób w wieku przedprodukcyjnym (19,5%) rodzi obawę niskiego dopływu liczby osób na rynek pracy.
- Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym (16,9%) wiąże ze sobą niebezpieczeństwo związane ze wzrostem liczby osób niepełnosprawnych, a więc i koniecznością zwiększenia świadczeń wypłacanych przez GOPS, koniecznością zapewnienia opieki nad

tymi osobami, co w przypadku kiedy taką opiekę będą świadczyć osoby zależne zagraża to ich aktywności zawodowej.

W kontekście problemów związanych z bezrobociem, a także pomocą społeczną (cz. I, ad. 5-7), pomimo iż udział osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców aktywnych zawodowo jest jednym z niższych w całej Gminie, w powiązaniu z innymi problemami (niska aktywność gospodarcza, trudności komunikacyjne) nie należy go pomijać. Biorąc pod uwagę osoby bezrobotne, niestety przeważają kobiety. Przyczyny takiej należy doszukiwać się w tradycyjnie postrzeganej roli kobiety, stereotypowo umiejscawiającej ją w sferze domowej, a nie zawodowej czy publicznej. W minionych latach powiązane to także było z niewystarczającą liczbą miejsc wychowania przedszkolnego, co w powiązaniu ze stereotypem kobiety, oznaczała wybór opieki nad dzieckiem, niż pracę zawodową. Obecnie w świetle zmian ustawowych, istnieje obowiązek zapewnienia miejsc wychowania przedszkolnego dla każdego dziecka w wieku przedszkolnym. Niezbędna będzie jednak aktywizacja kobiet w zakresie zmotywowania ich do poszukiwania pracy, dostosowania kwalifikacji zawodowych do rynku pracy. W zakresie bezrobotnych w tzw. szczególnej sytuacji na rynku pracy, niepokojący jest fakt, iż co 3 osoba bezrobotna to osoby 50+ oraz bez kwalifikacji zawodowych. Konieczne będą działania skierowane w szczególności do tej kategorii osób bezrobotnych.

Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, jest największa w całej Gminie. Z poniższego wykresu, wynika iż głównym powodem przyznawania pomocy mieszkańcom Ciśca jest długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie i ubóstwo. Nie bez znaczenia pozostaje również problem niepełnosprawności. Funkcjonowanie pomocy społecznej jest ściśle powiązane z pewnymi trendami demograficznymi, które zostały omówione powyżej.

**Wykres 13 Powody przyznawania pomocy społecznej
w miejscowości Cisiec w latach 2015-2016**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

W ramach problemów społecznych, które dotyka Cisiec w stopniu większym od pozostałych miejscowości jest **liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie**, w tym dominujący udział kobiet wśród pokrzywdzonych (cz. I ad. 8). Niestety konsekwencje takiego stanu rzeczy są bardzo niepokojące, wymienić tu należy: niską samooceną pokrzywdzonego, depresję, izolację społeczną, nadużycia alkoholu, środków przeciwbólowych, leków, zapadanie na choroby związane z przebywaniem w długotrwałym stresie. Kobiety żyjące w związku przemocowym mają obniżone poczucie własnej wartości, a ich zdolność do uczestniczenia w życiu społecznym jest znacząco obniżona. Negatywnych skutków przemocy w rodzinie doświadczają także dzieci, które niejednokrotnie są świadkami przemocy małżeńskiej. Istnieje ryzyko wystąpienia u nich problemów emocjonalnych i związanych z zachowaniem, takich jak: odczuwanie niepokoju, depresja, samouszkodzenia, osłabienie koncentracji objawiające się, np. osiąganiem niskich wyników w szkole, pogorszenie samopoczucia, nieposłuszeństwo, agresja wobec otoczenia, występowanie koszmarów sennych, pojawienie się dolegliwości fizycznych, będących skutkiem stresu psychologicznego.

Miejscowość Cisiec odznacza się **niską przedsiębiorczością mieszkańców oraz małą liczbą organizacji pozarządowych** (cz. I ad. 9-10). Należy zaznaczyć, iż w 2017 r., w sołectwie jako jedynym nastąpił przyrost liczby podmiotów gospodarczych, jednakże mimo tego faktu, odnosząc liczbę działalności gospodarczych do liczby mieszkańców, ich udział jest najniższy w całej Gminie. Gmina Węgierska Górka, jest obecnie typową gminą turystyczną. Z uwagi na fakt, iż mieści się przy głównej drodze na trasie w stronę Słowacji, ruch turystyczny jest tutaj wzmożony. Mieszkańcy mają do wyboru pracę w większych miastach – Żywiec, Bielsko-Biała, w lokalnych firmach, które jednak też nie zapewnią pracy wszystkim mieszkańców, bądź też własne działalności gospodarcze (głównie w branży turystycznej, gastronomicznej, handlowej czy usługowej).

Niepokojący jest także fakt niewielkiej ilości organizacji pozarządowych. Działalność tego typu instytucji ma bardzo duże znaczenie w zakresie zaspokajania potrzeb zbiorowości (np. w zakresie edukacji, rozwoju fizycznego, kultury, bezpieczeństwa itp.), a także w zakresie działania na rzecz ładu społecznego czy też integracji zbiorowości (dbanie o gromadzenie się wokół wspólnych idei, zadań, wspomnień).

Kolejnym problemem w miejscowości są **słabe wyniki ze sprawdzianu po szkole podstawowej oraz egzaminu po gimnazjum** (cz. I ad.11-12). Zarówno w przypadku szkoły podstawowej i gimnazjum, wyniki poniżej średniej dotyczy matematyki i j. angielskiego. Problem ten jednak dotyczy prawie całej Gminy. Powiązuje jednak fakty, dotyczące bezrobocia, ubóstwa, przemocy w rodzinie, wywnioskować można, iż istnieje duże zagrożenie dla dzieci z rodzin, które borykają się z takimi problemami. Niezbędne będzie zatem wsparcie rodzin, w których takie problemy występują, a także przedsięwzięcia skierowane dla szkół, w których wyniki są poniżej średniej. Konsekwencją braku rozwiązania tego problemu może być przedwczesne ukończenie nauki przez dzieci, a idąc dalej brak możliwości zatrudniania z uwagi na niskie kwalifikacje, bezrobocie i ubóstwo.

Pod kątem **problemów środowiskowych, techniczno- funkcjonalnych i przestrzennych** (cz. I ad.13-17). miejscowość Cisiec dotyka problem najniższego zwodociągowania miejscowości (niecałe 20%). Jest to bardzo duża dysproporcja w stosunku do innych sołectw Gminy, w zakresie standardów jakości środowiska i infrastruktury technicznej. Dostępność podstawowych mediów podnosi jakość życia mieszkańców i turystów (poprawa warunków sanitarnych, jakości wody do picia). Brak sieci wodociągowej wpływa w dużym stopniu na ceny nieruchomości, które w sołectwie są jednymi z niższych w całej Gminie. Negatywny wpływ na środowisko i stan zdrowia mieszkańców ma duże zanieczyszczenie powietrza, spowodowany opalaniem w piecach starej generacji, złej jakości

opaleń, a nawet śmieciami oraz dużym natężeniem ruchu przy głównych drogach. Problem ten jednak dotyczy w jednakowej mierze wszystkich mieszkańców Gminy.

Cisiec jest także miejscowością, która ma problemy związane z utrudnioną komunikacją z innymi miejscowościami (dotyczy Ciśca Małego, który jest mocno zamieszkały ale oddalony od głównej drogi).

Pomimo wielu inwestycji realizowanych przez Gminę Węgierska Górka w zakresie infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej, w miejscowości Cisiec odnotowano jej niedostateczną ilość względem mieszkańców. Z uwagi na fakt, iż Gmina ma charakter turystyczny, dostępność atrakcyjnej infrastruktury ściąga turystów, którzy z niej korzystają (w tym noclegi, gastronomia), ale również inwestorów, którzy tworzą miejsca pracy. Atrakcyjność miejscowości w tym aspekcie ma duże znaczenie dla rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy. Należy podkreślić także fakt, iż przez Cisiec biegnie rzeka Soła, której brzegi wymagają nadal inwestycji związanych z ich zagospodarowaniem. Z jednej strony podjęcie tematu związanego z tą kwestią wpłynie na poprawę stanu środowiska naturalnego, na rozwój atrakcji turystycznej, sprzyjających tworzeniu inicjatyw gospodarczych, z drugiej strony wpłynie pozytywnie pod kątem eliminacji obszarów sprzyjających rozwojowi patologii społecznych.

Ad. II.

Mieszkańcy na pierwszych konsultacjach przeprowadzonych w 2016 r. wskazali na kilka problemów społecznych, związanych z niedostateczną ilością działań aktywizujących ludzi do podjęcia pracy, rosnącym zagrożeniem wykluczenia społecznego, brakiem programów dla wykluczonych społecznie. Brak pracy powoduje problemy demograficzne związane z emigracją zarobkową mieszkańców, głównie osób młodych.

Mieszkańcy wskazują także na problem zagrożenia powodzią, a także częściowy brak mieszkań socjalnych.

Nie do każdego problemu Gmina może odnieść się wprost, bądź też jego skala nie jest aż tak duża (wynika to z sugestii pojedynczych osób i odnosi się do braku mieszkań socjalnych bądź też brak atrakcyjnych działek na potrzeby budowy). Gmina dysponuje mieszkaniem socjalnym zlokalizowanym na terenie Gminy, których w odpowiedzi na zapotrzebowanie jest wystarczająca ilość. W kwestii działek budowlanych, polityka przestrzenna nie pozwala także na tworzenie niespójnego układu, w ramach poprzedniego MPZG wiele działek rolniczych zostało przekształconych na działki budowlane. Obecnie

Gmina przymierza się do zmiany MPZG gdzie będą dokonywane dalsze zmiany, w tym głównie w zakresie działek inwestycyjnych.

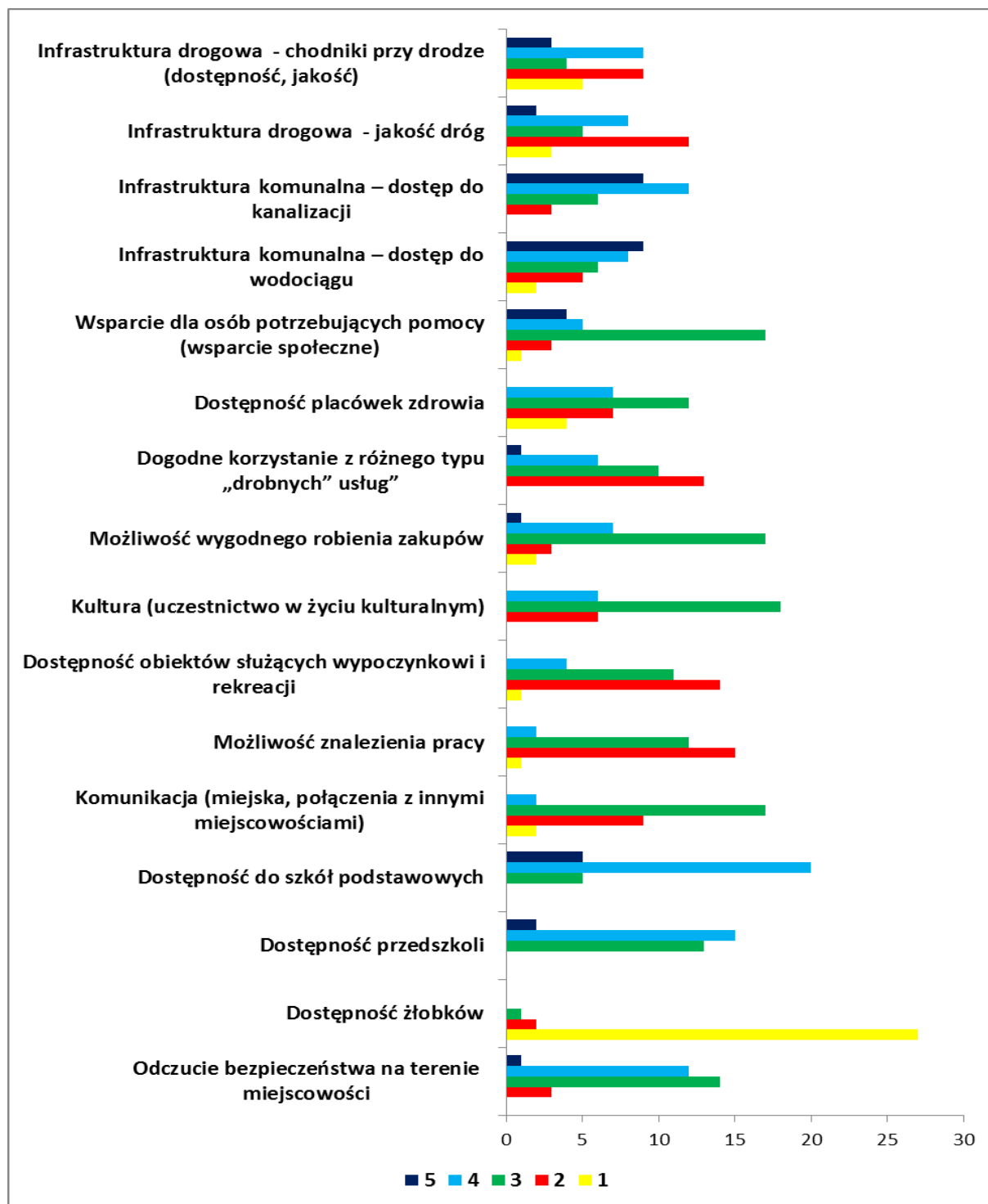
Kontynuując chęć pogłębienia dalszych opinii mieszkańców Ciśca, co do problemów i potrzeb w kwietniu 2017 r. zostały przeprowadzone badania ankietowe na spotkaniu wiejskim. Kwestionariusze ankiet wypełniło 30 osób, w tym 14 kobiet i 16 mężczyzn. Biorąc pod uwagę wiek, grupę badanych podzielona na osoby w wieku 18-24 lata – 1 os., 25-39 lat – 17 os., 40-59 lat – 8 os. oraz 60 lat i więcej – 4 os. Z uwagi na wykształcenie, dominowały osoby z wykształceniem średnim – 46% i wyższym – 43%.

Wyniki badań a także ich analizę zaprezentowano poniżej.

1. 80% badanych na pytanie odnośnie tego, czy miejscowość Cisiec jest dobrym miejscem do życia, odpowiedziało „raczej tak”. Fakt ten stanowi dobrą informację pod kątem działań naprawczych w miejscowości, istnieje duża szansa, że wyprowadzenie obszaru z sytuacji kryzysowej spowoduje, większe zadowolenie mieszkańców co do faktu zamieszkiwania sołectwa.
 2. Mieszkańcy w najbliższym otoczeniu mają do czynienia:
 - Ze złą jakością powietrza będącą skutkiem działalności człowieka – aż 83% potwierdziło ten fakt,
 - Z Nadmiernym hałasem spowodowanym natężeniem ruchu – co druga osoba wskazuje na uciążliwość tego problemu,
 - Z występowaniem obiektów/ obszarów zdegradowanych (pustostany, niezagospodarowane tereny) – 63% ankietowanych dało twierdzącą odpowiedź.W przypadku Ciśca mamy do czynienia z niezagospodarowanymi terenami.
- W odczuciu mieszkańców, nie ma natomiast problemu związanego z uciążliwym sąsiedztwem osób zakłócających ład społeczny (np. patologie społeczne) czy też obawą o włamanie, dewastację, napad (przestępczość) – ponad 80% ankietowanych potwierdza ten fakt.
3. W pytaniu 3 poproszono mieszkańców o ocenę jakości wskazanych obszarów życia w skali od 1 do 5. Szczegółowe wyniki zaprezentowano na poniższych wykresie. Ankietowani najlepiej oceniają infrastrukturę komunalną w zakresie dostępu do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Doceniona została także dostępność do przedszkoli i szkół. Najślabiej mieszkańcy oceniają dostępność do żłobka (na terenie miejscowości

nie funkcjonuje tego typu placówka), na dalszym miejscu: możliwość znalezienia pracy, dostępność obiektów służących wypoczynkowi i rekreacji, komunikacja miejska w zakresie połączeń z innymi miejscowościami, a także jakość dróg. Średnio oceniane jest także wsparcie społeczne dla osób potrzebujących.

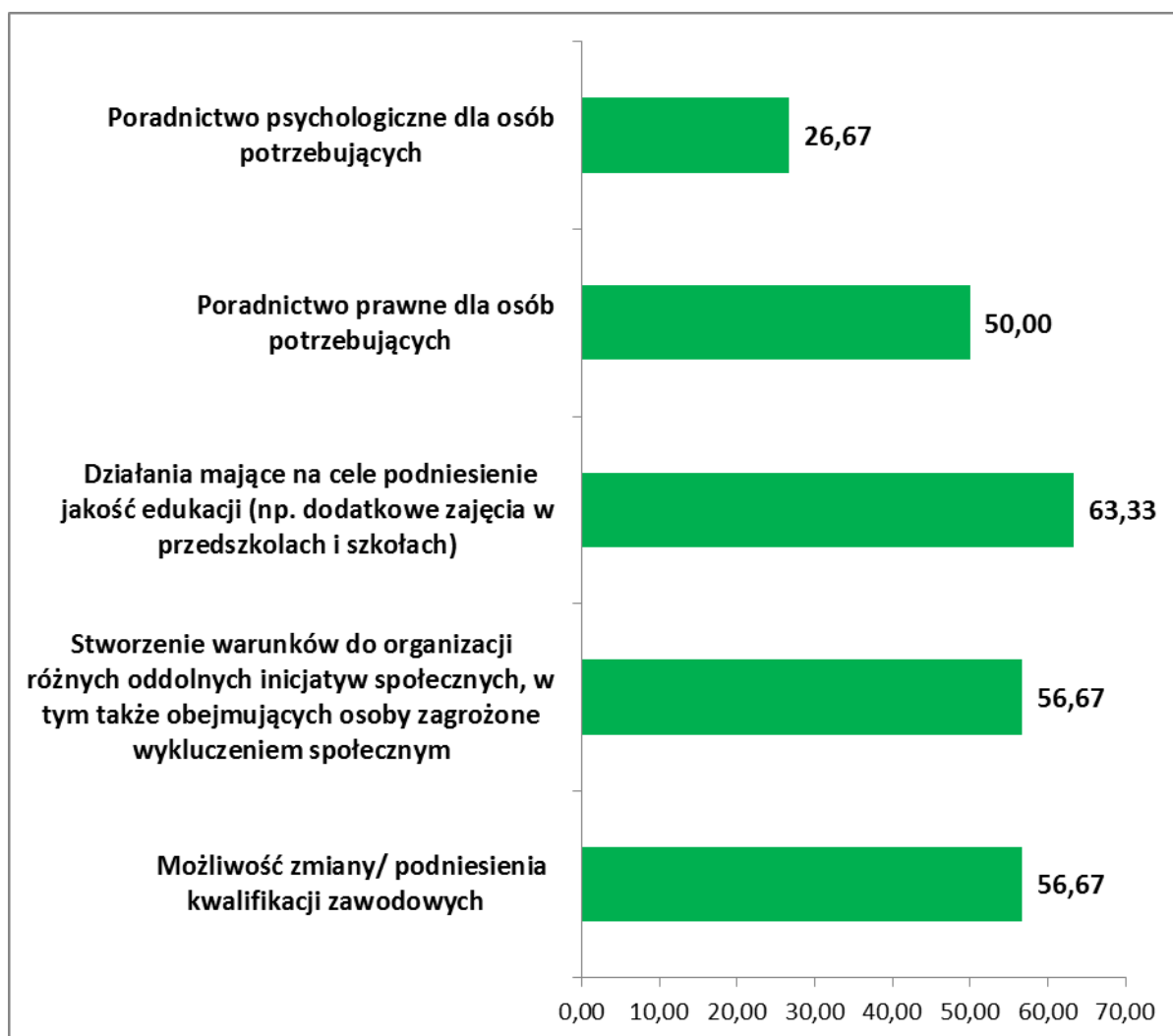
Wykres 14 Ocena jakości wybranych obszarów życia w skali od 1 do 5 (1- bardzo zła, 2 – zła, 3 – przeciętna, 4 – dobra, 5 – bardzo dobra)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

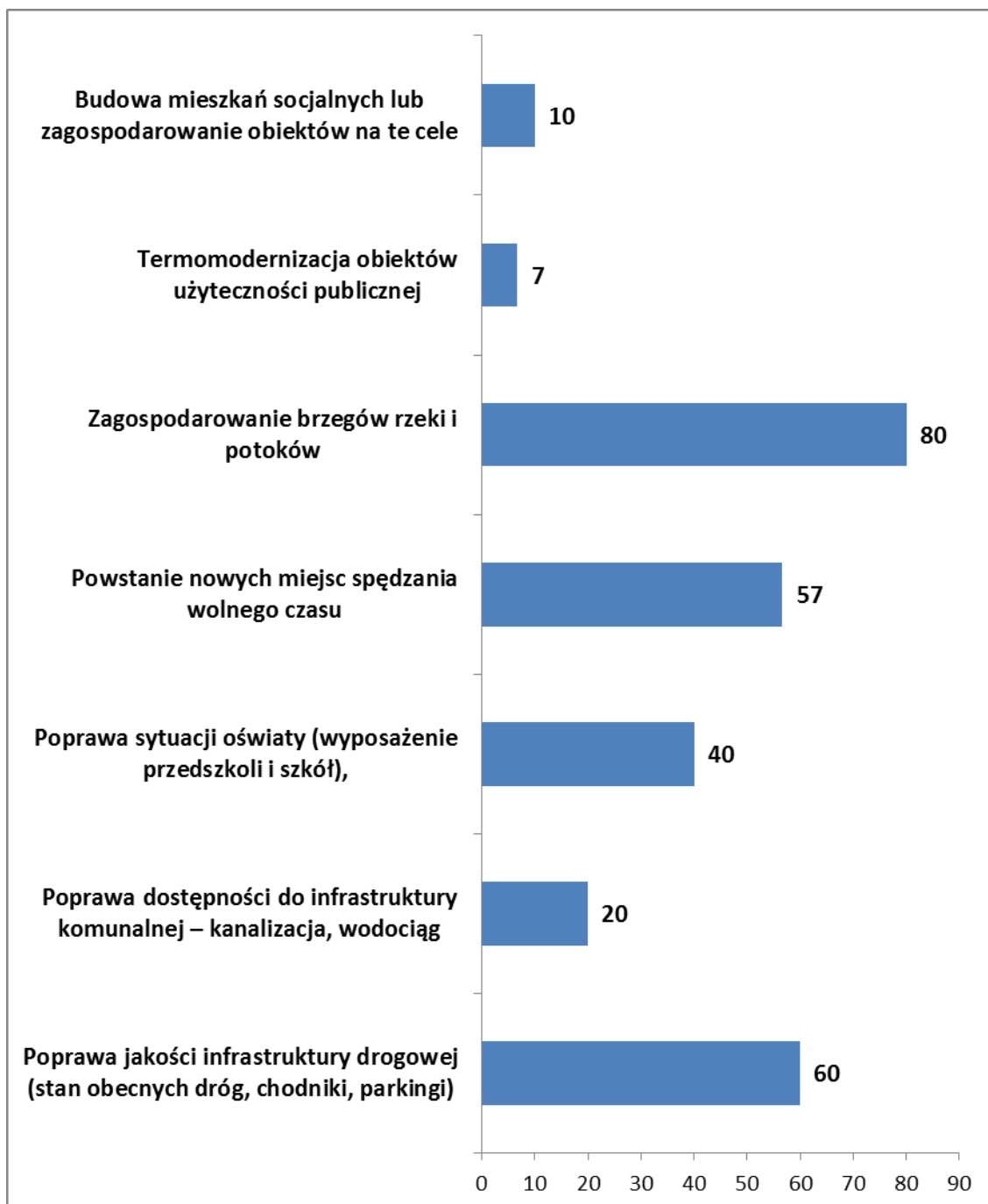
4. Ostatnie pytanie dotyczyło wskazania przez mieszkańców oczekiwań wobec działań lokalnych władz w zakresie działań miękkich i działań infrastrukturalnych. W zakresie działań miękkich, mieszkańców najbardziej zależałoby na działaniach mających na celu podniesienie jakości edukacji, a także stworzeniu warunków do organizacji różnych oddolnych inicjatyw społecznych oraz możliwość zmiany/ podniesienia kwalifikacji zawodowych. W zakresie działań infrastrukturalnych, najwięcej osób wypowiedziało się za zagospodarowaniem brzegów rzeki i potoków, poprawą jakości infrastruktury drogowej oraz powstaniem nowych miejsc spędzania wolnego czasu. Szczegółowe dane przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 15 Propozycje dla lokalnych władz w zakresie działań miękkich (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wykres 16 Propozycje dla lokalnych władz w zakresie działań infrastrukturalnych (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Podsumowując informacje zebrane od mieszkańców biorących udział w badaniach, wśród największych problemów miejscowości można wymienić:

1. W zakresie problemów społecznych:

- Brak żłobka,
- Niedostateczna liczba miejsc pracy,

- Niedostateczna dostępność obiektów, miejsc służących rekreacji,
- Słabe wsparcie społeczne dla potrzebujących

2. W zakresie problemów środowiskowych, technicznych i funkcjonalno-przestrzennych:

- Zła jakość powietrza,
- Nadmierny hałas spowodowany natężeniem ruchu,
- Występowanie niezagospodarowanych terenów,
- Zła jakość dróg,
- Niedostateczna komunikacja miejska w zakresie połączeń z innymi miejscowościami.

5. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy

Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji są zgodne z niżej wskazanymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy.

<i>Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Sołectwa Cisiec</i>	<p>Celem regulacji zawartych w ustaleniach planu jest:</p> <ul style="list-style-type: none">• zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie rozwoju mieszkalnictwa i miejsc pracy,• poprawa obsługi w infrastrukturę techniczną,• zachowanie wartości środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu. <p>Dokument wyznacza następujące typy terenów w obszarze miejscowości:</p> <ul style="list-style-type: none">• tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej, wytwórczo-rzemieślniczej i zagrodowej,• tereny zabudowy mieszkaniowej,• tereny zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej,• tereny usług publicznych,• tereny kultu religijnego,• tereny sportu i rekreacji,• tereny sportu,• tereny wytwórczości i usług,• tereny przemysłu,• tereny cmentarzy,• tereny rolne,• tereny zieleni i tereny rolne o funkcjach ekologicznych,• tereny lasów i tereny rolne przeznaczone do zalesienia,• tereny wód otwartych,• tereny urządzeń komunikacyjnych. <p>Należy podkreślić fakt, iż Gmina przymierza się do zmiany dokumentu. Jedną z planowanych zmian będzie wyznaczenie większej liczby terenów inwestycyjnych, budownictwa mieszkaniowego i usługowego co sprzyjać będzie rozwojowi gospodarczemu Gminy, w tym tworzeniu</p>
--	--

	miejsc pracy.
<i>Program Ochrony Środowiska dla Gminy Węgierska Górka na lata 2011-2018</i>	<p>Zgodność dotyczy następujących celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uporządkowanie gospodarki ściekowej w gminie poprzez budowę lub modernizację sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnych, sieci kanalizacji deszczowych, stacji uzdatniania wody, • rekultywacja terenów zdegradowanych, • ochrona powierzchni ziemi i gleby przed degradacją, • gazyfikacja, wprowadzenie nowych systemów ogrzewania, • poprawa stanu nawierzchni dróg (obniżenie emisji komunikacyjnej), • utrzymanie i ochrona obszarów o wysokich warunkach przyrodniczych, • tworzenie ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych na terenach cennych przyrodniczo i bogatych krajobrazowo.
<i>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Węgierska Górka</i>	<p>Niniejszy dokument jest zgodny z następującymi celami wskazanego Planu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby budynków poddanych termomodernizacji, modernizacji kotłowni, • Redukcja zanieczyszczeń atmosfery przez likwidację tzw. „niskiej emisji” z sektora mieszkalnictwa, handlu, przemysłu i usług, • Poprawa stanu infrastruktury drogowej lokalnej.
<i>Plan Odnowy Miejscowości Cisiec na lata 2010-2017</i>	<p>Lokalny Program Rewitalizacji obejmuje część zadań inwestycyjnych, które zostały wymienione w dokumencie, jako planowane do realizacji, a mające przyczynić się do rozwoju i odnowy miejscowości Cisiec.</p>
<i>Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Węgierska Górka na lata 2017-2019</i>	<p>Program Rewitalizacji jest zgodny z celem głównym – „zapewnienie wszechstronnego wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez podejmowanie adekwatnych i zintegrowanych działań na rzecz rodziny i dziecka”.</p> <p>Zgodność występuje także w zakresie następujących celów szczegółowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym,

	<ul style="list-style-type: none">• ochrona członków rodziny, a w szczególności dzieci w rodzinach przeżywających kryzys i (lub) zagrożonych dysfunkcją,• reintegracja rodziny i powrót dzieci z pieczy rozwój umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i kompetencji społecznych rodziców.
<i>Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Węgierska Górka na lata 2014-2020</i>	<p>Wyniki analizy przeprowadzonej w ramach LPR znajdują swoje potwierdzenie w przytoczonym dokumencie. Potwierdzają one występowanie najważniejszych problemów społecznych związanych z bezrobociem, przemocą w rodzinie oraz izolacją społeczną części mieszkańców, w tym głównie osób niepełnosprawnych i starszych.</p> <p>Odpowiedzią na te problemy mają być skoordynowane i usystematyzowane działania w sferze społecznej, realizowane przez wiele powiązanych ze sobą podmiotów i organizacji.</p>

6. Wizja i cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk

Wizja obszaru poddanego rewitalizacji związana jest z poprawą jakości życia osób, które zamieszkują miejscowość Cisiec, z jednej strony skupiającą negatywne zjawiska społeczne, jak bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, przemoc w rodzinie, niski poziom edukacji, z drugiej zaś borykającą się z problemami środowiskowymi i przestrzenno-funkcjonalnymi, jak zła jakość powietrza, zły stan dróg, niska dostępność komunikacyjna, występowanie niezagospodarowanych, zdegradowanych terenów wokół rzeki Soły, co sprzyja skupianiu się na tych obszarach społeczności wykluczonej społecznie, bądź też zagrożonej wykluczeniem społecznym.

Proces rewitalizacji ograniczy wykluczenie społeczne, ubóstwo, bezrobocie. Dzięki realizacji działań z zakresu pomocy społecznej wsparcie uzyskają najbardziej potrzebujący – na opiekę będą mogli liczyć osoby starsze, niepełnosprawne, niesamodzielne, poprzez zaoferowanie im usług asystenckich, a także stworzenie miejsca do spędzania wolnego czasu (Klub Seniora), dzieci i młodzież z trudnych rodzin, zaniedbanych wychowawczo, poprzez zagospodarowanie im wolnego czasu, oferowaniu dodatkowych zajęć wyrównawczych ograniczających deficyty edukacyjne (poprawa wyników w nauce, a tym samym z egzaminów), osoby bezrobotne, a także osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, które będą mogły podnieść/zmienić kwalifikacje zawodowe, uzyskać wsparcie psychologa, odbyć staż zawodowy, aby lepiej dostosować się do wymagań rynku pracy. Dzięki działaniom związanym z wydłużaniem godzin pracy przedszkola stworzy się możliwość godzenia życia zawodowego z prywatnym, co ma duże znaczenie w przypadku kobiet. Wpłynie to pozytywnie na wzrost aktywności zawodowej wśród kobiet.

Nieodzownym elementem procesu rewitalizacji są działania dotyczące infrastruktury. Na obszarze rewitalizowanym zostaną zagospodarowane obszary zdegradowane wokół rzeki Soły, co pozwoli na uporządkowanie przestrzeni publicznej i zapewnienie spójnego ładu przestrzennego. Obszar ten będzie bardziej atrakcyjny pod względem zamieszkiwania i prowadzenia życia zawodowego. Dzięki wykorzystaniu lokalnych zasobów będzie można rozwijać działalność turystyczną, gastronomiczną i usługową – w zakresie zarówno rozwoju przedsiębiorczości, ale także „ściągania” nowych turystów czy inwestorów. Pojawia się nowe

miejsca spędzania wolnego czasu, co zaspokoi potrzeby mieszkańców w tym zakresie (m.in. ścieżki rowerowe, place zabaw, place sportowe).

Poprawie podlegać będzie także stan infrastruktury technicznej (jakość dróg, możliwość parkowania, a tym samym większa dostępność komunikacyjna) oraz środowiska naturalnego (mniejsze zanieczyszczenie powietrza, ekologiczne źródła ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej i gospodarstwach domowych, dostęp do sieci wodociągowej), co przełoży się na większe zadowolenie z zamieszkiwania w miejscowości. Montaż OZE na budynkach zespołu szkół publicznych oraz przedszkola w Ciścu, a także budynkach mieszkalnych wpłynie także na wygospodarowanie oszczędności, które będzie można przeznaczyć na inne cele.

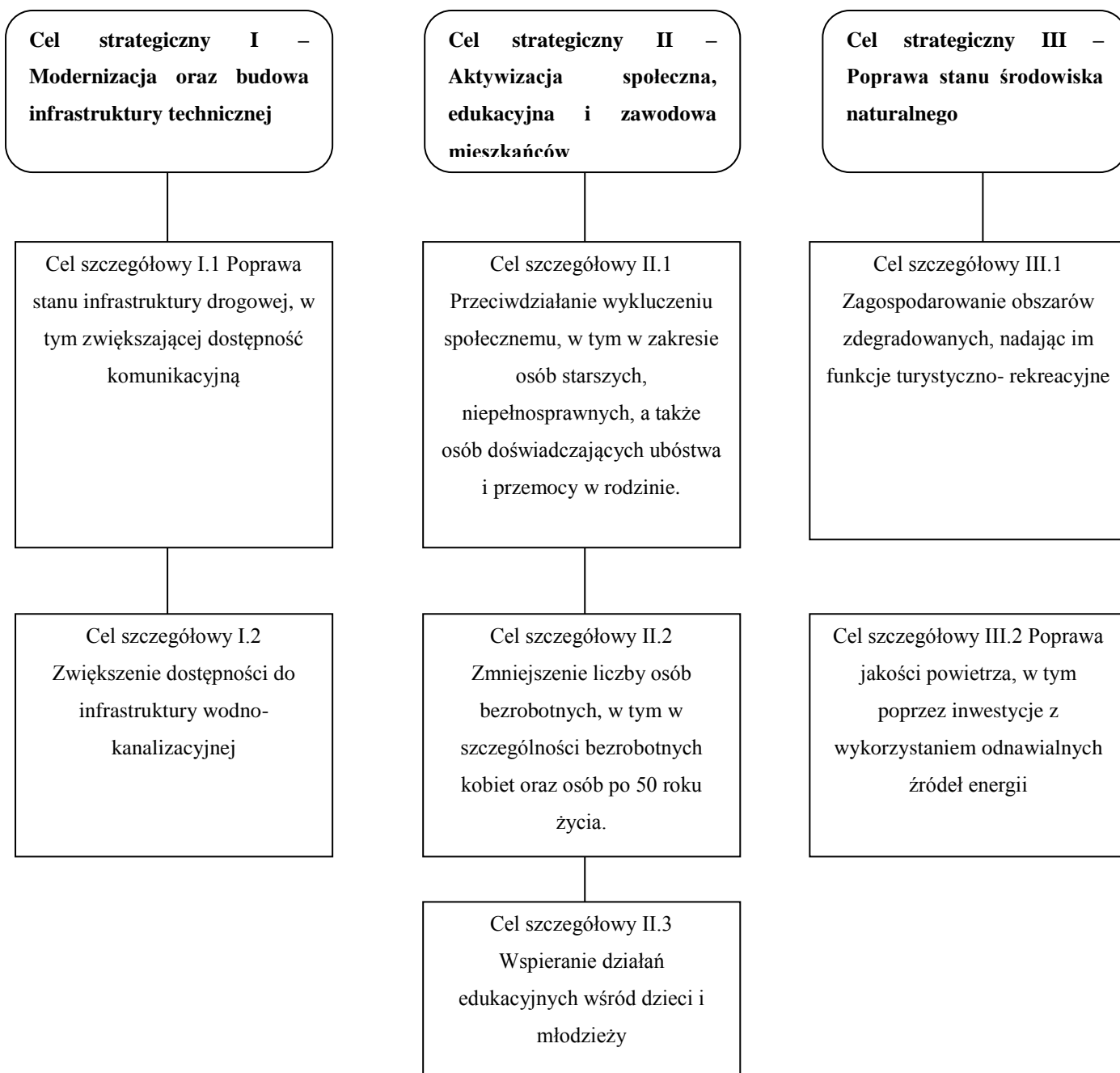
Dbłość o infrastrukturę, zwiększanie dostępności do obiektów użyteczności publicznej ma duże znaczenie dla mieszkańców pod kątem uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym miejscowości (infrastruktura taka wykorzystywana jest także w ramach organizowanych zajęć o charakterze miękkim).

Całość przewidzianych działań rewitalizacyjnych służyć będzie poprawie trendów demograficznych związanych z odpływem mieszkańców z miejscowości, czy też spadkiem liczby urodzeń. Sołectwo, dobrze skomunikowane, zapewniające dostęp do podstawowej infrastruktury społecznej (np. przedszkole, infrastruktura rekreacyjna) zachęcać będzie ludzi młodych do pozostania tutaj, tworzenia rodzin, zakładania wspólnych gospodarstw domowych. Z uwagi na turystyczny charakter miejscowości/ Gminy, poprawa wizerunku przyczyni się także do rozwoju usług z tego zakresu, co przełoży się na większą przedsiębiorczość mieszkańców.

Wizja ta uzależniona jest od realizacji zaplanowanych przedsięwzięć.

Głównym celem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023 jest poprawa stanu obszarów zdegradowanych w kontekście problemów społecznych, środowiskowych oraz przestrzenno- funkcjonalnych.

Na poniższym schemacie zaprezentowano cele strategiczne i szczegółowe.

7. Opis projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

1. Wyrównywanie szans oraz aktywizacja i integracja społeczności lokalnej w gminie Węgierska Górka.
2. Aktywizacja społeczna i zawodowa w Węgierskiej Górze i Ujsołach.
3. Przedszkole równych szans.
4. Rewitalizacja przestrzeni publicznej poprzez zwiększenie jej dostępności i stworzenie miejsc aktywnych społecznie – Cisiec ul. Słoneczna, parking, ścieżka wzdłuż rzeki Soły.
5. Przebudowa dróg gminnych ul. Sołecka i Kolejowa w Ciścu oraz ul. Parkowa i Przemysłowa w Węgierskiej Górze.
6. Przebudowa drogi gminnej rolniczej „Polna” w Ciścu.
7. Ochrona środowiska naturalnego poprzez wdrożenie efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Węgierska Górka.
8. Zagospodarowanie atrakcyjnego przyrodniczo obszaru Ciśca celem zrównoważenia ruchu turystycznego.
9. Zagospodarowanie brzegów rzeki Soły oraz potoku Żabniczka trasami przyrodniczo-ekologiczno- dydaktycznymi.
10. Czysta energia – czyste środowisko, odnawialne źródła energii dla gospodarstw indywidualnych z terenu Gminy Węgierska Górka.
11. Budowa odcinka sieci wodno- kanalizacyjnej wraz z przyłączami do budynków i hydrofornią w Węgierskiej Górze.
12. Termomodernizacja przedszkola w Ciścu.

Lista dodatkowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W ramach zadań dodatkowych wzięto pod uwagę takie, które mają mniejsze przełożenie na efekt rewitalizacyjny, a także te, których skala oddziaływania jest mała. Wymienić tu należy inwestycje realizowane na innych obszarach Gminy, w innych miejscowościach (np. infrastruktura rekreacyjna, infrastruktura drogowa). Działania te wpływają na jakość życia mieszkańców z punktu widzenia całej Gminy, gdyż dostęp do takiej infrastruktury czy też jej użytkowanie dotyczy wszystkich.

Wśród zadań dodatkowych wymienić należy projekt związany z organizacją wsparcia dla dzieci w wieku, które nie obejmuje jeszcze wychowanie przedszkolne. Z uwagi na fakt, iż Gmina nie dysponuje wolnym obiektem na terenie Ciśca, który mógłby być przeznaczony na potrzeby organizacji takiej inicjatywy, realizacja tego zadania musiałaby odbyć się w innej miejscowości. Obecnie w umowie Gminy z dzierżawcą budynku byłego przedszkola w Cięcinie, widnieje zapis iż wynajmowane pomieszczenia przeznaczone są dla dzieci poniżej 3 roku życia – docelowo z przeznaczeniem na żłobek. Dzierżawcą pomieszczeń jest osoba prywatna, która prowadzi tam prywatne przedszkole dla grupy dzieci do 3 roku życia. Umowa obowiązuje do 2020 roku. Po upływie okresu trwania umowy istnieje szansa aby uruchomić tam żłobek, z przeznaczeniem dla chętnych z terenu całej Gminy. Możliwość sfinansowania zadania pojawia się w ramach środków RPO WSL na lata 2014-2020 (Poddziałanie 8.1.3). W chwili obecnej na terenie Gminy nie ma innej możliwości aby zapewnić usługi opiekuńcze dla najmłodszych dzieci. Gmina przeprowadziła inwestycję związaną z budową przedszkola i utworzeniem nowych miejsc przedszkolnych, która w momencie jej planowania miała zaspokoić wszystkie zaobserwowane potrzeby. Zmiana ustawy oświatowej, która m.in. umożliwiała ponownie kontynuację wychowania przedszkolnego dla 6- latków spowodowała jednak, iż miejsc dla tych najmłodszych brakuje (zgodnie z Ustawą jeśli dziecko ma ukończone 2,5 roku, a w przedszkolu jest wolne miejsce, należy go przyjąć).

Ponadto zakres dodatkowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych związany jest bieżącą działalnością np. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej czy też innych podmiotów działających na rzecz miejscowości/ Gminy. Wśród takich zadań wymienić należy:

- Organizacje wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin ubogich i zagrożonych patologiami społecznymi (organizatorem jest ZHP z Węgierskiej Górki, Organizacje Kościelne, podmioty pożytku publicznego – kluby sportowe),
- Działalność świetlicy opiekuńczo- wychowawczej działającej przy Bibliotece w Ciścu – organizacja cyklicznych zajęć dla dzieci specjalnej troski, zajęć taneczno-choreograficznych, nauki gry na instrumentach, zajęć o tematyce regionalnej (ze środków Gminnej Komisji ds. Alkoholowych),
- Upowszechnianie kultury i sportu wśród dzieci i młodzieży poprzez integrację i wzajemne poznawania lokalnej społeczności, kształtowanie prozdrowotnych zachowań (ze środków Gminnej Komisji ds. Alkoholowych) – w Ciścu zajmuje się tym Klub Sportowy UKS Maksymilian,
- Warsztaty, koncerty, spektakle profilaktyczne o tematy przeciwdziałaniu problemom alkoholowym i uzależnienia od narkomanii – organizowane w określonych terminach w szkołach na terenie Gminy przez Teatr z Krakowa,
- Działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób współuzależnionych i ich dzieci, gdzie udzielane są porady jak radzić sobie z osobą uzależnioną w rodzinie,
- Zajęcia integracyjne dla dzieci w ramach Dnia Dziecka, pikniki ekologiczne dla rodzin, rajdy ekologiczne organizowane przez ZHP.

Bardzo ważną inwestycją, która będzie miała miejsce na obszarze Gminy będzie budowa obwodnicy Węgierskiej Górki (S1) – inwestycja realizowana przez GDDKiA. Inwestycja ta jest bardzo długo wyczekiwana, gdyż obecne natężenie ruchu przez Gminę (głównie miejscowość Węgierska Górka) jest bardzo duże. Powiązanie z miejscowością Cisiec dotyczy przebiegu tej drogi, który właśnie będzie miał miejsce wzdłuż sołectwa. Z punktu widzenia mieszkańców, da to także alternatywę w dojazdach do różnych miejscowości, której obecnie brak.

Tabela 35 Wykaz zadań podstawowych

Lp.	Nazwa zadania	Wartość	Źródła dofinansowania	Okres realizacji	Opis zadania	Wpływ na rozwiązanie problemów na obszarze rewitalizowanym	Zgodność z celami LPR
1	Wyrównywanie szans oraz aktywizacja i integracja społeczności lokalnej w Gminie Węgierska Górka	662 979,45 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 9.2.2 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych RIT	Planowany okres 2018-2019	Zadanie będzie realizowane w Centrum Aktywności Lokalnej w Ciścu przy ul. Stefana Wyszyńskiego 197. Grupę docelową stanowią: - 40 osób w wieku do 18 lat (dzieci z rodzin o niskim statusie materialnym, zaniedbanych wychowawczo będących klientami GOPS, ale również dzieci i młodzież z tzw. „dobrych domów”, jednakże pozbawionych uwagi zapracowanych rodziców, - 20 osób wymagających wsparcia poprzez realizację zajęć w klubie seniora, osoby nieaktywne zawodowo, niesamodzielne w wieku od 60 roku życia, - 5 osób niepełnosprawnych wymagających asystenta os. niepełnosprawnej, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Zakres wsparcia: 1. Rozwijanie	Realizacja projektu bardzo mocno wpłynie na występujące na obszarze rewitalizowanym problemy z zakresu: dużej liczby osób korzystających z pomocy GOPS, dużej liczby pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie, starzejącego się społeczeństwa i występującej niepełnosprawności. Przedsięwzięcie jest także odpowiedzią na potrzeby mieszkańców w zakresie organizacji działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	II.1, II.2, II.3

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023

					<p>środowiskowych form opieki na dzieci i młodzieżą w ramach utworzenia świetlicy w Ciścu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opieka oraz organizacja zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży, - organizacja wyjazdów dla dzieci i młodzieży. <p>2. Utworzenie klubu Seniora w Ciścu, w tym organizacja i realizacja zajęć sportowych, muzycznych, wyjazdów integracyjnych, Dnia Seniora, wyjazdów na basen.</p> <p>3. Realizacja usług asystenckich dla niepełnosprawnych mieszkańców – wsparcie 5 osób w okresie 24 m-cy</p>		
2	Aktywizacja społeczna i zawodowa w Węgierskiej Górze i Ujsolach	482 095,40 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 9.1.6 Programy aktywnej integracji osób i grup	Planowany okres 2018-2020	<p>Grupę docelową stanowią:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym os. bezrobotne, - otoczenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. <p>Preferowane osoby: os. o znacznym lub</p>	Realizacja projektu bardzo mocno wpłynie na występujące na obszarze rewitalizowanym problemy z zakresu: bezrobocia, dużej liczby osób korzystających z pomocy GOPS, starzejącego się społeczeństwa i występującej niepełnosprawności. Przedsięwzięcie jest także odpowiedzią na potrzeby	II.1, II.2

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023

			zagrożonych wykluczeniem społecznym – projekty OPS i PCPR		<p>umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, os. z niepełnosprawnością sprzężoną oraz os. z zaburzeniami psychicznymi, os. wykluczone społecznie z powodu więcej niż jednej z przesłanek, os. korzystające z PO PŻ.</p> <p>Projekt realizowany będzie w partnerstwie z Ujsolami (liderem jest Węgierska Górka).</p> <p>Zakres wsparcia dla WG: obejmuje pomoc dla 40 osób, w tym: treningi społeczne, kursy i szkolenia zawodowe, wsparcie psychologiczne, szkolenia informatyczne, zajęcia językowe, grupy samopomocowe i samokształcenia, staże zawodowe, doradztwo zawodowe. Z uwagi na fakt, iż najczęściej osób korzystających z pomocy GOPS dotyczy miejscowości Cisiec, wsparcie będzie skierowane przede wszystkim na tą miejscowość.</p> <p>Część zajęć będzie miała wówczas miejsce w Centrum Aktywności</p>	<p>mieszkańców w zakresie organizacji działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W kontekście tworzenia tzw. grup samopomocowych projekt przyczyni się do aktywizowania społeczności lokalnej (osoby bez stałego zajęcia, będą miały możliwość niesienia pomocy innym).</p> <p>Przedsięwzięcie realizowane będzie na całym obszarze Gminy Węgierska Górka (w tym przypadku poza obszarem rewitalizowanym) – wynika to z faktu, iż problemy społeczne występują także w innych obszarach Gminy. Biorąc pod uwagę, iż koncentracja tych problemów dotyczy w głównej mierze obszaru miejscowości Cisiec, wsparcie będzie kierowane przede wszystkim na ten obszar. Stąd część zajęć będzie miała miejsce w Centrum Aktywności Lokalnej w Ciścu przy ul. Stefana Wyszyńskiego 197.</p>	
--	--	--	---	--	---	--	--

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023

					Lokalnej w Ciścu przy ul. Stefana Wyszyńskiego 197.		
3	Przedszkole równych szans	304 323,75 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 Poddziałanie 11.1.2	2016-2017	<p>Projekt w całości dotyczy miejscowości Cisiec i Cięcina. W zakresie Ciśca realizowane jest zadanie związane z utworzeniem dodatkowych miejsc wychowania przedszkolnego oraz wzbogacenie oferty edukacyjnej w przedszkolu. Szczegółowy zakres zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydłużenie godzin otwarcia oddziału z 5 do 8 godzin dziennie, - utworzenie 10 nowych miejsc wychowania przedszkolnego, - realizacja dodatkowych specjalistycznych zajęć: wspomagająco – korygujące usprawniające aparat artykulacyjny i słuch fonemowy – 16 osób, z gimnastyki korekcyjnej – 12 osób, z zakresu stymulacji zmysłowej – 12 osób. 	Wydłużenie godzin pracy przedszkola powoduje większe zainteresowanie posłaniem dziecka do przedszkola z uwagi na możliwość godzenia życia zawodowego z prywatnym. Rodzice/ opiekunowie mając zapewnioną opiekę nad dziećmi mogą starać się o podjęcie zatrudnienia, co wpłynie na poprawę wskaźników dotyczących bezrobocia, zwłaszcza w kontekście kobiet, które z uwagi na panujące stereotypy częściej pełnią opiekę nad dziećmi i osobami zależnymi.	II.2, II.3
4	Rewitalizacja przestrzeni publicznej poprzez zwiększenie jej dostępności i stworzenie miejsc aktywnych społecznie	2 000 000,00 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	2018-2020	Przedmiotem zadania jest rewitalizacji przestrzeni publicznej i poprawa jej dostępności w sołectwie Cisiec, w zakresie ulic Sportowej, Wiosennej,	Projekt zagospodarowania terenu polega na rewitalizacji przestrzeni publicznej i poprawie jej dostępności w sołectwie Cisiec, poprzez przebudowę i budowę infrastruktury i komunikacji	III.1

			<p>Poddziałanie 10.3.2 Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna / Rewitalizacja obszarów zdegradowanych</p>	<p>promenady rzeki Soły pomiędzy ul. Wiklinową, Starą Szkołą i zapleczem technicznym boiska piłkarskiego, oraz od ul. Morwowej do ul. Łącznej wzdłuż ul. Prymasa. S. Wyszyńskiego. Przedsięwzięcie polegać będzie na budowie i przebudowie istniejącej infrastruktury w zakresie: ciągów pieszo – jezdnych i ciągów pieszo – rowerowych, rozbudowy chodników, budowy wiaty i małej architektury, terenów rekreacyjnych (place zabaw) i sportowych, wraz z infrastrukturą techniczną. Tereny planowanej inwestycji zlokalizowane są w sołectwie Cisiec, w Gminie Węgierska Górka. W chwili obecnej na terenie objętym opracowaniem znajdują się nieuregulowane oraz zaniedbane ciągi pieszo-rowerowe na gruncie lub częściowo utwardzone służące również jako dojazd do pól. Ponadto w zabudowie mieszkaniowej znajdują się ulice wewnętrzne (ciągi pieszo –</p>	<p>turystycznej w zakresie nawierzchni ciągów pieszo-jezdnych, pieszo – rowerowych, chodników, terenów rekreacyjno – sportowych, zapewnienie ławek do siedzenia, koszy, wyznaczenie miejsca do grillowania, na śmieci co wpłynie na uporządkowanie terenu, skomunikowanie centrum miejscowości, a także zwiększy bezpieczeństwo pieszych. Oprócz projektowanych odcinków ścieżki z kostki brukowej, wykorzystano także fragmenty istniejących ciągów pieszo -jezdnych; w części przeznaczonej do przebudowy odcinki zostaną szczegółowo oznakowane jako kontynuacja ścieżki. Większość projektowanej trasy biegnie wzdłuż nabrzeża rzeki Soły. Projekt jest odpowiedzią na potrzeby mieszkańców, w zakresie zagospodarowania terenów zdegradowanych a także stworzenie miejsc rekreacyjnych. Zadanie wpłynie na poprawę życia mieszkańców, ograniczy się czynnik zagrożenia patologiami społecznymi w zakresie gromadzenia się na tych obszarach osób nadużywających alkoholu, itp. Ponadto zagospodarowany teren zwiększy jego atrakcyjność, co przełoży się na napływ turystów,</p>	
--	--	--	--	---	---	--

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023

					jezdne) o nawierzchni asfaltowej obsługujące budynki mieszkalne i zapewniające dostęp do głównej ulicy Prymasa S. Wyszyńskiego oraz terenów nadbrzeża rzeki Soły (ul. Morwowa, Wiklinowa).	inwestorów a więc i większe wpływy z turystyki i możliwość aktywizacji zawodowej mieszkańców. Projekt jest komplementarny z projektem „Wyrównywanie szans oraz aktywizacja i integracja społeczności lokalnej w Gminie Węgierska Górka”, Poddziałanie 9.2.2 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych RIT.	
5	Przebudowa dróg gminnych ul. Sołecka i Kolejowa w Ciścu oraz ul. Parkowa i Przemysłowa w Węgierskiej Górcie	1 260 582,72 zł	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Poddziałanie: „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii”	2017	Celem zadania jest poprawa infrastruktury transportowej mieszkańców obszarów wiejskich poprzez podniesienie standardu dróg gminnych, jak również poprawa bezpieczeństwa pieszych poruszających się daną drogą. Efektem prac będzie zwiększenie dostępu do budynków użyteczności publicznej znajdujących się bezpośrednio przy drogach objętych inwestycją, tj. sołtysówka, przystanek PKP, cmentarz parafialny, Dom Seniora, Lecznica zwierząt, Apteka, Ośrodek zdrowia, Gminny budynek socjalny. Stan dróg określono jako zły, stanowiący zagrożenie dla ruchu drogowego,	Jakość dróg ma wpływ na poprawę dostępności komunikacyjnej, a także na poprawę jakości środowiska naturalnego. Wymienić należy następujące korzyści w odniesieniu do problemów obszaru rewitalizowanego: <ul style="list-style-type: none"> – poprawi się komfort jazdy, – zwiększy się dostępność do obiektów użyteczności publicznej, – zwiększy się przepustowość, poprzez poszerzenie jezdni, wybudowanie chodnika, – zmniejszą się koszty ruchu i koszty utrzymania dróg (do tej pory Gmina ponosiła wydatki na remonty, które nie przynosiły dłuższego rezultatu), – lepszy stan dróg wpłynie na zmniejszenie hałasu powstałego w wyniku wibracji, 	I.1

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023

					brakuje chodników.	<ul style="list-style-type: none"> – pośredni wpływ na rozwój turystyki, ładna miejscowość przyciągnie nowych odwiedzających ale także zwiększy się dostępność do tych obszarów, – nastąpi pobudzenie aktywności gospodarczej i społecznej wśród mieszkańców usytuowanych wzdłuż drogi (możliwość wykorzystania napływających turystów na cele działalności gospodarczej, a także łatwiejszy udział w życiu społecznym miejscowości). <p>Projekt w swoim zakresie wykracza również poza obszar rewitalizowany. Z uwagi na fakt, iż sołectwo Węgierska Górka, jest miejscowością skupiającą władze Gminy i wiele innych jednostek organizacyjnych działających na rzecz całej Gminy. Poprawa stanu bezpieczeństwa i dostępności do ważnych obiektów społecznych na tym obszarze służyć będzie także mieszkańcom obszaru miejscowości Cisiec.</p>	
6	Przebudowa drogi gminnej rolniczej „Polna” w Ciścu	728 006,25 zł	Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych	2017	Realizacja zadania ma wpłynąć zasadniczo na poprawę dojazdu do gruntów rolnych i użytków zielonych.	Z uwagi na fakt, iż droga ta ma charakter głównie spacerowy poprawi się komfort zamieszkiwania mieszkańców sołectwa. Jest to też droga znacznie	I.1

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023

						oddalona od głównej drogi biegnącej przez miejscowość, a więc nastąpi zwiększenie dostępności do obiektów użyteczności publicznej, w tym większa dostępność komunikacyjna z innymi miejscowościami.	
7	Ochrona środowiska naturalnego poprzez wdrożenie efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Węgierska Górka	2 023 125,00 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 Poddziałanie 4.1.2 Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna / Odnawialne źródła energii	2017	Projekt polega na montażu odnawialnych źródeł energii wykorzystujących energię słoneczną do wytwarzania energii elektrycznej (panele fotowoltaiczne), energię geotermalną do wytwarzania energii cieplnej na potrzeby obiektów publicznych na terenie Gminy Węgierska Górka. W zakresie miejscowości Cisiec, zakresu projektu dotyczy Zespół Szkół Publicznych w Ciścu (fotowoltaika i pompy ciepła) oraz Przedszkole nr 2 na Małym Ciścu (fotowoltaika i pompa ciepła).	Realizacja projektu z jednej strony przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego, w zakresie redukcji emisji do atmosfery szkodliwych związków, z drugiej strony pozwoli na wygospodarowanie oszczędności związanych z opłatami za media i przeznaczenie ich na inne cele związane z edukacją. Projekt jest odpowiedzią na problem związany z zanieczyszczeniem powietrza na terenie Gminy, w tym miejscowości Cisiec. Realizacja projektu poza obszarem rewitalizowanym ma wpływ na całą Gminę. Poprawa jakości powietrza w innych miejscowościach również pozytywnie wpłynie na miejscowość Cisiec.	III.2
8	Zagospodarowanie atrakcyjnego przyrodniczo obszaru Ciśca celem zrównoważonego ruchu turystycznego	49 914,85 €	Program Interreg V-A Republika Czeska- Polska 2014-2020	2017- 2018	W ramach projektu powstała ścieżka edukacyjno- ekologiczna wzdłuż rzeki Soły za boiskiem sportowym w Ciścu. Wcześniej były tam	Projekt jest odpowiedzią na problem związany z niedostateczną liczbą miejsc służących rekreacji i zagospodarowania wolnego czasu, występowaniem zdegradowanych obszarów, do których w zakresie	III.1

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023

					<p>dzikie ścieżki, zarośla – teren ten był niezagospodarowany pod kątem możliwości, sprzyjał tworzeniu dzikich wysypisk. Projekt zakłada także realizację działań miękkich (2018) – edukacja przyrodniczo-leśna, piknik oraz konferencję podsumowującą.</p>	<p>miejsowości Cisiec zalicza się brzegi rzeki Soły. Dbłość o takie miejsca, nadanie im funkcji rekreacyjno-turystycznej spowoduje także ograniczenie problemu występowania dzikich wysypisk śmieci. Atrakcyjność turystyczna sprzyja także uruchamianiu działalności gospodarczej, a więc wpływ na bezrobocie na terenie miejscowości. Również działania miękkie mają znacznie dla rewitalizacji miejscowości, edukacja ekologiczna wykształci wśród mieszkańców podejście do dbania o środowisko naturalne, w którym się obracają, a kontakt z tym przypadkiem z mieszkańcami z Czech, wpłynie na wymianę doświadczeń i poznania walorów miejscowości, przez co docelowo przyciągnie turystów.</p>	
9	Zagospodarowanie brzegów rzeki Soły oraz potoku Żabniczka trasami przyrodniczo-ekologiczno-dydaktycznymi	1 985 813,11 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 Poddziałanie 5.4.3. Ochrona różnorodności biologicznej – tryb	2017-2018	<p>Celem projektu jest wzmocnienie ochrony bioróżnorodności poprzez wzrost obszarów chronionych oraz wykorzystanie zasobów przyrodniczych i zmniejszenie presji na środowisko naturalne poprzez właściwe</p>	<p>Realizacja projektu pozwoli na zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie zagospodarowania zdegradowanych terenów na terenie miejscowości Cisiec. Z uwagi, na chęć połączenia ze sobą miejscowości Gminy trasami rekreacyjnymi, przebieg inwestycji wykracza poza obszar rewitalizowany. Poprawa stanu</p>	III.1

			pozakonkursowy	<p>ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo.</p> <p>Cele te zostaną osiągnięte poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Realizację prac budowlanych związanych z ochroną siedlisk cennych przyrodniczo na obszarze brzegów rzek Soły w miejscowościach Węgierska Górka i Cisiec oraz potoku Żabniczka w Żabnicy w celu zahamowania rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych i odtworzeniem stanu pierwotnego tych siedlisk. 2. Utworzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej mającej na celu budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców regionu i turystów. 3. Budowę ścieżek edukacyjnych wraz z wyposażeniem ich w małą architekturę w celu zmniejszenia antropopresji obszarów cennych przyrodniczo zlokalizowanych wzdłuż brzegów rzeki Soły i potoku Żabniczka. 	<p>środowiska naturalnego ma w tym przypadku także charakter kompleksowy. Inwestycja umożliwi przemieszczania się mieszkańców do innych miejscowości Gminy, do korzystania z walorów zlokalizowanych również na terenie pozostałych sołectw. Wskazując miejscowość Cisiec, jako tą najdalej odsuniętą i wykluczoną w stosunku do pozostałych miejscowości na terenie Gminy, wszelkie działania z zakresu poprawy stanu środowiska naturalnego, a także tworzenie infrastruktury rekreacyjnej łączącej kilka miejscowości, wpłynie pozytywnie na stan zdrowia mieszkańców i ich większą dostępność komunikacyjną.</p>	
--	--	--	----------------	---	--	--

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023

					Lokalizacja projektu dotyczy 3 miejscowości: Cisiec, Węgierska Górka i Żabnica.		
10	Czysta energia – czyste środowisko, odnawialne źródła energii dla gospodarstw indywidualnych z terenu Gminy Węgierska Górka	25 000 000,00 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 Poddziałanie 4.1.2 Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna / Odnawialne źródła energii	2018-2021	Projekt polega na montażu odnawialnych źródeł energii wykorzystujących: energię słoneczną do wytwarzania energii elektrycznej (instalacje fotowoltaiczne, instalacje solarne), energię geotermalną do wytwarzania energii cieplnej (pompy ciepła do CWU, pompy ciepła do ogrzewania mieszkania) oraz wymianę starych kotłów c.o. na kotły na pelet. Projekt dotyczyć będzie montażu instalacji na potrzeby obiektów indywidualnych na terenie Gminy Węgierska Górka. Realizacja projektu przebiegać będzie także przez miejscowość Cisiec. Ilość gospodarstw domowych, które skorzystają z pomocy uzależniona będzie od zgłaszanych potrzeb.	Realizacja projektu przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego, w zakresie redukcji emisji do atmosfery szkodliwych związków. Projekt jest odpowiedzią na problem związany z zanieczyszczeniem powietrza na terenie Gminy, w tym miejscowości Cisiec. Pomocą zostaną objęte gospodarstwa przede wszystkim z wyznaczonego obszaru rewitalizacji, z uwagi jednak na fakt, iż zanieczyszczenie powietrza dotyczy całej Gminy, wsparcie kierowane może być także do mieszkańców spoza obszaru rewitalizowanego. Problem jest istotny z punktu widzenia całej Gminy. Poprawa stanu środowiska tylko na terenie miejscowości Cisiec nie przyniesie zakładanych efektów, gdyż problem zanieczyszczenia będzie przenoszony z innych sołectw Gminy. Realizacja projektu również poza obszarem rewitalizowanym ma ogromne przełożenie na cele rewitalizacyjne.	III.2
11	Budowa odcinka sieci wodno-kanalizacyjnej	636 302,90 zł	Program Rozwoju Obszarów	2018	W ramach rozbudowy infrastruktury wodno-	Realizacja operacji polegającej na rozbudowie sieci wodno-	I.2

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023

	wraz z przyłączami do budynków i hydrofornią w Węgierskiej Górze.		Wiejskich na lata 2014-2020, w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii”		kanalizacyjnej w Gminie, planuje się wykonanie przyłączy wodociągowych	kanalizacyjnej w znacznym stopniu spowoduje zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń jak również zwiększy dostęp do sieci wodociągowej. Jest to odpowiedź na znikomy odsetek zwodociągowania miejscowości w porównaniu do całej Gminy i zgłaszane problemy mieszkańców z dostępności wody, którzy obecnie wykorzystują przydomowe studnie.	
12	Termomodernizacja przedszkola w Ciścu	400 000,00 zł	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej / Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	2018-2019	W ramach termomodernizacji przewiduje się wymianę stolarki zewnętrznej, wymianę dachu oraz ocieplenie ścian zewnętrznych budynku.	Realizacja projektu w głównej mierze przyczyni się do poprawy jakości powietrza na terenie Ciśca, poprzez redukcję szkodliwych substancji wysyłanych do atmosfery. Ponadto pozwoli na wygospodarowanie oszczędności związanych z opłatami za media i przeznaczenie ich na inne cele związane z edukacją. Projekt jest odpowiedzią na problem związany z zanieczyszczeniem powietrza na terenie Gminy, w tym miejscowości Cisiec.	III.2
13	Budowa sieci wodociągowej wraz z	7 061 606,35 zł	Wojewódzki Fundusz Ochrony	2019-2020	W ramach budowy infrastruktury	Realizacja operacji polegającej na budowie sieci wodociągowej w	I.2

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023

	przylączami w miejscowości Mały Cisiec w Gminie Węgierska Górka		Środowiska i Gospodarki Wodnej / Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020		wodociągowej w miejscowości Cisiec w gminie Węgierska Górka, planuje się wykonanie 10 140,75m sieci wodociągowej wraz z 1 185,30m przyłączy wodociągowych	znacznym stopniu spowoduje zwiększenie dostępu do sieci wodociągowej. Jest to odpowiedź na znikomy odsetek zwodociągowania miejscowości w porównaniu do całej Gminy i zgłaszane problemy mieszkańców z dostępności wody, którzy obecnie wykorzystują przydomowe studnie.	
--	---	--	--	--	---	--	--

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023

Tabela 36 Plan finansowy dla projektów rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa projektu	Podmiot realizujący projekt	Indykatywne środki finansowe w ramach programu rewitalizacji z podziałem na źródła finansowania w zł				
			Środki pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Środki pochodzące ze źródeł prywatnych	Środki pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Środki pochodzące z innych źródeł	SUMA
1	Wyrównywanie szans oraz aktywizacja i integracja społeczności lokalnej w Gminie Węgierska Górka	Gmina WG	99 446,92	0,00	563 532,53	0,00	662 979,45
2	Aktywizacja społeczna i zawodowa w Węgierskiej Górcie i Ujsołach	Gmina WG	72 314,31	0,00	409 781,09	0,00	482 095,40
3	Przedszkole równych szans	Gmina WG	45 648,56	0,00	258 675,19	0,00	304 323,75
4	Rewitalizacja przestrzeni publicznej poprzez zwiększenie jej dostępności i stworzenie miejsc aktywnych społecznie	Gmina WG	300 000,00	0,00	1 700 000,00	0,00	2 000 000,00
5	Przebudowa dróg gminnych ul. Sołecka i Kolejowa w Ciścu oraz ul. Parkowa i Przemysłowa w Węgierskiej Górcie	Gmina WG	495 235,72	0,00	765 347,00	0,00	1 260 582,72
6	Przebudowa drogi gminnej rolniczej „Polna” w Ciścu	Gmina WG	536 006,25	0,00	0,00	192 000,00	728 006,25
7	Ochrona środowiska naturalnego poprzez wdrożenie efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Węgierska Górka	Gmina WG	470 753,65	0,00	1 552 371,35	0,00	2 023 125,00
8	Zagospodarowanie atrakcyjnego przyrodniczo obszaru Ciśca celem zrównoważonego ruchu turystycznego	Gmina WG	85 638,93	0,00	128 994,93	0,00	214 633, 86
9	Zagospodarowanie brzegów rzeki Soły oraz potoku Żabniczka trasami przyrodniczo-	Gmina WG	297 871,97	0,00	1 687 941,14	0,00	1 985 813,11

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023

	ekologiczno- dydaktycznymi						
10	Czysta energia – czyste środowisko, odnawialne źródła energii dla gospodarstw indywidualnych z terenu Gminy Węgierska Górka	Gmina WG	3 750 000,00	0,00	21 250 000,00	0,00	25 000 000,00
11	Budowa odcinka sieci wodno- kanalizacyjnej wraz z przyłączami do budynków i hydrofornią w Węgierskiej Górze.	Gmina WG	229 557,43	0,00	401 614,00	0,00	631 171,43
12	Termomodernizacja przedszkola w Ciścu	Gmina WG	200 000,00	0,00	0,00	200 000,00 pożyczka częściowo umarzalna w wys. 50% (WFOŚiGW)	400 000,00
13	Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w miejscowości Mały Cisiec w Gminie Węgierska Górka	Gmina WG	7 061 606,35	0,00	6 002 365,40	0,00	7 061 606,35

8. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi

Projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne są komplementarne w wymiarach komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno - instytucjonalnej, międzyokresowej i źródeł finansowania.

Komplementarność	Uzasadnienie
Przestrzenna	W zakresie komplementarności przestrzennej, wyznaczając obszar rewitalizacji posłużono się zasadą iż obszar ten nie może być większy niż 20% obszaru Gminy, a także liczba ludności objętej LPR nie powinna przekraczać 30% mieszkańców Gminy. Wyznaczając zakres obszaru rewitalizowanego kierowano się kumulacją negatywnych zjawisk społecznych w samej miejscowości, stanem infrastruktury technicznej, występowaniem niezagospodarowanego zdegradowanego obszaru, obecnością ważnych budynków użyteczności publicznej, obejmując jednocześnie przysiółki oddalone od głównych ulic, obiektów, ale mocno zasiedlone. Należy jednak podkreślić fakt, iż Gmina realizuje wiele inwestycji, przedsięwzięć, które są skierowane do całej Gminy, w tym mieszkańców, a które w jakiejś części dotyczą także samej miejscowości Cisiec. Mamy więc do czynienia z inwestycjami wykraczającymi poza obszar rewitalizowany, ale znacznie na niego oddziałującymi (np. inwestycja w sieć wodno- kanalizacyjną, inwestycje drogowe). Sytuacja taka dotyczy także działań edukacyjnych czy też z zakresu pomocy społecznej, skierowanych do mieszkańców całej Gminy, celem poprawy jakości życia wszystkim potrzebującym (problemy dotyczące bezrobocia, wykluczenia społecznego dotyczą także osoby/ rodziny z innych miejscowości, stąd nie można ich wykluczyć przy tworzeniu przedsięwzięć z zakresu pomocy społecznej).
Problemowa	Zaplanowane przedsięwzięcia wzajemnie się uzupełniają i oddziałują na siebie w aspektach społecznym, środowiskowym i przestrzenno-funkcjonalnym (zagospodarowanie brzegów rzeki, stworzenie nowych miejsc spędzania wolnego czasu, poprawa jakości dróg, poprawa jakości powietrza, realizacja przedsięwzięć aktywizujących społeczność, podnoszących ich kwalifikacje, ograniczenie bezrobocia i występowania patologii społecznych). Poprawa warunków przestrzenno- funkcjonalnych umożliwi lepszą mobilność mieszkańców obszarów,

	<p>których ten problem dotyczy. Lepsza komunikacja zwiększy ich szansę na aktywne uczestnictwo w różnych inicjatywach, ale także w wielu przypadkach umożliwi lepszy dojazd do pracy.</p> <p>Należy dostrzec ważność powiązania ze sobą aspektów społecznych i infrastrukturalnych. Poprawa stanu infrastruktury w dużym stopniu przełoży się na ograniczenie problemów społecznych, np. atrakcyjna miejscowość przyciągnie inwestorów i turystów, którzy mogą mieć przełożenie na miejsca pracy, rozwój przedsiębiorczości. Poprawa jakości powietrza wpłynie na stan zdrowia mieszkańców, który jest znów wyznacznikiem aktywności zawodowej.</p>
Proceduralno- instytucjonalna	<p>W zakresie tego aspektu najważniejsze znaczenie ma właściwe zarządzanie programem rewitalizacji, przy współdziale różnych podmiotów, organizacji, mieszkańców i władarzy Gminy.</p> <p>Na potrzeby funkcjonowania i wdrażania LPR powołany zostanie Zespół ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka. W ramach Zespołu przewiduje się udział różnych osób/podmiotów którzy wspólnie będą wykonywali czynności związane z wdrażaniem, a potem kontrolą LPR. Głównym inicjatorem zadań rewitalizacyjnych jest Gmina Węgierska Górka, jednakże aby dobrze dotrzeć do problemu niezbędna jest pomoc GOPS-u w zakresie problemów społecznych, sołtysa miejscowości, który najlepiej zna mieszkańców, szkół, przedszkoli (w zakresie działań edukacyjnych, a także organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży), Stowarzyszenia/organizacje/koła działające na terenie miejscowości (do wspólnej organizacji działań, również tych finansowanych ze środków własnych a mających duże znaczenie dla mieszkańców).</p> <p>Taka forma pozwoli efektywnie współdziałać i wzajemnie się uzupełniać wskazanym podmiotom. Spójność procedur zostanie zapewniona poprzez ustalenie jednakowych zasad wprowadzania zmian do dokumentu, propozycji nowych zadań, itp. Zapisy takie znajdują się w regulaminie Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji.</p> <p>Na etapie opracowywania LPR, poza pracownikami Urzędu Gminy, udział wzięły inne jednostki organizacyjne i podmioty działające na terenie Gminy.</p> <p>Za realizację poszczególnych przedsięwzięć odpowiadać będą pracownicy UG, przy udziale osób z instytucji/podmiotów, których dany projekt dotyczy (np. GOPS,</p>

	<p>szkoły, przedszkola, itp.).</p> <p>Duże znaczenie będzie miało monitorowanie procesu rewitalizacji, w zakresie postępów w realizacji zadań inwestycyjnych, a także kontroli osiągniętych efektów.</p>
Międzyokresowa	<p>Wybrane projekty są komplementarne z projektami realizowanymi w okresie programowania 2007-2013. Są zatem ich kontynuacją/ uzupełnieniem. Większość zadań realizowano z punktu widzenia całej Gminy, obejmując także obszar miejscowości Cisiec. Poniżej przedstawiono zrealizowane przedsięwzięcia zarówno o charakterze inwestycyjnym, jak i „miękkim”.</p> <p>I. Działania inwestycyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Przebudowa dróg gminny Doliny oraz Myce wraz z odwodnieniem łączących Cisiec z Żabnicą” – RPO WSL na lata 2007-2013. Okres realizacji – 2008 r. Wartość dofinansowania – 995 627,24 – komplementarność w zakresie poprawy stanu dróg na terenie sołectwa, a także poprawy dostępności komunikacyjnej. 2. „Budowa Sali Sportowej w Węgierskiej Górcie i wielofunkcyjnego ośrodka sportowego w Svrčinovec jako infrastruktury sprzyjającej rozwojowi turystyki na pograniczu polsko- słowackim” – Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013. Okres realizacji – 2008 r. Wartość dofinansowania 1 048 768,96 zł. W ramach inwestycji po stronie polskiej wybudowano przyszkolną salę sportową w sołectwie Cisiec. Infrastruktura ta służy organizacji rozgrywek różnych dyscyplin sportowych, zabaw, wypoczynku, a także występów kulturalnych. Zapewnia możliwość organizacji czasu wolnego przede wszystkim dla dzieci i młodzieży. Komplementarność dotyczy zapewnieniu miejsc rekreacyjno- sportowo- turystycznych dla mieszkańców sołectwa. 3. „Rozbudowa infrastruktury sportowo- rekreacyjnej w obrębie boiska sportowego w Ciścu” – PROW na lata 2007-2013. Okres realizacji – 2010 r. Wartość dofinansowania – 223 081,00 zł. Rozbudowana infrastruktura przyczynia się do propagowania zdrowego, aktywnego trybu życia a także zachowania dziedzictwa kulturowego. Pośrednio przyczynia się także do zwiększenia atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej miejscowości. Komplementarność dotyczy zaspokajania potrzeb mieszkańców w zakresie miejsc do spędzania wolnego czasu. 4. „Stworzenie warunków do aktywnego wypoczynku poprzez budowę miejsca rekreacji, sportu i zabawy w

	<p>Ciścu” – Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013. Okres realizacji: 2013-2014, wartość dofinansowania – 163 402,96 zł. Priorytetowym działaniem było stworzenie miejsca sportowo- rekreacyjnego w Ciścu, który mieści się obok Stadionu Maksymiliana, przy ul. Sportowej 10. Przedsięwzięcie obejmowało także organizację imprez sportowo- rekreacyjnych dla mieszkańców Gminy oraz terenów przygranicznych. Komplementarność dotyczy zaspokojenie potrzeb w zakresie dostępności miejsc do spędzania wolnego czasu, organizacji zabaw i wydarzeń sportowo- rekreacyjnych.</p> <p>5. „Termomodernizacja budynku ZSP w Ciścu” – w ramach środków z WFOŚiGW. Inwestycja zrealizowana w 2013 r., wartość dofinansowania: - dotacja – 246 435,19, - pożyczka częściowo umarzalna – 739 305,58 zł. Głównym celem inwestycji było zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii cieplnej w budynku szkolnym w Ciścu. Zakres inwestycji obejmował: docieplenie ścian zewnętrznych, wymianę okien, zabudowę układu solarnego. Komplementarność dotyczy poprawy stanu środowiska na obszarze miejscowości.</p> <p>II. Działania „miękkie”:</p> <p>1. „Lepsze gimnazja” – w ramach PO KL, realizowany w 2010 r., dofinansowanie 1 327 916,63 zł. Projekt realizowany we wszystkich gimnazjach na terenie Gminy, dzięki niemu uczniowie wyrównali szanse edukacyjne, podniesiono jakość kształcenia, nauczania, wychowania i opieki w szkołach. Zrealizowano szereg zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, pozalekcyjnych, wyjazdy, a także programy prewencyjne pn. „Sport lekiem na całe zło”.</p> <p>2. „Równy start przedszkolaka” – w ramach PO KL, realizowany w 2010 r., dofinansowanie 2 235 569,79 zł. W ramach projektu otwarto nowy oddział przedszkolny w Cięcinie, wydłużono godziny pracy w pozostałych przedszkolach na terenie Gminy poprzez organizację bogatej oferty zajęć dodatkowych i specjalistycznych. Dzięki projektowi wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej znacznie wzrósł.</p> <p>3. „ECDL – podnosząc kwalifikacje dajesz sobie szansę na lepszą przyszłość” – realizowany w 2011 r., w ramach PO KL, dofinansowanie – 744 654,75 zł. Celem projektu było podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców Gminy z</p>
--	---

	<p>zakresu obsługi komputera (zrealizowano zajęcia oraz przeprowadzono egzaminy ECDL). Ze wsparcia skorzystało łącznie 80 mieszkańców Gminy.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. „Angielski bez barier” – w ramach PO KL, realizowany w 2011 r., dofinansowanie wyniosło 43 380,50 zł. Ze wsparcia skorzystały 32 dorosłe osoby zamieszkujące Gminę, były to zarówno osoby pracujące, jak i nieaktywne zawodowo. Celem wsparcia było nabycie kompetencji językowych umożliwiających zmianę pracy lub jej podjęcie. 5. „Naucz, jak dobrze się uczyć. Kurs szybkiego czytania i technik uczenia się” w ramach POKL, realizowany w 2012 r., dofinansowanie wyniosło 49 719,20 zł. Działania skierowane były do uczniów w wieku 10-13 lat. Przeprowadzono warsztaty szybkiego czytania dla 44 osób, zakończone konkursem. 6. „Język obcy wcale nie musi być obcy” – realizowany w 2012 r. w ramach PO KL, dofinansowanie wyniosło 49 920,00 zł. Wsparcie w postaci kursu j. angielskiego zostało skierowane do 32 mieszkańców pracujących lub ubiegających się o pracę w służbach ratowniczych (aż 18 osób stanowiły osoby bezrobotne, nieaktywne zawodowo). 7. „Každy gorol i gorolka po angielsku godoć może” – realizowany w 2013 r., w ramach PO KL, dofinansowanie wyniosło 49 970 zł. Ze wsparcia w postaci kursu j. angielskiego skorzystało 40 mieszkańców Gminy, w tym 17 bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo. 8. „Od Zera do ECDL-a” – realizowany w 2013 r., w ramach PO KL, dofinansowanie 44 868 zł. W ramach projektu przeprowadzono kursy e-Citizen, ECDL Start. Ze wsparcia skorzystało łącznie 40 mieszkańców Gminy, w tym osoby bezrobotne, nieaktywne zawodowo, a także niepełnosprawne. <p>W procesie rewitalizacji możliwość wykorzystania rezultatów działań zrealizowanych w poprzedniej perspektywie ma duże znaczenie (dotyczy to zarówno utworzonej/zmodernizowanej infrastruktury, ale także działań miękkich o charakterze społeczno- edukacyjnym. W zakresie działań miękkich, wsparcie w nowej perspektywie będzie ukierunkowane na osoby, które nie zostały objęte pomocą w poprzednim okresie programowania, bądź też poprzez zaoferowanie tym samym osobom innej pomocy, bardziej adekwatnej do zmian jakie zaszły na przestrzeni ostatnich lat. Większy nacisk kładziony będzie także na mieszkańców Ciśca, z uwagi na kumulację negatywnych zjawisk społecznych na</p>
--	---

	<p>tym obszarze.</p> <p>W kontekście działań infrastrukturalnych, nowa perspektywa umożliwi kontynuację inwestycji lub ich rozszerzenie, co nie było możliwe do przeprowadzenia w latach poprzednich (np. z uwagi na brak możliwości finansowych, brak źródeł finansowania itp).</p>
Źródła finansowania	<p>Projekty/przedsięwzięcia wskazane w LPR mają podane różne źródła finansowania. Gmina, jednostki organizacyjne i inne podmioty działające na terenie Gminy, będą się starały szukać środków pomocowych na realizację zadań w różnych programach operacyjnych, przy założeniu wykluczenia ryzyka podwójnego dofinansowania. Komplementarność oznacza także umiejętność łączenia różnych źródeł finansowania. Zaznacza się, iż głównym źródłem finansowania wymienionych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą środki w ramach RPO WSL 2014-2020, PROW 2014-2017, WFOŚiGW, a także środki prywatne.</p> <p>Gmina przejawia dużą aktywność w zakresie pozyskiwania źródeł zewnętrznych do sfinansowania wielu przedsięwzięć. W poprzedniej perspektywie były to inwestycje z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sieci wodno- kanalizacyjnej (tego typu inwestycje prowadzone są etapowo z uwagi na konieczność poniesienia dużych nakładów finansowych – większość Gminy jest skanalizowana i zwodociągowana, kolejnym etapem będzie m. in. Cisiec w zakresie sieci wodociągowej) - infrastruktury drogowej (również w tym przypadku są to wielonakładowe inwestycje, które Gmina stara się realizować sukcesywnie zgodnie z przyjętym planem ważności i kolejności działań. W obecnej perspektywie mocno ograniczono możliwość aplikowania o środki zewnętrzne na ten cel). W przypadku dróg, problem stanowią także drogi powiatowe i krajowe, które przebiegają przez Gminę, a inwestycje w ich zakresie nie zależą od samej Gminy – kwestia dotyczy braku chodników, stanu technicznego dróg. Mieszkańcy często nie rozumiejąc tego problemu obarczają Gminę winą za ich zły stan, - infrastruktury rekreacyjno – sportowo – turystycznej – w tym przypadku Gmina bardzo wiele skorzystała w poprzedniej perspektywie budując ścieżki rowerowe, place zabaw, boiska, obiekty sportowe, zagospodarowując brzegi rzeki Soły (w innych miejscowościach niż Cisiec) itd. Z uwagi na turystyczny charakter Gminy, infrastruktura ta ma kluczowe znaczenie dla jej rozwoju. Działalność podmiotów działających na terenie Gminy w dużej mierze związana jest z hotelarstwem, gastronomią i usługami,

	- działania edukacyjne skierowane do uczniów, przedszkolaków, działania na rzecz osób korzystających z pomocy GOPS, organizacja oddolnych inicjatyw społecznych w postaci przeprowadzania kursów zawodowych itd. Ten obszar pomimo wielu działań nadal wymaga szerokiego wsparcia.
--	--

9. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

W ramach przygotowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023 udział wzięli:

- Mieszkańcy poszczególnych miejscowości Gminy,
- Przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe prowadzący działalność na obszarze Gminy,
- Urząd Gminy Węgierska Górka oraz jednostki organizacyjne Gminy, w tym przede wszystkim: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Pozostałe podmioty i jednostki prowadzące działalność w zakresie kultury, oświaty i sportu, działające na terenie Gminy,
- Pośrednio Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu i Komisariat Policji w Węgierskiej Górze poprzez udostępnienie danych statystycznych dotyczących obszaru Gminy.

Na potrzeby niniejszego opracowania wykorzystano następujące metody badawcze:

- spotkania warsztatowe, które odbyły się w każdej miejscowości Gminy, w godzinach zapewniających udział jak największej grupy osób,
- spotkania w Urzędzie Gminy z przedstawicielami władz, a także jednostek organizacyjnych Gminy,
- kwestionariusz ankiety badający opinię mieszkańców na temat jakości życia w Gminie. Ankiety były rozdawane podczas spotkań z mieszkańcami i przedstawicielami różnych grup społecznych, były także dostępne w Urzędzie Gminy Węgierska Górka. Badania prowadzone były dwukrotnie, w maju 2016 r., a także w kwietniu 2017 r.

Tabela 37 Lokalizacja i terminy spotkań i konsultacji

Lp.	Lokalizacja spotkań	Termin spotkań
1	Cięcina – sołtysówka	18.05.2016, godz. 17.00
2	Cisiec – sołtysówka	20.05.2016, godz. 18.00
3	Węgierska Górka – Urząd Gminy	20.05.2016, godz. 16.30
4	Żabnica – sołtysówka, budynek OSP	18.05.2016, godz. 18.00

Źródło: opracowanie własne

Opracowany dokument podlegał także ostatecznym konsultacjom prowadzonym poprzez stronę internetową Urzędu Gminy Węgierska Górka, a także udostępnienie wersji papierowej w Urzędzie Gminy.

Włączenie interesariuszy na etapie wdrażania LPR związane jest przede wszystkim z powołaniem Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023, co zostało opisane w późniejszych punktach. Taki formalny sposób związania ze sobą różnych osób/podmiotów ma istotne znaczenie w zakresie wdrażania LPR.

10. System wdrażania programu rewitalizacji

Ważną inicjatywą w zakresie realizacji zasady partycypacji będzie powołanie Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023 po uchwaleniu dokumentu.

Zespół składać się będzie z:

- Wójta Gminy Węgierska Górka,
- Sekretarza Gminy Węgierska Górka,
- Dwóch pracowników Działu Funduszy Zewnętrznych i Kontroli
- Przedstawiciela Gminnej Komisji ds. Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Sołtysa Ciśca,

- Przewodniczącego Rady Sołeckiej z Ciśca i radni sołectwa Cisiec,
- Pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (2 osoby),
- Przedstawicieli organizacji pozarządowych z obszaru miejscowości Cisiec,
- Przedstawicieli przedsiębiorców działających na terenie miejscowości Cisiec.

Do zadań Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023 należy m.in.:

- rozpatrywanie propozycji aktualizacji programu rewitalizacji, w tym: dotyczących modyfikacji zasięgu przestrzennego obszaru rewitalizacji, jak również aktualizacji celów i projektów rewitalizacji,
- poszukiwanie źródeł finansowania i inicjowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- koordynacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- zgłaszanie ewentualnych problemów o charakterze społecznym oraz infrastrukturalnym pojawiających się na obszarze rewitalizowanym,
- monitorowanie efektów działań realizowanych na obszarze objętym procesem rewitalizacji.

Opracowany zostanie regulamin Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023, w którym mowa będzie przede wszystkim o okolicznościach i terminach spotkań, o zakresie działalności Zespołu i konieczności dokonywania okresowych analiz w zakresie wdrażania LPR.

Działalność Zespołu będzie miało przełożenie na efektywność realizacji Programu. Na etapie opracowywania działań inwestycyjnych konkretny, merytoryczny wkład do projektu będzie wynikać z sugestii osób wchodzących w skład Zespołu. Zestawienie osób reprezentujących różne środowiska i zakres wiedzy ma duże znaczenie, zwłaszcza w kontekście poszukiwania zewnętrznych źródeł finansowania. Nie każda propozycja znajdzie pokrycie w zakresie dostępnych programów pomocowych, a idąc w drugą stronę na etapie opracowywania przedsięwzięcia przez pracowników Urzędu Gminy ważne będzie uwzględnienie wszelkich uwag ze strony lokalnej społeczności, a w przypadku rozbieżnych uwag dokonanie stosowanej konfrontacji i wypracowanie tzw. „złotego środka”. W momencie realizacji zadań, rolą członków Zespołu będzie informowanie mieszkańców o zakresie inwestycji, będzie to miało duże znaczenie w przypadku realizacji tzw. zadań miękkich, podczas rekrutacji do projektu. Rolą zespołu będzie także zgłaszanie wszelkich nowych

problemów na obszarze rewitalizowanym, które mogą mieć przełożenie na propozycje nowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wprowadzenie nowych zadań rewitalizacyjnych wymagać będzie ustalenia tego na forum Zespołu i ostatecznej akceptacji Wójta Gminy.

Po każdym zrealizowanym przedsięwzięciu nastąpi analiza i ocena zakładanych celów i wskaźników z końcowymi efektami.

W ramach poniższej tabeli zestawiono kluczowe etapy, związane z wdrażaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017 – 2023, wraz z wyszczególnieniem ich ram czasowych.

Tabela 38 Harmonogram Realizacji LPR

Lp.	Zadanie	Termin	Odpowiedzialny za realizację
1.	Opracowanie „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023”	Maj 2016 - Maj 2017	Wójt Gminy
2.	Przyjęcie „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023”	Maj 2017 r.	Rada Gminy Węgierska Górka
3.	Powołanie Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023	Październik 2017r.	Przewodniczący Zespołu
4.	Realizacja zadań objętych LPR	2017 – 2023 r.	Zespół ds. rewitalizacji
5.	Dokonywanie okresowych analiz i uaktualnienie Lokalnego Programu Rewitalizacji	Wg potrzeb	Zespół ds. rewitalizacji
6.	Opracowanie końcowego raportu oceniającego realizację LPR ze względu na zakładany cel i zrealizowane zadania.	IV kw. 2023	Zespół, któremu Wójt Gminy zleci to zadanie
7.	Przyjęcie raportu z realizacji LPR	Grudzień 2023 r.	Rada Gminy Węgierska Górka

11. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Monitoring w zakresie stworzonego Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Węgierska Górka na lata 2017-2023 oznaczać będzie czynności polegające na okresowej kontroli i ocenie stopnia realizacji działań rewitalizacyjnych zapisanych w programie oraz wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami zewnętrznymi i wewnętrznymi wpływającymi na rozwój Gminy. Weryfikacji podlegać będzie stopień osiągnięcia założonych wskaźników, przekładających się na osiągnięcie celów rewitalizacyjnych.

W trakcie okresu objętego niniejszym Programem, niezbędna okaże się także weryfikacja i ewentualne uzupełnienie danych w zakresie zjawisk:

- Społecznych (demografia, rynek pracy, opieka społeczna, poziom edukacji, problemy społeczne na obszarze objętym procesem rewitalizacyjnym),
- Gospodarczych (dane dotyczące przedsiębiorczości, kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- Środowiskowych (stan środowiska naturalnego, poziom norm środowiskowych),
- Przestrzenno- funkcjonalnych (wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, dostęp do podstawowych usług),
- Technicznych (stan techniczny obiektów budowlanych).

Pomiar danych w zakresie w/w zjawisk będzie prowadzony raz na rok (z wyjątkiem sytuacji nieprzewidzianych mających duże przełożenie na koncentrację zjawisk kryzysowych – wówczas analiza musi nastąpić natychmiast).

Monitorowanie realizacji założeń zawartych w niniejszym dokumencie umożliwi dokonanie okresowych analiz i ocen skutków wdrażanych działań rewitalizacyjnych, w oparciu o szereg wskaźników, które zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

Wskaźniki zostały określone na podstawie zakresu LPR w kontekście celów i zadań. Ich pomiar musi nastąpić w momencie realizacji danego przedsięwzięcia inwestycyjnego, ale także na koniec okresu wdrażania LPR, aby podsumować ogólnie stopień osiągnięcia

założonych celów. Ważnym elementem będzie także podsumowanie realizacji zadań (tytuł projektu, ostateczny zakres projektu, podmiot odpowiedzialny za jego realizację), w przypadku kiedy jakieś zadania nie zostaną zrealizowane niezbędna będzie konieczność wyjaśnienia tych okoliczności.

Tabela 39 Wskaźniki przyjęte na potrzeby monitoringu LPR

Wskaźniki produktu	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Powierzchnia obszaru objętego procesem rewitalizacji	ha	0	280
Liczba budynków poddanych procesom rewitalizacji (termomodernizacja, OZE)	sztuka	0	2
Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych przedsięwzięciami tzw. miękkimi	osoba	0	145
Liczba projektów rewitalizacyjnych zrealizowanych na wyznaczonym obszarze	sztuka	0	13
Liczba mieszkańców obszaru objętego procesem rewitalizacji	osoba	0	1960

Tabela 40 Wskaźniki w zakresie poprawy problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, techniczno- funkcjonalnych i przestrzennych w odniesieniu do celów Lokalnego Programu Rewitalizacji

Cele LPR	Wskaźniki
Aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób bezrobotnych, • Liczba bezrobotnych kobiet, • Liczba długotrwale bezrobotnych, • Liczba osób w rodzinie, którym przyznana została pomoc społeczna, • Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie, • Wyniki ze sprawdzianu po szkole

	podstawowej oraz z egzaminu gimnazjalnego.
Modernizacja oraz budowa infrastruktury technicznej	<ul style="list-style-type: none"> • Stan dróg, • Liczba obiektów/ obszarów zdegradowanych, które poddano procesom rewitalizacji
Poprawa stanu środowiska naturalnego	<ul style="list-style-type: none"> • % zwodociągowania, • Liczba obiektów, w których zastosowano odnawialne źródła energii, • Liczba obiektów poddanych termomodernizacji, • Liczba budynków, w których wymieniono źródła ogrzewania

W przypadku wskaźników wymienionych w tabeli 40 nastąpi porównanie wskaźników przed procesem rewitalizacji i po procesie rewitalizacji. Źródłem informacji o wskaźnikach będą statystyki PUP, GOPS, w kontekście danych społecznych, a także wszelkie dane z Urzędu Gminy (demografia, dane w zakresie zrealizowanych inwestycji drogowych, wodno- kanalizacyjnych, OZE, rekreacyjnych itd.).

Spis tabel:

Tabela 1 Urodzenia na terenie Gminy Węgierska Górka	8
Tabela 2 Przyrost naturalny w poszczególnych sołectwach w latach 2013-2015	9
Tabela 3 Migracje na terenie Gminy Węgierska Górka	10
Tabela 4 Ludność według wieku w Gminie Węgierska Górka w 2014 roku	10
Tabela 5 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Węgierska Górka	11
Tabela 6 Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Węgierska Górka	12
Tabela 7 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w miejscowości Węgierska Górka	13
Tabela 8 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w miejscowości Cisiec	13
Tabela 9 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w miejscowości Cięcina	13
Tabela 10 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w miejscowości Żabnica	14
Tabela 11 Wskaźniki obciążenia demograficznego w miejscowościach Gminy Węgierska Górka w latach 2014-2016	14
Tabela 12 Bezrobocie w Gminie Węgierska Górka w latach 2011-2015	17
Tabela 13 Bezrobotni w tzw. szczególnej sytuacji na rynku pracy	19
Tabela 14 Interwencje związane z przemocą w rodzinie w Gminie Węgierska Górka	22
Tabela 15 Przeprowadzone interwencje domowe dotyczące przemocy w rodzinie	22
Tabela 16 Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie – ogółem	23
Tabela 17 Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie - kobiety	23
Tabela 18 Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie - nieletni	23
Tabela 19 Liczba sprawców przemocy domowej	23
Tabela 20 Ilość organizacji pozarządowych przypadających na 100 mieszkańców Gminy Węgierska Górka	25
Tabela 21 Dane odnośnie placówek wychowania przedszkolnego	27
Tabela 22 Dane odnośnie placówek szkolnych	27
Tabela 23 Liczba uczniów w szkołach podstawowych, w poszczególnych oddziałach i liczba oddziałów /wg SIO – stan na 31.03.2015r./	28
Tabela 24 Liczba uczniów w gimnazjach, w poszczególnych klasach i liczba oddziałów /wg SIO- stan na 31.03.2015r./	29
Tabela 25 Wyniki ze sprawdzianu w szkołach podstawowych w 2016 r. (średnia z przedmiotów)	29
Tabela 26 Wyniki z egzaminu gimnazjalnego w 2016 r. (średnia z przedmiotów)	30

Tabela 27 Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Węgierska Górka	31
Tabela 28 Efektywność mieszkańców poszczególnych sołectw w zakresie prowadzenie działalności gospodarczej.....	32
Tabela 29 Średnia cena działek budowlanych w sąsiednich gminach	34
Tabela 30 Średnie ceny nieruchomości w poszczególnych sołectwach Gminy Węgierska Górka.....	34
Tabela 31 Wartości wskaźników opracowanych na podstawie diagnozy ilościowej dla miejscowości Gminy Węgierska Górka	48
Tabela 32 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	50
Tabela 33 Opinie mieszkańców na temat jakości życia w poszczególnych sołectwach Gminy	52
Tabela 34 Obszar rewitalizacji	57
Tabela 35 Wykaz zadań podstawowych	79
Tabela 36 Plan finansowy dla projektów rewitalizacyjnych	92
Tabela 37 Lokalizacja i terminy spotkań i konsultacji	101
Tabela 38 Harmonogram Realizacji LPR.....	103
Tabela 39 Wskaźniki przyjęte na potrzeby monitoringu LPR	105
Tabela 40 Wskaźniki w zakresie poprawy problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, techniczno- funkcjonalnych i przestrzennych w odniesieniu do celów Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	105

Spis wykresów:

Wykres 1 Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości Gminy Węgierska Górka.....	7
Wykres 2 Liczba zgonów w miejscowościach Gminy Węgierska Górka.....	9
Wykres 3 Liczba zawieranych małżeństw i rozwodów w poszczególnych sołectwach Gminy	16
Wykres 4 Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Węgierska Górka.....	17
Wykres 5 Udział kobiet w ogóle bezrobotnych w sołectwach Gminy Węgierska Górka.....	18
Wykres 6 Liczba osób długotrwale bezrobotnych	18
Wykres 7 Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w sołectwach Gminy Węgierska Górka w latach 2014-2016	21
Wykres 8 Ilość podmiotów gospodarczych.....	32
Wykres 9 Przyrost liczby podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Wilamowice	33

Wykres 10 Średnia cena za 1 m ² w poszczególnych sołectwach.....	35
Wykres 11 Liczba podłączeń sieci wodociągowej do budynków w miejscowościach Gminy Węgierska Górka (dane z 2017 r.).....	38
Wykres 12 Liczba podłączeń sieci kanalizacyjnej do budynków w miejscowościach Gminy Węgierska Górka (dane z 2017 r.).....	39
Wykres 13 Powody przyznawania pomocy społecznej.....	62
Wykres 14 Ocena jakości wybranych obszarów życia w skali od 1 do 5 (1- bardzo zła, 2 – zła, 3 – przeciętna, 4 – dobra, 5 – bardzo dobra)	66
Wykres 15 Propozycje dla lokalnych władz w zakresie działań miękkich (%)	67
Wykres 16 Propozycje dla lokalnych władz w zakresie działań infrastrukturalnych (%)	68

Przewodniczący
R. S. W.
Wojciech Sobel